

66 8313

68313

One for

W. B. *[scribble]*

[scribble]

A'
SZERENTSÉTLÉN
SZERELMESEK.
AVAGY
G. COMENS
SZOMORÚ DARAB.

MELLYET IRT
D' A R N O D.

A' Szakszóniai Udvar Követségének Tanácsosa, és
a' Prussiai Királyi Akadémiának Tagja.

FRANTZIABÓL FORDÍTOTT

BÁRÓ NALÁTZI JÓSEF,

A' Gróf Kálnoki Antal, Ur ö Exlája Huszár Ezé-
rében edgyik Fő Kapitán.

1793

et qui pungit Cor
profert sensum

KOLO'SVARATT, és SZEKENBEN

Nyomtatt: HOCHMEISTER MÁRTON
Táiz. Kir. Dicast. Könyv-nyomató, és priv. Könyv-
áros Betüivel ' s költségével 1793.

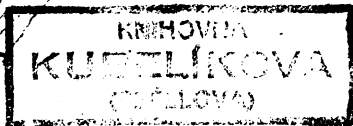
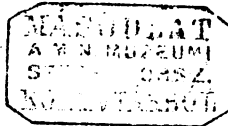

668313

Imprimatur

Die 3-tia Augufti 1791. CLAUDIOPOLI;

C. JOAN. NEP. ESZTERHAZI *m. p.*

A' N A G Y
E R D É L Y O R S Z Á G I
S Z É P
N E M H E Z.

Alig haladtam volt annyira ezen Könyvek fordításában, hogy reménységem letetett el-végezéséhez; a' midőn már magamban Munkámnak ajánlását az Erdély Országi Szép Nemhez tökéllettem, ugyan ez a' szándékom lelkesítette gyorsaságomat annyira a' mire mehettem; mert nem tudom mi vihetett volna erre-is, azon a' mély tiszteleten kívül, mellyet e' gyenge Munkámmal kedves Hazámnak leg-ékebb részéhez bizonyítani kívántam, 's neve alatt Világra botsátani mérészlek. Nem azért hogy szorgalmatosságomat érdemesnek itélném; sőt inkább jól esmérem gyengeségemet, 's a' szelid szép Nemnek-is azt a' Természetes nyájafságát (az hová a' Férjfiakkal született keménység nem ér, 's mellyen az élet boldogságára tsak a' szép Nem kellemetessége uralkodik) bizonyos voltam abban, hogy hibáimnak bátorságosabb védelmét nem találom, mint a' szép

(a)

Nem

II

Nem engedelmes tulajdonságát. Hányon nem köszönhetik minden Nap vizafiztalásokat a' szép Nem hasznos érzékenységeinek?

Tökéletesen én-is el-hittem azt: hogy ezen tiszteletemnek záloga másoknál-is nyilván helyt talál, ha a' szép Nem csak meg-szenvedni méltoztatik. A' mely mindenkor a' közönséges Társaságnak leg-nemesebb része. Történhetik, hogy ennek a' mit mások után erősitek ellenkezői léznek, 's bővebben azok a' kik indulattyokban akadályt találván szerelmek méreggké változott, vagy azok a' kik az el-múlt Esztendő százhoz közelebb lévén, annak némely helytelen szokásában jobban részefedtek, 's az ujjabb vélekedéseknek csak azért-is nem engednek, hogy őket meg-nem előzték.

Az elsőket el-mellőzem, mert tudom, hogy senki abban a' számban nem kíván lenni, ha egyszer nevét meg-értette. Az utolsókat meg-szenvedem idejekhez tartozó tisztelettel, ígéretet tévén, hogy ha a' kegyelem annyira nyújtja életemet, hogy kedves Hazámban az Ifjabbak között, az élet könnyebbítésére valamely igazságnak 's jónak esméretét láthatom, annak örvendevén, gyarapodást kívánok. Helyesebben
tart-

tarthatok attól, hogy a' szép Nem, melynek számosabb Nemes tulajdonságai között nagy mértékben vagyon a' szemérmetség, említett nevezetét hízelkedésnek véli. Azért vagyon okom réája, hogy nállomnál sokkal értelmesebbeknek erősítése után, a' szép Nemnek érdemlett dicséretéről szoljak; sőt bátran elmondjam, hogy méltó minden tiszteletünkre különös tulajdonságáért, és végre hogy sokakban tökélelesebb nállunknál.

Nem szollok itt arról, hogy az első Afzszonynak-is nevében mitsoda erő vagyon, jobban tudják azt mások, hogy Éva életet Adám pedig *Földet* télszen, nem állapodom meg azokon a' nevezetes Jegyzéseken mellyet erről a' Törvény tudok, a' Böltsek, 's a' Sidok-is tette nek. Fontosabb Tanukat lehet annál találni, mind a' szent Irásban, mind pedig a' Világi történet jegyzésekben.

Szerentsénkre nem vagyunk már azokban az homályos időkben, midőn a' hiba olyan sokáig győzedelmeskett az Atyáinkon. Azok a' helytelen tsalfa vélekedések, mellyekben voltanak sok dolgok felel, ofzlani kezdenek, 's a' Régiség mely mindenkor gyanus volt, 's gyakran rosz-

(a) 2 szul-

szul-is közlödött, nem tsalhat-meg ma annyira. Egy a' leg-régibb, 's közönségesebb bal itéletek közzül volt az, a' miképpen a' szép Nemről vélekedtenek, mely egyedül abból a' vak büszkeségből származott, hogy az első Embernek esetétől fogva a' többi fokkal előbb valoknak tartották magokat, 's gyámoltalan képzelődésére Nemeknek azt a' hatalmat tulajdonították, mellyel olyan fennyeen szoktak lenni, 's mely miatt kérdésben kell hozni a' két Nem egyenlőségét, mert különben hibás volna a' kételkedés-is iránta, 's a' melytől indittatván Teremtőjek ellen-is támodtanak.

Valosággal tsak attól fogva-is kezdete az Ember a' Feleségén azt az kegyetlen uralkodást, miolta a' Törvényt által hágta. Akkor tellyefedett-bé az Istennek is jövendölése, a' mit Évának mondott, hogy az Ember birtoka alá vettetik, mivel vétkezett. A' Napkeleti nyelveket magyarázó Tudosok azt állittyák, hogy az a' szo *Tésuka*, mellyen *batalmat* értettek mások, a' sz. Irásban, valójában nem annyit tészen, hanem kivánságot vagy hajlandóságot, és így az egyenesebb értelem szerint az az Ige melyben a' Férjfi, és az *Alszfony* egymáshoz való kötelességről szo

va-

vagyon, azt téfzi: *a' Férfjfnak pedig kíván-
sága lesz az Afzszonyhoz, és nem hatalma.* Igaz hogy terhes jövendölés volt az az Afzszonynak, de az Istennek soha sem volt egyenes parantsolattya, a' mint sokan az emberek közzül állittyák. Mert mivel Ádám éppen ugy vétkezett mint Éva, 's egyiknek a' maradéka ugy érdemlette a' büntetést szintén mint a' másiknak, nem lehet azt vélni, hogy az ember bünének jutalmául az Isten tellyes hatalmat adott volna néki leg-nemesebb teremtésén, inkább lehet hát azt hinni, a' miben számos nevezetes szent Irás Magyarázok meg-egyeznek, hogy az Isten az által tsak előre jelentette az Afzszonnak, az ember Természetének rendetlenségit, mely az eset után a' büzkeségen épült, hogy az Afzszonyon igazságtalanul uralkodni kíván, holott tsak a' Barmokon lenne az a' hatalma. Es így az Isten az által nem há-tározta-meg, hogy az Afzszony a' Férfji-val egyenlő ne lenne, hanem tsupán az ember igazságtalan büzkeségéről tett jövendölést.

Valójában ha az a' Hatalom az Isten rendeléséből állott volna fel, kétség kívül szabados, és közönséges lenne, de nem szabados, mert az Afzszony akarattyába
vagon

VI

vagyon, hogy azt a' Férjet a' ki ötet ké-
ri válafzfa. vagy meg-vefle. Ha pedig a'
véle valo életre igérkezik-is maga saját
szabadságából tselekfzi, mert az erőszak
mellyet véfle ebben a' dologban téfznek,
a' leg-nevezetesebb Vének. A' leg Böltsebb
Törvény Szerzők a' kik a' dolgokat tu-
lajdonos igazságok szerint itélték, az Afz-
szonyt e' Törvényhez mindenekben egyen-
lővé tették, a' nélkül hogy, a' Férfinak
valamint a' Felesége felett engedtenek vol-
na, a' mint Hollándaiban-is az hol még
a' köz Parasztot-is keménnyen meg-büntet-
tik ha a' Feleségét rongálja, noha vétett
légyen, mert senki maga Birája azon nem
lehet, akin Törvényes ereje nintsen.

De az embernek ez a' képzelt hatal-
ma nem kevesebbé szabados, mint közön-
séges; mert nem függ-é a' szokástól, a' kü-
lömböző rendtartástól, minden Nemzetek-
nek az Igazgatásnak változásától? kitsoda
nem tudja a' fok Példákból, a' Történet
jegyzésekből, hogy az Afzszonyok ditső-
ségefén uralkodtanak, böltességekkel, bá-
torságokkal nevezetefsé lettenek? melyből
azt lehet ki-hozni, hogy az az uralkodás
mellyel ez emberek felettek érdemeket
nevelni akarják, inkább kegyetlenségeknek
jele mintsem előbb valóságoknak.

De

De ha fok Aszszonyok vagynak-is a' kik szolgálóképpen vífeltetnek olyan Férjekhez a' kik erejekkel vízfza élnek, 's a' szabott Törvényt rofzra magyarázzák, abbol még sem következik, hogy a' Férjfiak hatalma közönséges légyen rajtok, mert nintsenek-é olyan Férjfiak-is, a' kik a' szép Nemnek engedelmeskednek? nintsenek-é többen a' kik szolgálnak mint a' kik parantsolnak, nem számlálom ide azokat, a' kiknek szépségeken áll hatalmok szeretőjeken, mert nintsen olyan balgatag ember, a' ki az Aszszonyoknak ezen erejeket tagadja. A' midön egy szépnek lábainál szeretője sohajtozik, 's félve téfzen valláft indulattyárol, kitsoda kérddheti azt hogy mellyiknek vagyon közüllök nagyobb igazsága az Uralkodásra?

Ditsekedhetik ugyan a' Férjfi Nem fok nevezetes Vitézségével de ha szokásban nintsen-is, hogy a' szép Nem gyakrabban hírefedhefsék ahöz hafönlo vífelt dolgokal, mindazonáltal nem gondolkozik alatonabban, melynek ezer alkalmatosságban bizonyos jelét adták, 's halhatatlanná tették magokat fok olyan tselekedetekkel, melyből bövségesen meg-tettzik, hogy nintsen olyan Nemes indulat melyre alkalmasok ne lennének.

Szük-

VIII

Szükségtelennek állítom itt a' nevezetes Afzszonyoknak számtalan fok ditséretes tsuda tételeket elő hozni, mert tudja azt minden, a' kinek tsak egy kevés esméretsége vagyon-is a' Történetek jegyzésében, 's annyival-is inkább hogy most-is mindennapi példáink vagynak nagy érdemeokről. Nem ontottanak ugyan annyi vért, mint a' Férjfiak, de több fene sziveket szeliditettének meg. Nem kissebbedik továbbra a' Vitézség, ha az erőnek eleiben tézszük a' szépséget, mely a' szép Nem ajándéka, és fellyül mulja a' büszke mérészséget a' Férjfiak ditsőségét. A' szépség az a' néma erő, mely ha tsak megjelenik győzedelmeskedik, a' sziveket fel-dulja el-foglalja; a' szép Nem birtokába vagyon, 's a' mi a' Vitézeket meg-hodolja nem elébb valo-é nálloknál?

Örömknek tartják a' leg-nagyobb Emberek-is hatalmok alatt lenni. A' nékik tetfzeni igyekező szándék nagy tselekedetekre idézi őket. Egy szerelom nélkül valo ember könnyen el-felejt sok szép minémüségeket, a' mellyek hasznára szolgál-nának, 's a' Világban érdemessé tennék.

Hogy továbbá elébbeni szavamnak igazságot meg-állítsam, nem lészzen szükségem

az

az iskolások okoskodásoknak módjára, mely inkább tsupán léhas szókból szokott állani, meg-elégszem annak rövid említésével, a' mit a' Történetjegyzésben láttam; melyből meg-tettzik, hogy minden időben találtattak olyan igaz Emberek, a' kik minden hízeltetés, és jutalom reménysége nélkül, nem tekintvén egyébre a' valóságnál az Afzszonyoknak érdemekhez szabott ditséreteket meg-adták, 's tselekedéseket szinlés nélkül fel-jegyzették.

A' Machabéefek Annyoknak áldozat-tyát nem lehet-é egy mértékben tenni Abrahaméval? Judithnak ditsőséges tselekedete az Isten Népeinek a' félelemtől való szabaddulásáért, hogy Holofernesnek Tábora közepében fejét vette, hasonlo a' Dávidéhoz.

Thomirisnak a' Scithák Királynéjának bátorsága az Hadakozás mesterségében való elméssége fellyül haladta Czirusnak, az egész Napkelet, és Asia Királynának vakmerőségét, a' kinek két száz Ezer emberről álló Hadi seregét maga Országának védelmezésére mind kardra hányatta, úgy hogy senki hírt vinni se maradt, magának pedig Czirusnak fejét vétetvén, egy vérrel teli Tömlőben tétette, azt mondván elégedjél-meg avar, a' mit örökké szomjuhoztál.

A' La.

A' Lacédémonbéli Archidámia több tár-
saival fegyveresen ment panaszra a' Tanáts-
hoz, hogy őket Hazájoknak igen veszedel-
mes állapottyában Créta szigetében akar-
ták a' Férjsiak küldeni a' Veszély elől, és
hogy őket elégteleneknek tartották arra,
hogy Hazájok romlásán jelen légyenek,
azért meg-maradván egész éjjen dolgozta-
nak a' Sántzon, melyből az ellenséget vizs-
zá-is verték. Ki ki tudja, hogy Cléopá-
trának ditsősége nem alább valo a' Marcus
Antoniusénál. Lucretiának volt annyi mé-
részsége halálakor, mint Cátonak.

Paulina a' Seneca felesége volt olyan
bátor halálában mint az a' nagy Bölts. A'
Scitháknál, és a' Trátziabélieknél az Afz-
szonyok-is együtt a' Férjsiakkal békesség-
ről, és Hadakozásról végeztenek. Egy szó-
val nintsen olyan Méltóság hivatal, és Tisz-
terség melyben ne részefedtenek volna, a'
mikor az Igazságot jobban ki-szolgáltatták,
és a' hízelkedést nem ésmérték, nintsen
azért okok az embereknek, azt állítani hogy;
azok a' minémüségek tsak őket illetik,
mert meg-adták azt a' szép Nemnek Gö-
rög, Olosz, és Frantzia Országokban ré-
gentén szintén ugy mint a' leg-meszszebb
valo Tartományokban.

Ha

Ha egy részről Jupitert, Mársot, Herkulest említik, kiket a Pogányok mint Isteneket imádtanak, voltak Juno, Diánna, Minerva, és több más Isten Afzfzonyok is, a' kiket azokkal egyenlőül tiszteltének.

A' Klastromokban mulatozo számos Szüzeknek tiszta kegyességeket lehet annyira betsülni, mint a' Szerzetesekét, a' millyenek voltak a' régi Vestalis Szüzek-is. Söt gyözedelmesebbeknek tartom én az említett Szüzeket az emberi indulatokon, mint a' Szerzeteseket, mert ezeket arra az életre birhattya természetes hidegségek, a' fáratságos Világi életnek unalma, az elő menetekben valo kétség, 's több e' féle gondolatok, gyakorta hamarébb okozzák a' magános életre valo vágyodást, mint a' merő jó erkölts. De ezek a' Szüzek fel-áldozzák tiszta életeknek szépségeket, (melynek sokan fájdalommal ismértük érdemét 's erejét) multságokat, gyönyörüségeket, mindeneknek tiszteletét, a' mit bátran ígérhettének volna magoknak a' Világban, szánt szándékkal szüntelen valo fanyargatással fel-tserélik; nem mondhattjuk-é hát őket valosággal erőseknek?

A' Profétálásnak ajándéka köz volt az Afzfzonyokkal a' hogy a' szent Irás bizonyította,

nyitnya, sőt Papi Hivatalt-is követtenek
szükségben mint az Ó Testamentomban-is
Zibera a' Moyses Anyja. Diotimát bátran
lehet egyenlőnek mondani Sócratesfel,
Théánát Pithagorással, Aspásiát Periclesfel.
Homerus meg-érdemlette hogy Oszlopot
emeljenek nékie, de nem érte-é el azt Té-
lésia-is a' Venus Templomába szép ver-
seinek szerzésével. Az Aszszonyok ural-
kodtanak, hadakoztanak, győzedelmesked-
tenek mint szintén a' Férjfiak. Az Aszszon-
yok nem voltak-é mint a' Nagy Sán-
dorok, mert ha lehet a' Macedoniai Ki-
rályt tsudálni hogy a' Caucason által ha-
tott, álmélkodni kell Clélián, hogy a' Ti-
berifen által ufzott.

A' Scitháknak a' Magyarok ditsősé-
ges Eleiknek nem kevesebbé nevedett
hírek az Aszszonyai által, mert ha a' Férj-
fiak, a' Párthufok, és Bactriánufak Biro-
dalmát szerzették. Az Aszszonyok az Ama-
zonok Országát. Ugy hogy ha a' két Nem-
nek nevezetes viselt dolgait valaki egy
fontban téfzi bajos meg-itélni, hogy mel-
lyik érdemli-meg az elsőséget.

Orithia Királynéjok a' kit az egész
Világ tsudált nem tsak böltsességében 's
az Hadakozásnak mesterségében, hanem
azért.

azért is hogy egész életében szüzességét megtartotta, annyira vitte, és olyan rettentővé tette nagy neveket az Amazonoknak hogy Euristes Király, a' kinek Herkules tizenkét nevezetes tselekedettel tartozott, úgy vélekedett, hogy tőle egy tellyes lehetetlen dolgot kíván ha azt parantsolja néki, hogy az Amozonok Királynéjának fegyverét hozza-el, melyhez csak Tolvaj módjára is jutott. Orithia után uralkodott Penthésilia, a' ki is Troja Városának a' Görögök ellen segítségére ment, Achilles által az Hadban ditsőségesen elveszett, kiről Virgilius Verseiben szépen emlékeznek.

Az okosságban, és a' Böltsességben is egyenlők az Aszszonyok a' Férfiakkal, Semiramis Férfjének Ninusnak halála után negyven egész Elztendeig igazgatta Országát, tsudára méltó észszel,

Elég lenne valójában az Aszszonyok magasztalására azt megmutatni, hogy az okosság különös ajándékok, a' mely tulajdonságot a' Böltsék a' jó Erkölts Vezérének nevezik. Ugyan az okosság tette Opis Isten Aszszonyt az Istenek Számában. Emiliát pedig a' Scipio Feleségét, nem különben Plotinát a' Trajánusét, és az

Ostro.

Ostrogottusok Amalafanta nevű Királynő-
ját halhatatlannokká.

A' Iz. Irás példaul téfzi ki Déborát,
a' ki az Izraeliták fiait meg-itélte, Hadi
seregeket vezérelvén Nemzetének ellensé-
gét diadalmason meg-verte, mely-is hoz-
za foghatatlan Böltseségnek, igazságnak,
és erőnek meg-egyesülése, méltán meg-
érdemli e' szerint a' szép Nem az erős
nevezetet.

Vétenék ha el-halगतnám Ešternek az
Asvérus Király Feleségének emlékezetes
nevét, a' ki életét szerentséltette Nemze-
tének mentségére, mely egy hizelkedő em-
ber büszkeségének színtén fel-áldoztatott.
Nem felejténém itt el Calsándráról emlé-
kezni, ha már egy Barátom ékes Tolmá-
tsolása ujjonan Hazánkban Történeteit ol-
yan nevezetessé nem tette volna, hogy
a' Tárfaságokban emlékezetét, a' Barátom
fáradozásának érdemlett ditséretével gy-
akorta gyönyörűséggel hallom. Méltó meg-
gondolni a' Világ Teremtésének tsudála-
tos rendét, az Isten az alatonobbakon
kezdi-el Teremtését. Minekutánna semmi-
ből mindenható Izavára a' Mennyet, és a'
Földet alkotta volna, minden lelketlen, és
oktalan állotokat teremt előbb, s az em-
bert

bert Urokká téfzi. Azután adta néki az Afzszonyt melléje, hogy véle együtt részefe légyen az életnek.

+ Meg-lehet azt-is jegyezni, hogy a' Világnak három fővebb része az Afzszonyokrol veszi nevezetit. Agénor Léányárol neveztetik Éropa, Epafesnek Léányárol, Áfrika, Ásia Nimfárol, Ásia, egyedül a' sivatag, és minden elmésségnek igazságnak édességétől meg-fosztatott Amerika veszi nevét egy emberről, 's azt-is Afzszony képében szokták festeni.

Nem halgatom-el még egy Athénás-béli Afzszonynak álhatatosságát, akkor midőn Baráttjainak titkokat ki-akarták belőlle venni, azoknak tsudájára elő hozom a' kik a' szép Nemet az ellenkező gyengeséggel vádolják, az ehez hasonlo szám-talan példákat meg-nem gondolván: az említett Afzszony minekutánna minden kizáfokat semmit meg nem valva hihetetlen keménységgel ki-állott volna, a' nyelvét fogaival magának ki-harapta, 's kegyetlen kinzójának, (a' ki azt akarta tudni a' mit ő meg-nem vallott) a' szeme közé pökte, 's magát jövendőre-is elégtelenné tette, a' titok ki-nyilatkoztatására.

Nem

Nem előzték meg a' Férjfiak a' Me-
 űterségekben-is az Afzfzonyokat, az Athé-
 násbéli Olympiánál, az Orvoslásrol nem
 itt jobban Hipocrates. Az Romai Iffju Lala
 a' kép Irásban meg-haladta az hires Apel-
 lest. Senki jobban Safonál meg-nem érdem-
 lette a' Borostyán koszorut a' Vers Szer-
 zők közzül.

Fájlalom, hogy az ehez hasonlo szá-
 mosabb nevezetes példákat, mind elő nem
 hozhatom, melyből világos az, hogy a'
 leg-régibb idöktöl fogva egész mostanig a'
 szép Nem meg-külömböztette magát a' leg-
 mélyebb Tudományokban, a' legBöltsebb
 Emberek nyereségeknak tartották vélek tu-
 doson tanátskozni Görög Országban, szin-
 tén ugy mint Romában, söt még a' Szen-
 tek-is, a' Keresztyén Pátriárkák, a' kik
 a' föld kerekiségét értelmekkel világosi-
 tyák, nem vetették meg azt a' Tudományt,
 mellyet a' szép Nemnél találtak. Szent
 Hieronimusnak leg-nagyobb szövetsége az
 Afzfzonyokkal volt, azokhoz irta leg-több
 Leveleit.

Minden Nemzetnek Története jegyzé-
 sében fel-lehet találni, hogy a' szép Nem
 olyan minémüséggel ruháztatott fel, hogy
 még fellyül-is mulhattyák a' Férjfi Nemet,
 tsak

tsak a' kevés szoktatástól vagyon, hogy a' nagyobb dolgokban böltsességeknek gyákrabban nyomát nem láttyák. Nem helytelen-é hát az a' közönséges vélekedés, a' mely szerént a' szép Nemnek, tsak az Háznak belső szorgalmatosságáiban kellene foglalatoskodni. De sőt inkább káros a' szép Nemben az elő-menetelnek leg-egyenesebb uttyát el-rekesztteni, mert el-lehet azt mondani, hogy a' Tudományok minden Mesterségekben, az elméfebb találmányok-is a' szép Nem keze alatt gyalulodnak meg. Ne siessen senki az itélettel ezen vélekedésemről míg elő példával meg nem bizonyítom. Nem igaz-é hogy a' mely Országokban szabadofabb a' szép Nemnek Természettel eleven, kellemetes Társalkodása, 's jobban gyakorollyák az olvasást, ott valósággal az egész Nemzet-is elméfebb 's alkalmatofabb, mindenekben? Tsudálja ma az egész Világ Frantzia Országot, onnat költsönözi az értelmet az hol a' szép Nemet érdeme szerint tisztelik addig, míg az egész Világ iszonyodik a' Török biródmától, az hol az Afzszonyokat zárva tarttyák, 's álmélkodik minden erejét tekintvén mostani veszedelmén.

Egy a' leg-értelmesebb Tanito Mesterek keze alól ki-költ Ifju-is addig tökéletes-

(b)

letes-

XVIII

letességre nem mehet, valamig a' szép Nemet való Tárfalkodása, tulajdonságainak az izit, savát meg-nem adja.

De vélszem észre magamat, hogy noha század részét-is elő nem hoztam annak a' mi szép Nemet eléggé nem ditsöitheti, ugyan csak vélekedéseim's az említett példák bővsége bizonságim lehetnek, hogy a' szép Nemnek Levelem elein fel-tett nevezetével nem hizelkedtem. A' mit pedig öszve füzött hitető ékesség nélkül való beszédeimmel el-nem érhettem, a' most élő szép Nem tündöklő érdemeire bizom, tudván azt, hogy ha a' leg-gyorsabb elméjü iro szándékozik annak emlékezetét a' jövendöbélieknek által adni, egyedül, csak álmélkodásának nyomát fogják látni a' Maradékok.

Senki nem állittya tudom szertelenségnek ezen mondásomat, ha a' most valójában tsudára méltó böltsességgel uralkodo Aszszony Magyar Királynak harminzhat Esztendötöl fogva *kegyelmes*, és igaz kormányozásának folytán elmélkedik, melyik Felség alatt nyugodott a' két Nemes Magyar Haza az édes Békességnek kebelében annyit mint ennek a' Felségnek? a' ki mindjárt Uralkodása kezdetén számos ellenségein, azok miatt suljos vizfontagságain

gain, képzelhetetlen bátorsággal erőt vévén, ditső Neme érdemeinek el-fogyhatatlan szövetnekévé lett. Vétkezném velle ha mégis ezen túl bátorkodnám valamit a' szép Nem magasztalására fényesen világozó tulajdonságainak erősítésére közönségesen előhozni, hanem örökös mélyly tisztelettel halgatásban tsudálom.

Különösön pedig kedves Hazám szép Nemének hiv tiszteletére félelmes aláztossággal ajánlom fogyatkozással tellyes foglalatosságomat. Gyakran üres Óráim között magánosságomban, kivált a' Télnek hosszú unalmas estvéin lovárgottam a' leg-édefebb idő töltéft hogy kedves Hazám szép Neme nyájas, és tisztes, társalkodásának szemlélője lehessék, melynek magam (azért hogy mihelyt Oskolámat el-végeztem külső Országon egy néhány Estendöket töltöttem) kevesebbé lehetek ugyan bizonsága mint mások; de hogy megterésemmel némely izben az a' szerentsém lehetett, 's annak bővebb gyakorlásától, sorfom 's hivatalom ujra el-rekefztett, ohajtádom tellyefedésének fogyatkozását avagy tsak e' tsekély foglalatosságommal enyhítettem. E' közben hogy szavamhoz gyanu ne férjen, nem felejtem-el meg-mondani, hogy a' mit folyebb kedves Hazám

(b) s szép

Szép Nemének kellemetes tulajdonságáról szollottam jobb részént az Idegenek erősítésekéből értettem, a' kik az Erdélyi szép Nemről ditséretekben fogyhatatlan tisztelettel emlékeznek; mely nem kitsin magasztalása egy Hazának midőn a' benne mulatozo Idegenek szülöttek földjére való természetes vágyodásokat felejlhetik.

A' mellett hogy méltatlan szorgalmatossággal Hazám szép Neméhez, mély, és hiv tiszteletemnek jelét adjam, volt olyan végem-is e' Könyvnek fordításában, hogy a' midőn látom több Hazám Fiainak született nyelvünknek mivelésében sükeres fáradozókat, és tudom hogy vélek nem érek, szaporítani kívántam ugyan tsak a' Magyar Munkáknak számát, azért hogy valamiképpen egy szép kép körül homályos, és árnyékos festésnek kell tenni, hogy annál jobban ki-tessék belöle a' Mesterség, gondoltam hogy az én munkám-is annyiban halznos lesz, hogy a' mostani, és a' jövendőbeli Magyar Iróknak érde-me az én gyengeségem mellett jobban fog tündökölni. Kedves Nemzetem nyelvének jobbitásához adván azért en-is annyit a' mit mondék. Kinek ajánlhattam volna helyesebben vékony segítségemet mint annak a' Nemnek, a' melynek egyedül köszönhet-

hettyük mindnyájon Magyarokúl a' mit született nyelvünkből tudunk, annak az édes Nemnek mely még tsetseinő korunkban fok nyughatalansággal vífzen annyira, hogy leg első értelmes szavunkal-is segedelmeket kiáltsuk.

De minthogy a' Comens firalminak gyenge tolmácsoláfa nintsen olyan ékeséggel, hogy a' szép Nem abban érdemlett mulattságát, 's tizfteletét fel-találja, szokott engedelmességének gyakorlására ujjabban alkalmatosságot szolgáltat a' Nagy Erdély Országí szép Nemnek örökös alá-zatos tizftelője

a' FORDITO.

Szükségesnek állítom emliteni hogy ezen Munkáskát ez előtt 15 Esztendőkkel írván ha valahogy az akkori némely vélekedésimet minden részben helyben nem hagyhatnám az idő telése lesz az oka, mely változás mindennel köz lehet.

Elöl-

Elöl-já ro Beszéd.

Ez szokatlan Dolog volna is egy Munkának Elöl-já ro Beszéd nélkül Világra jönni, még is mind inkább el-körülhetné az Iró azért, hogy az Olvasók előtt unalm is ereje mutogatásdól ment legyen (mert az e' félekben akárki is öröme st, hadja tetszhető nyomát elméjének) vagy pedig azért, hogy a val is szót ne szaparittson. Az elsőbb okra való nézve senki kedvetlenebbül nem irt Elöl-já ro Beszédet mint én, tudván azt, hogy az hol minden Iró elméjének jelet adja nekem abban tagadhatatlan gyengeségem megtettzik. De ezen Fordítás eleiben szükségcsnek itélem irni, még a' bé vett szokáson kívül is, azért hogy az Irónak Elöl-já ro Beszélgetésében foglalt hasznosabb jegyzéseit, mellyek munkájához tartoznak az enyimben bé-férheztessem, mert helytelen lett volna, egészszen fordítanom, mivel bővebben a' Frantzia Játékok írása Mesterségéről szol, 's azoknak jobbítására tzelez benne.

E' mellett kívántam vakmerő Bátorságomat, hogy ezen különös erejü, és szépségü munkának fordításá:

ditásához fogtam, a' Világ előtt meg-esmérni, 's azt követő tsekélységemnek nem példáló okait keresni, hanem elégtelenségemet meg-vallani.

Elégségesnek tartom választásomnak érdemes okául azt említeni, hogy alig jött Világra a' G. Comens Története, hogy azt mindgyárt egy Nemzete Javában forgodo Németre fordította. Ha azért az én erőten fordításomból is egészszén nagy érdeme a' Munkának ki nem tettik, bizonyítja a' Német Fordítónak fáradozása, minden Frantziául tudokkal, hogy nem csak méltó volt ez a' Könyv esmértségekben jönni a' tsupa Magyaroknak, hanem kár hogy valaki nállamndl alkalmatosabb benne nem foglalatoskodott, a' kinek több ideje is lévén, az eredet nyelven lévő erejéhez 's ritkaságához könnyebben közelített volna; mert azt mérem állítani hogy senki is az eredeti nyelven való szépségéhez, nyelvünknek természeti miatt kivált a' Verselésben nem érhetett volna; ha csak a' Verseknek értelmét egymásban nem tserélgetné, a' mely által a' fordítás nyilván nagyobbra terjedne, mint az eredet nyelven vagyon, mellyet el-akarván kerülni, azért hogy hívségesebb legyen fordításom, jobbára minden Versben ugyan azon értelmű szókat szoritottam a' mi a' Frantziában vagyon, el-is értem azt a' Végetem hogy a' Magyarban nem leszen több két három Versnél, mint a' Frantziában. Némely ritkább helyen meg-történt ugyan az-is, hogy a' Frantzia Verset csak feleében 's hijánoson magyarázhattam a' Vers írásnak szoros haldra miatt, vagy pedig egy két rendet a' Vers másának potolásában magam sejtől-is irtam, mely

okan

okon az egész Darab mind a' szorongatás, mind pedig a' ki-hagyás miatt elességéből 's erejéből sokat elvesztett. De valaminthogy akármely kis Hézakon is süt bé a' Nap, azon annak egész fényét lehet látni, szintén úgy reméllem, hogy az én hibás foglaltságommal olyanoknak kik az idegen nyelveknek értelmére nem juthattak, kedves Nemzetemben annyit használhatok, hogy avagy csak valamenyiből ezen szép munkával esmerkedhetnek.

Ha a' Szánakozás, és a' Félelem két olyan erős Rugo, melyet a' szív jó erkölcsének művelésére lehet fordítani, nintsen csak egy Történet-is alkalmazható azon két hathatos indulatra, mint a' G. Comens efete, nem lehet érzéketlenül olvasni életét, mindenek felett meg hattya az Embert utollydra, midőn annak az érdeklő nagy fájdalomnak egész erejét lehet benne szemlélni. Elég hasznat foglal azért magában ha a' sziveket meg-hattyá, és egy kevés könyhullatást indíthat, és bennünket annak a' nagy, és szükséges Igazságnak ismertetére vihet; hogy az indulatokban a' leg-gyengébb szikrák-is rettenetes gyuladáfokat okozhatnak, a' mely gyakran minden szerentsétlenségnek 's néha minden haldólos vétkeknek forrása lehet.

Vagynak mindenféle Vitézek. Tudni való dolog hogy a' Trappbéli szerzeteseket a' Buzgoság éleszteti, mellyel midőn a' Vallás, az emberi szemek előtt a' leg-nagyobb méltoságu, és hathatosságu dolog, egyesül, tsudára méltó erejü Lelkeket készít. A' szívben meg-főjtani az emberi indulatnak leg-kissebb gyöke-

*gyökerét-is. El-fogódni 's el-telni az egyszersmind
vigasztalo, és rettenetes Istenégnék képzelésével, a' ki
buntet, és jutalmaz. Némünémüképpen vigyázni ma-
gára mint leg kegyetlenebb ellenségére, magával tu-
jakodni, és magán erőt venni. Képtelen keménység-
gel lábba tapodni a' büszkeséget, Lelkünknek azt a'
nagy hatalmu indulatját. A' leg-mélyebb aláza-
tosságban keresni a' ditsőséget. Az egész Földet
mindennemű vdtözsaival látásból el-vejesteni, azért
hogy a' szem szüntelen az égre függesztve lehessen.
Olyan örömmel meg-halni, mint mások születnének;
ha akkor valami esméretségre alkalmatosok volndnak.
Végre magát egészfzen semmivé tenni, hogy ujj ter-
mészetü lehessen; Illyen az az élet mellyet a' Trap-
béli Remetek előnkben terjesztenek. Még a' Vallás-
nak-is fényétől meg-léven fosztva, nintsen olyan te-
kintet, mellyet ennek volta dlmétkodással magára ne
függeszfzen, Constandinápolyban szintén ugy mint
Frantzia Országban az holott lakoznak, tsuddáják
az ilyen halandokat. Ezekről a' Szerzetekről le-
het el-mondani betü szerént: Cimerem tanquam
panem manducabam, & potum meum cum iletu
milcebam.*

*Meg kell jegyezni hogy a' leg-szorosabb halga-
tás, egy a' fővebb rend-tartások közzül való. Tsak
az Apát Ur adhat szabadságot a' szöllásra. Proba
idejeket sokaknak két három Esztendővel-is meg-nyuj-
tyák. Az Idegenek-is az Apát Ur előtt artzal a'
földre borulnak. Fratereknek nevezik őket, egyedül
az Apát Urat hívják Atyának. Mind ezek a' kör-
nyül álló dolgok, nem szükségtelenek azoknak a' kik*

ezek

ezen szomorú Darabnak olvasásában valami kelleme-
tességet keresnek. Ezen Szerzetesek minnek előtte ki-
muldnak, szalmából, és Hamuból vetett Agyra feke-
tetik őket, hofzszafon iszszák az Haldának iszonyító
pohárdt. Kétkedem hogy a' leg-nagyobb Világi
Böltességü emberek-is meg-elégednének az ily mód-
dal való haldózással. Tsak a' Vallás mehet ilyen
súlyos, és az emberi természettel ellenkező erőszá-
kokra, egyedül a' Vallás ünthet vigasztalást azokban
a' töredelmességben el-száradott szivekben, azt pedig
végben nem vihetné a' mi képzelt Böltességünk.

+ Illyen ujj, és gazdag kutfából vagyon véve ezen
Munkának eredete. Az egész Darabban el-terjedett
annak a' szomorúságnak Neme, mely a' Játék írás
Mesterségében talám a' leg első szépség, 's mellyet
a' Régiek igen jól esmértenek, 's gyakoroltanak, a'
mostaniak pedig nem tudták, vagy egészen el-kerül-
ték. Meg-tettzik a' leg tanultabb Vers-iro Mesterek-
nek munkájokból, nevezetesen a' Doctör Jung éjtsza-
kából, hogy mennyi ereje légyen, 's mint meg has-
son mindeneket az e' féle szomorú dolog. Soha az
ember olyan indulatokat nem érez magában, egy
virágokkal tellyes mezőnek, egy költséges kertnek,
egy ujj épületnek, látására, mint valami vad tekin-
tetü Helységnek, tsendes erdőnek, avagy holmi rom-
ladozott régi Kő-faloknak szemlélésére, mellyen úgy
tettzik mintha a' számos Efstendők halmozva fekün-
nének. Jo volna ha a' Természet vizsgálók annak az
indulatnak okát fel-tudnák keresni, és adni, a' mely
bennünket el-fog, 's uralkodik rajtunk midőn va-
lami régi emlékezet köveket, Temetőket, omladozott
Vára-

Várakat nézegetünk. Majd úgy lehetne vélekedni abból hogy inkább a fájdalomra, és a kedvetlenségre születettünk.

Az illetén szomorú Játékoknak, még az a haszna-is vagyon, hogy el-fog bennünket minden szélledező gondolatoktól 's a magunkról való elméskedésre szorít, 's végre a nyájos indulatot jobban tulajdonunká teszi, tudni való dolog pedig, hogy annak az érzékenségnek bővebb esmérete a jó erköltsre, 's a szép tselekedetekre szokott serkenteni, mely-is olyan szükséges tüz hogy nem lehet eléggé gerjesztetni.

Szemben tünő, és az említésre szükséges dolog, hogy a szerentsétlen Ötim egyszeriben Istenhez térven mintegy közönséges gyónást tészen, 's ha avar lehet ötöt vádolni, hogy egy kevésség igen édesdeden 's engedelmesen hozza elő meg-esett hibáinak okait, meg kell vallanunk, hogy az a titkos gyönyörűség, a kedves hibákról való emlékezet, melyet ugyan a jó erkölts, 's a Vallás meg nem szenved, 's a mellyek felől alig méri az ember magátol-is számat venni, talám az ember szivében vagyon.

+ De ellenben ezen egész Darabban a Vallás szüntelen úgy képzeltek mint egy nyájas Anya, a ki kész mindenkor szánakozó kebelét szerentsétlen magzatinak meg-nyittani: mellyet különben az emberek szüntelen fegyverben menykövekkel, és hosszú állással szoktanak festeni. Ha G. Comens továbbá egyebet nem érne-is, annál az Halandok között a valóságos Böltességre olyan szükséges végnél, hogy
szé.

XXVIII

szemeink eleibe terjeszti a' Haldinak mivoltát, 's bennünket az avar egyesült irtozáshoz szoktat, 's egy szóval a' Világi embereket halni taníttya. Ugy elvagyon érve ebben a' munkában a' Játék irás Mesterségének leg-fővebb tizedje, melyet rend szerint csak a' fő erköltsnek munkalodására kell intézni: most a' Játékok irása, akár mit mondasson-is némellyeknek mordságok iránta, örökké az emberiségnek jó erköltsnek, okosságnak, és a' díszes illendőségnek leg első Oskoldai közzül való leszén.

† A Vig Játék a' nevetséges Erköltsöket ostromolja, 's utdatossá teszi, a' szomorú Játék pedig az embertelen kegyetlenséget minden vétkeknek kutyfejét. Szánakozásra szoktat, fel-ébredíti az érzékenységet, a' mely arra víszén, hogy másoknak olyan szerentséltenségén siránkozzunk a' mi rajtunk-is megtörténhetik. Kevés Lelkeknek-is vagyon annyi erejek 's eleveneségek, hogy a' másokéban szohaffanak, onnan következik az hogy olyan karútsal szemekkel néznek mások esetére, abból származik az annyi víszfúds 's kegyetlen ítélet. Vétkezzék le az emberek, az önnön magok goromba, és vak szereteteket, 's tanulják meg magokévá tenni Felebardttyoknak különb különbféle sorsokat, víszontagságokat, 's gondollyákmeg mitsoda állapotba légyen szívek helyheztetve, mely által engedni fognak a' leg-kellemetesebb erőnek, tudni-illik, hogy az önnön magok szíveket érzék, és a' Bültesség-is újabb Vildgot vésszen.

A mely Lelket a' jószágos tselekedetnek a' kötelesség szeretetének nemes ábrázolófa fel-indít, mind
den

den bizonyos sokkal kézszebb az érdemes dolgoknak gyakorlására. Mihent a' Romaiak a' Forentzius Játékainak nézését félben hagytdk, egyébb haszontalan mulatságokért, azonnal sokat el-vesztett a' közönséges Társaság értelmes elevevényéből, 's akkor is lön talám esetének leg első kezdete. Comeillé a' ki a' Frantziák között Romai észszel birt a' Lélek nagyságának Oskoláját állította fel. Molier a' Polgári életnek okosságát. Kik által hogy a' Frantziák megvilágosodtanak, egész Európából oda járnak az értelemért, 's szüntelen bővittik Párisnak gazdagságát.

Ehez hasonló egész Nemzet haszndra forduló dolgokat lehet remélni az ilyen munkából. A' midőn olvastam G. Comensnek példás történetét, ohajtottam hogy űdr mindent annyira meg-hatna mint engemet, ritkább lenne talám a' Világban az a' képtelen kegyetlenség, némely szerentsétlen Ifjakhoz, hogy egyiket a' másikhoz valamellyik félnek hajlandósága nélkül kötelezzék, 's avál mind a' kettőnek azt a' miben remélhették volna egyetlen egy Boldogságokat a' földön életek végéig való kinokra fordítsák. Nevezetes Példája a' G. Comens, és az Adolájd esete az ilyen erőszakoknak, de még hány ezerek vogynak ehez hasonló, 's hány ezeret nem temetett-el a' békességes türesnek fájdalmas okossága.

Ha egy pár Ifju ember önként való áharatból szövetkezik; azt vélvén hogy egymást valósággal szeretik, holott gyakrabban csak abból származik egyezésük hogy indulatyyokkal nem bírnak. Vagy
némel-

némellyek azért tselekszik inkább a' szép Nemben, hogy szülejek nehézsége alól való szabadulásokban más modjok nintsen, vagy némely szerentsétlenebbek azért, hogy a' suljos Arvaságnak keserü kenyerétől mentel légyenek, vagy pedig tsak szokásból, hogy szégyenre hajadonan ne maradjanak, vaktában rohannak az Házasság örökös kötelére, még-is hányon nem bánnyák meg szánzándékos tetteket? Mitsoda ki-meneteleket lehet hát azoknak várni, a' kik két három öregebb Atyafinak hideg beszélgetéséből, 's végezéséből öszve kelnek? Nem feszegetem mind ezeknek jobbitását, nehogy jó kívánságomban, el-tévedjévé olyan vélekedési tégyek a' miért a' bé-vett szokásnak, a' leg első szabados Urnak, a' Természet leg nagyobb ellenségének Babonds Követői kárhoztassanak. Hanem egy fővebb Boldogságnak tartanám az Halandok között, ha abban modot lehetne tandlni, hogy fok olyan szerentsétleneket meg lehetne menteni mind a' két Nemben, a' millyenek tsak nekem-is barátságos biztokban titkos keresztyeket ki-nyilatkoztatták, hogy nem elég az hogy napjaik siralomban telnek, hanem akkor-is midőn, az egész Természet nyugodalomra készülök borzodnak ifzodva, hogy ahoz kell közeledni a' kitől már unalmakban egész voltok fel-háborodik. Ha tsak egy volna is az egész Világon olyan boldogtalan Pár, az emberi kötelesség annak mentségére hívna, de hányon eveznek ilyen hajóban? hányon nem találják fel G. Comens életében tulajdon eseteket az Olvasók közül? Minden sanyargatásnak Neme könnyebb lenne annak a' ki ily gyötrelemben vesződik, 's az Égnek leg kedvesebb földi ajándékában a' szeretetben találja unal-

unalomdt, mely nagy szdmádással tartozik azért az,
a' ki ilyen inségnek szerzője.

Tsak két Barátnak szeretetére szükség, hogy
egyenlő természetek legyen, mennyivel inkább azok,
nak a' kik együtt akarnak élni. Boldogabb végét
lehet azért remélneni egy olyan Párnak a' kik a'
tisztesseges Társalkodásban meg-esmerik hogy egy-
más Boldogságára látták meg a' Világot.

Meg említem hogy a' mely Spanyol nevek vagy-
nak a' G. Comens történetében, azok helyet tett-
szett az Irónak Frantzia neveket tenni a' Játékban.

A felett hogy valaki foglalatosságomnak gyar-
losdát helyesfen meg-itélje, férhet még az a' szó-is
ez iránt hozzám, hogy szerelmes dolognak irásdhoz
fogtam, és hogy Katona létemre réd érkeztem. Sza-
bad leszen igazuldsomra azt felelni, hogy a' mit
egy hufzonhat Esztendős embernek történetéről egy
Tanáts Ur irhatott, annak egy hufzonnyoltz Eszten-
dős ember illetlenség nélkül tolmátsolásához foghat.

Azt sem remélem hogy valaki ollyas tandlköz-
nék, ha tellyes szabadságába volna-is, hogy enge-
met sorfos Társaimmal együtt az irás gyákorlásának
édességétől helyyes idejében el-kivádnna rekefzteni,
midőn ez által az henyeségnek veszedelmét kíván-
nyuk kerülni. Egy ép elméjű ember tsak azért-is
szereti 's mivel az értelmet, hogy fel-nyitya sze-
meinket minden körüllettünk álló dolgoknak kevés
valóságára, orösi Lelkünket az élethez rogadott
unalom

unalom ellen, arra segit minket, hogy az embereknek hamisságát, vagy inkább ártalmas gyengeségeket békességes türelemmel hordozzuk, 's végre hogy magunk tulajdon nyugodalomra elégségesek lehessünk, mely-is a' leg első, leg hasznosabb Tudomány.

Nem felejtik el sokan az irigyekhez szollani, a' kik valamit nevek alatt Világra botsátanak, de nekem együgyűség volna, azt említeni-is, mert nincsen ezen mit irigyelni. Hanem azt tudom, hogy a' megszollásra a' leg jobb felelet az, ha az ember igazságról meg-győződik, hogy, hibáját jobbita, melyben magam-is kívánok lenni tellyes igyekozettel.

LE - I R Á S A

TRAPPÉLI APÁT - URSÁGNAK.

A' Trappéli Apát - Urság vagyon *Stés* Várofsának Megyéjében egy téréség tágas Völgyben *Nonnáudának* határiban. Ugy tetszik mintha a' Természet maga szánta volna azt a' helyet a' Magánofságnak, és a' meg - térésnek. Körül vagyon véve erdőkkel, Hegyekkel, és Tókkal, mellyek miatt bajos az úttya, igen egészségtelen hely, szüntelen való ködök járják, külömben termékeny földök, gyümöls Fák, és legelők vagynak benne. És olyan mintha egy örökös szomorú, és félelmes tsendeség uralkodnék az Esztendő százaknak kezdetétől fogva ebben a' magánofságban, de nem - is lehetne ki - beszélleni a' komor kedvetlenséget

A

séget

séget, 's azt az írtózásnak nemét, melly az elmét el-fogja midőn az ember oda ér, az az a' Vallás és félelem mellyet nekünk Lucanus el-terjedve mutat az Márfeli Erdőkön. Valosággal mitsoda gazdag Táblája-is, ez egy vers szerző, vagy egy kép-író korbórló gondolatának? A' Tziprusoknak tellyes gyászofságával bíró régi élő-fák, azoknak a' széltől mozgó levelei, mellynek a' képzelődés valami vízfzás zörgést tulajdonit. Holmi köziklákon folyó vizeknek hozzfzas zúgása, 's több e'félékről ismérzik-meg midőn valaki a' Trappbéli Apát-Ursághoz közeledik, vezér nélkül bajoson lehet oda menni. Utóljára le-szálván egy Havasról, 's holmi tövises parlagon, bokrokon, 's tekervényes mély úton menvén egyszeribe úgy tettik mintha egy isméretlen Tartományra, újj világra találna az ember; (az Apát-Ursághoz közel vagynak olyan Faluk mellyekben azokat a' Remetéket olyan kevéssé isméri, hogy egy Uri Ember minnekutánna öt száz Mért-földet utazott volna Trappnak látására, nagy bajjal tudta-meg a' körül való Hellységben, hogy hol vagy) s' az Hellység, különöfségének egész díszével el-terül előtte. Az első Udvarhoz érkezvén, melly a' Szerzetesekétől el-van választva, láthatni a' kapú felett a' Sz. Bernárd faragott képét mellynek jobb kezében vagy egy Ásó, 's a' bal kezén egy Templom, mellyben elmésen példáztatik az, hogy minden jó rend tartáson egyesült Társaságban a' munkát a' kegyefséget szövetségben

gesen kell gyakorolni. A' második Udvar gyümölcst fákkal van bé-ültetve, a' mellett vagyon egy Major, mellyen vagynak a' Gabonások, Pintzék, Pajták, és Ser-főző Ház, Süto Ház, 's más épületek a' Kalastrom szükségére, egy néhány lépésre láthatni, egy Malmot, mellyet a' Tókból folyó-viz hajt.

A' Trapphéli Apát-Urság építettett Második Rotrou a' Pereke Tartományának Grófja által 1140 Esztendőben Sz. Bernáldnak életében a' Második Inozentius Pápa idejében, és Hatodik Lajos Frantzia Királynak uralkodása alatt negyvenkét Esztendővel a' Citemux kezdete után, és Huszon öttel a' Clairvaux után, e' lött egy fogadásnak tellyesítése, mellyet a' Gróf Rotrou tett völt egy Tengeri Háboruban. Az akkori időhez képest gondolkozván ígerte, hogy egy Monostorát épít. Hazájában meg-térven nem is kéfett ígérete tellyesíttésével. Hogy a' Jövendobélieknek nevezetes emlékezetét hagyja az építtésének okáról, azt kívánta, hogy a' Templomnak szarvazattya 's Fedele kívülről, egy dőlő Hajó forma légyen, mellynek nyoma az épületen ma-is láttzik, a' Bóldogságos Szüz Nevére szenteltetett 1214. Esztendőben Róbertus Római Er'fek által. Eobertus völt a' Negyedik Apát-Ura. A' Trapp Nevezetet vette a' graditsról mivel tíz vagy 12. léptsön kellett a' Templomban szállani, Trapp pedig annyit téstzen az helység Nyelvén mint Gráts.

A 2

Ez

Ez az Apát-Urság számos Esztendőök előfolyása alatt nevezetes volt az Apát-Uraknak, és 'a' Szerzeteseknek fedhetetlen, és fanyarú életekről. Az Hazába lévő Háborúk, és az Anglusok gyakor bé-ütések miatt, ('s egy szóval az idő miatt melly mindent meg-ront, még a' leg-jobb erkölcsöt-is) utóliára a' Belső életen valók közé-is (*) a' szabadság, 's végre a' rendeletlenség behatott. Meg-romlott az a' Monostoris annyira hogy a' Hazában az hívságnak 's botránkozásnak helye lön. Abban a' Lelki dolgoknak romlása maga-után vonta az ideig tartókat-is; a' Szerzeteseknek csak a' Nevek maradt, a' vadászat, 's még világibb mulatságok-is voltak, egyedül való foglalatosságok. Életek a' leg-nagyobb szabadságnak Tzimere lött, 's szerentsétlenségre jutott ebben az Apát-Urságban miglen a' nevezetes Raufzé oda nem származott.

Butillie Raufzé Apát-Ur a' Trappnak helyre állítója született Szent András Havának 9-dik Napján 1626. Esztendőben, igen régi Házból való volt, a' melly Britanniában vette eredetét, az elői a' Provintziai Hertzegnél Pohárnoki szolgálatot tettek, az honnan neveztettek-is *Butilliének*, a' melly an-

(*) A' szabadságnak kívánsága kétség kívül olyan bűn, melly az emberi természethez ragadt. Mimodon ne romlana-meg a' Szerzeteseknek-is rend-tartások midőn a' Görögök, a' Rómaik, 's a' leg-böltsebb közönséges Társaságok-is szenvedtenek olyan változásokat.

annyit tészen mint Pohárnok. Risélió Cardinalis Attyafia volt, meg Boltsöjébe a' szerentse, 's nagyra való menetel mofojgott ö neki; Maria Médiai különös kegyelemmel volt hozzaja. Még kisdéd korától fogva Máltai Vitéz lévén katonának szánták volt, tiz Esztendos korában a' Báltya halálával Nemzettsége közt hogy első szülött lett, a' belső életre ígérték, minden javai a' Testvéreinek ö réá maradtanak. Még első Esztendeiben nagy érdemét mutatta. Tanúlása ideje alatt megkülömböztette magát, és Böjé-elő Havának 10-dik Napján, 1654-dik Esztendeiben, Doctori Süveget kapott, az Orleáni Hertzegnek Cápálnya lön 's ditséretesen viselte magát, ujj Papi gyülekezetben 1655. Esztendoben egy néhány Hónapot múlatott a' Sz. Lázár Oskolájában, Vicentzius Pálnak oktatása alatt, a' ki-is ebben a' születő Lélekben annak a' Jó erköltsnek magvát hintette, mellyet annak utánna az Alothi Püspök kidolgozott. Meg - vetette a' Tauri Ersekségnek Vicariufságát, és a' mi még a' Méltóságának meg - vetését felyül haladja, nem tartott attól semmit, hogy Mazarin Cárdomálistól nehézséget véfzen magára, ha Retz Cárdomálishoz tsatolja magát, abban az időben midön a' földi harátság nem igen szokta kiállani a' próbát. Ráufzé Apát - Urral született volt az a' hathatós ékesen szóllás, mellyel az érzékeny Lelkek birnak, mindenek felett az haldaklokat tudta inteni, melly nem kevés Ditséretre való ajándék, hogy valaki a' firnak szélén lévő embereket vigasztalni tud-

ja, és segíteni, hogy az élet álmát el-hadják. Olyan kevesen vagynak a' kik hallni tudnak! Rauszé Apát-Ur az Attya halála után huszonhat Esztendő korában birt 30. vagy 40. Ezer Forint Jövedelemmel, a' melly igen sok volt abban az időben. Ifúsága, gazdagsága mellett külső szépséggel, 's születésén kívül szép elmével, kellemetességgel, Udvarisággal, 's a'val a' jó üzűféggel fel-volt ruházva, mellyet az ember az Ifuság virágának nevezhet, válogatott szép tréfái vóltanak, mellyet olyan jól tudtanak tüzni a' Grammonok, és a' Szent Corémonok. Bajos hogy ilyen tulajdonságokkal az ember meg-tartsa erköltseit ártatlanságban, mely a' fzerentsétlenségnek, és az alatson forsnak szokott inkább gyümöltse lenni. Rauszé néki adta azért magát minden hizelkedő hivfágnak, mellyek körül vették, az állapottyához való illendőséggel nem sokat gondolt. Szerette a' Játékot, a' Vadászatot, mulattságát, 's a' bö költést. Némely történetek Jedzéseiben a' vagyon, hogy szoros ismerettsége egy fő renden való Aszszony-sággal, mellyet tsak a' tiszta barátság színével festettek, elevenebb indulatokon, épült vólt. A' mi bizonyos van henne az, hogy, annak az Aszszornynak halála után, a' ki szépségével, 's a' magát kedveltetni tudó Mesterségnek nemeivel nevezetes vólt, Rauszé olyan fájdalomnak adta jeleit, mellyhez ritka hasonló, a' leg-magánosabb Erdőkben bujdoklott, 's ott keservefen firt, 's fenn szóval kiáltotta azt az Aszszonyt, néki ajánlotta

lotta gyötrelmit, siralmat, mintha hallotta volna, kétségbe esése arra a' gyarló képzelődésre vitte, hogy magával el-hitette, hogy az hóltakat elé lehet hívni, próbálta-is azokat a' titkokat, melynek femmiségét csak hamar által-látta. Illyen állapotya nem fokára olyan nyavalyát okozta melly minden fele képtelenségekre hozta. Hogy az életre tért bánattya ujjonnan erőt vett. Az idő a' melly mindég vigasztalást szokott hozni, még nevelte szörnyü gondolkozásait. Réz Cárdirálnak véletlen esete a' ki a' tsudás szerentse forgásának Játéka lön Gástonnak a' szerentse kebelében történt hirtelen halála, 's mind ezek az esetek arra birták, hogy meg-gyöződjék az halandók vélekedésének hivságaról; söt arról az indulatról-is meg-jöven, a' melynek leg-nagyobb hatalma van, annyira ment, hogy még némelly kellemetes Afzszonyok tsabittásának sem engedett, a' kik az hivságra vizszá akarták vinni: Végre Raufzé meg-útálván a' világot, nem látott maga körül egyebet egy temérdek Koporsónál, meg-ismérte azt a' hathatós valóságot, hogy nintsen a' szövetség-re más Tárgy, nintsen más Barát, és nintsen az Istenen kívül más Vigasztaló. Lelke egészszén el-merül ebben a' nagy elmékedésben, 's az időtől fogva minden javaitól meg-fosztotta magát, az Isten Házának, és az Ispotálynak adta. Három Apát-Urságon, és két Præpoftságon fel-adott, melyeknek jövedelmekkel birt, egyedül a' Trappbéli Apát-Uraságot hagyta meg ma-

gának, de olyan szándékkal, hogy a' rend-
tartás szerént birja, Perszényben vonta meg-
magát, és ott Remete rúhában öltözött, az
hol ugyan tettzik némü némüképpen meg-
örökösödött, szomorú fájdalma buzgósága o-
da helyeztette a' Szent. Benedek szoroffabb
Szerzetét eredetes tisztaságában. Minden
rend tartások között nintsen szoroffsabb mint
a' Trappbéli Szerzetefeké. Nem szükség azt
emliteni mitsoda fáradsággal és munkával ál-
litotta - fel Raufzé, azt a' Szerzetet, a' fok
ellenzések között. Ez a' hires Remete
hólt - meg az Esztendő száznak végén, Mind-
szent Havának 20-dik Napján. 1700. élt pe-
dig 74. Esztendőt, egy Hónapot, és 17. Na-
pot, 36. Esztendőt, 4. Hónapot, a' Szerzet-
ben. Maradtanak munkái mellyek fővebben
a' Remete életnek köteletségéről tanítanak.
Kedves könyvei vóltanak, a' Bóldog meg-
halásnak mestersége, mellyet itt Bellarminus
Cárdinalisnak, ugy a' Pusztákan lévő Atyák-
nak élete: Ez az utolsó Könyv nem kevés-
sé gyúlasztotta szomorú gondolkozásait 's
buzgóságát. Emlékeztek arról hogy még
Gyermek korában örömeft szóllott azokról
a' Remetéről a' kik a' lábok alatt látzottak
tapodni a' Világot. Mikor Rómában járt a'
végett, hogy Cisteroianus Szerzetét újj szem-
re végye örömeft bújdoklott az ott fekvő
Mártirok homályos Temetőjekben, hogy
mély elmélkedésinek helyt adjon, az hol
tsendőségben születnek a' nagy gondolatok
's a' nagy dolgok. Még életében a' jó er-
költésének tiszteletét el-érte, mellyet az
Ha-

Halandók tsudálkozása annak tartozik, akkor mindenek felett, midőn szertelen, és különös valójában, a' mely állapotra adta magát Raulzé, természet felett való-is. Második Jakab Angliai Király a' Királyné a' Király testvére Guisé Hertzeg Aszfzony, 's többek, a' leg-nagyobb tisztelettel meg-hatva gyakran maganofságának látogatására tsudájára mentenek, 's meg-világosodva tértenek-meg tanátsai által, 's meg-erősödvé vigasztalásban. Menggé azt mondotta felölle: *esurire docet, et Discipulos invenit*: az az Éhezni tanit, és Tanitványokat talál.

A' Trappéli Szerzetesek feles számból vannak, 1765-ben 69. Szerzetesek találtak, és 65. Fraterok. Az örökös halgatás leg-első Törvénye ennek az Háznak, melyet éjjel még inkább meg-tartanak. A' Szerzőeknek olyan gondja volt arra, hogy azt mondotta kegyes Remetéinek, hogy ő néki annyi, ha az halgatásokat meg-szegik, mintha Káromkodást szólnának. Aval az igével erősítette rend szabását, a' mi vagy az Apostoli Tsel. *Sedebit solitarius, & tacebit*: Egyedül ül, és halgat. És így a' Trappéli beszélgetés kevesebb szóból áll mint intésből, arról lehet el-mondani, hogy az ember többet beszél a' szemnek mint a' Fülnek. Ha vagy egy Szerzetes kéntelen megszegni azt a' szoros Törvényt, csak lassan szól, nem-is többet, hanem a' mennyi szükség. Történt hogy azt a' szoros rendet annyira meg-tartották a' vonaglásban-is hogy

inkább meg-haltanak, mintsem a' fededelemért szólyanak, mellyel életeket meg-tarthatták volna. Magok között nintsen femmi tárfalkodások, fem szóval, fem írással; sőt még hogy minden alkalmatosságot el-kerüljenek a' beszélgetésre, (*) soha két Szerzetes együtt nintsen, néha tárfalkodásnak okaért az erdőben ki-mennek az Harangszóra egy könyvel a' kezekben, mindnyájan abban a' szörnyü halgatásban el-merülve, az Apát-Ur előttök, egy vagy fél órát, a' míg a' sétálás tart, el-toltenek a' Vallásnak legnagyobb titkairól való gondolkozásban, 's azon rendel meg-térnek a' Monostorban. Akár hol találkoznak, egymásnak csak meghajtyák magokat, az Apát-Ur előtt 's idegenek előtt le-borúlnak. Az érzékenységnek közönséges fanyargatásában élnek. Az ételek csak vízben, és sóban fő, a' melly Veteményből, gyökerekből, és Táj némüből áll, ebédjek felett csak nyir-vizet adnak nekik italra, vagy közönséges fert. Az ebédlő Házban soha fem kapnak bort, 's igen ritkán

(*) Olvashatni ezt az esetet a' Nauanhárt Jegyzéseiben a' ki a Ra-szé életét írta-meg elébb. Hogy két Testvér mintegy tizenkét Elztendeig volt a' Trappba, 's egymásra nem esmértenek, az idősebbik halálán lévén azt vallotta az Apát-Urnak, hogy halálakor egyedül csak a' vágyon szívén, hogy egy Testvére az ő megmaradásáért a' Világban bujdoklik. Az Apát-Urnak meg-ésvén szíve nyúghatatlanságán előhívatta a' Testvérét, 's meg-engedte hogy meg-ölelhesse.

kán a' betegnek Házában, 's köz kenyérrel élnek. Nyárban 8. óraker fektűznek le, 7. kor Télben, éjfél után két óraker fel - kelnek reggeli Imádságra, melynek rend szerint egy fertálykor az ötre vége van.

(*) Rettentő tekintet azt az 50-ven 60- van Szerzetet a' fetétben együtt látni, egy homályos világu lámpásnál a' Templomban majd a' földre borúlva, majd fenn álva, és nagy buzgóságban, mintha tsak egy szó hirdetné ditséretét a' Mindenható Valóságnak. Az Énekek olyan forma mint a' Gregoriánusoké. Minden Nap három órát dologban töltenek - el, más-fél órát reggel, és más-felet dél után, a' melly - is áll a' Kertbéli munkából, mosnak, a' Pajtákban gondoskodnak, Clastromat seprik, sz. Könyveknek írásában - is foglalatoskodnak, azokat bé - kötik, Aproság munkát mivelnek, Esztergába faragnak, Puszpánk fa Kalánokat tsinálnak, Venikéből Kofarakat fonnak. Hét óraker takarodzóra harangoznak, akkor mindenik lefekszik, de egész öltözethen, egy szalma de-

(*) Képzelve az ember magát a' fetétségnek félelmében, mellyel tsak egy gyenge világu Méts küszködik, 's gondolja mintha hallaná mind azoktól, az Itélet Napjának szörnyűségén elijedt Szerzetesektől, ezen írtoztató igének kiáltását: *Exterminabitur de Populo anima ejus qui non fuit Deo Sacrificium in tempore suo.* az az ki vettetik annak lelke a' Nép közül a' ki az Istennek nem áldozott annak idejében.

derekalyra, 's szalmával töltött párnára, 's csak egy lepedővel takaroznak, mivel soha le-nem vetkeznek. A' szobátskájóban nintsen egyéb egy kis Afztalnál, egy zár nélküli való Fa-Ládánál, 's az Ágynál.

Az Orvasok örökké ki-vagynak zárva a' Trappból. A' Betegek a' kiket soha hofszafon fekünni nem hagynak, minden Nap Negyed-fél órakor fel-kelnek 's akkor fekszenek - le mikor a' többi-, mindnyájan minden Isteni szolgálaton meg-jelennek a' Beteg Háznak karjában, 's a' Napnak több részét olvasásban, imádságban 's erejekhez alkalmaztatott dologban töltik, még a' sem szabad, hogy a' székekre dőljenek, mindenkor azt a' halgatást meg-tartván, a' melly éjjel még terhefőbb egymáshoz soha sem szóllanak; sőt még arra sem tekintenek, a' mi történik a' Beteg Háza. Az hús levet csak akkor engedik meg nékik ha négyszer, vagy ötször az hideg ki-lette a' Beteget, vagy inkább mikor szinte halnak; de még némellyek gyengeségnek 's nyálánságnak tartják avar az enyhítő eledellel élni. Az utolsó lélegzetig meg-tartják a' Böjtöt. A' Templomban vezetetik magokat Gondvifelőjekre támaszkodván, hogy a' Szentséggel éljenek, ugy - is jönnek vizszá hogy szalmára, és hamura fektesék, az hol a' Tárfaságtól körül véve halálokat várják.

Abban az órában láttya az Ember a' Vitézségnek tsudáját. Az haldoklók téznek inté-

téseket az helyet, hogy magok várnának; meg - kell vallani hogy a' Világban nem halnak e' szerint. Közöttök azt maga ki - hirdetésének hívják, vagy bűnök vallásának, szántszándékos vádnak, mellyet fenn szóval tulajdon vétkekről téfznek: egymás hibáit - is elő adják, 's nem szabad a' mentesség, ha mindjárt ártatlan volna - is valaki. Ez a' kegyetlen tselekedet, (mellyet első ítélettel valami vakmerő különöfségre lehetne magyarázni) a' végre van, hogy az a' mély alázatosság fenn tartásék, a' melly némelly részben ezeknek a' Szerzeteseknek Lelkek.

Minden alkalmatóságot keresnek, hogy ezt a' jó erköltsöt gyakorolhassák; a' magok akarattjoknak meg - halván, nem tsak előljárójoknak engedelmeskednek, de még a' legutólsónak - is. Társaságokból ha valaki int nekik, olyan szenvedő kívánsággal vannak, hogy Törvényeknek alkalmatlanságát szántszándékoson - is nevelik, a' mi pedig tsudára méltó, kellemetes vidámság, a' Léleknek öröme, tetszik az ábrázattjokon; azt mondaná az Ember, hogy a' fanyargatással gvarapodik a' kedvek. Mikor egy Szerzetes bé akar avatódni, meg - írja Nemzettségének, hogy minden Javairól le - mond, ha a' béavatása meg - elik, (*) minden szövetségének

(*) A' Gróf Rosenbergek nem akarta meg - látni az Annyát. Albergotti használó keménységgel vólt egy Baráttjához, 's a' mi különöfőbb az a' Baráttja nem juthatván ahöz hogy Albergottit

nek véget vét Baráttival ; sőt még Attya-
fiaival-is, 's a' Világról tellyesféggel el-
felejtkezik. Ebben a' Monastariumban femmit
bé-nem vesznek, a' melly noha nem gaz-
dag, még-is a' jó erköltsöt követő jútalom-
nak Neme által elég módat tanál, hogy bö-
ven alamisnálkodhassék, néha a' Clastrum
Kapújánál öt százan-is vagynak szegények,
a' kiknek kenyeret osztanak, 's némelykor
pénzt-is.

Mikor az Apát-Ur meg-halja hogy
valamelly Szerzetesnek Rokona meg-holt,
imádságába ajánlya a' Társaságnak, de nem
nevezi meg, tsak azt mondja hogy, az At-
tya vagy az Anyja egy Szerzetesnek meg-
hólt.

A' Vendégeket ilyen formán szokták fo-
gadni: a' Kaput, a' ki, ugyantsak Szerzetes
meg-nyittya, 's minekutánna azt mondja:
Deo gratias: Hálaadás az Istennek, térdre áll
's mélyen meg-hajtván magát, a' mint már
emlitve van, bé-vezeti egy nagy szobába,
's meg-jelenti az Apát-Urnak, a' ki-is pa-
ran-

tit személfyelen meg-lásfa, a' Trappbéli Re-
meték közzé állott, a' Baráttságak e' tsudá-
ja mellett-is fel-tett szándékát el-nem érhette,
mellyel magának hizelkedett. Albergotti ab-
ban meg-átalkodott, hogy soha meg-ne lásfa
ötet, soha sem-is tekintett réája. Ez az Em-
bernek valóságos maga meg-vetése. De meg
van-é az határozva hogy a' Vallás kíván-
nya a' Termézfetnek 's érzékenységnek ezt a'
fel-áldoztatását.

řantsolja az idegeneket fogadó Szerzetesnek, hogy mennyen eleibe, mellyet követvén elötte le - borúl , a' Templomban kiféri , az hol Szentelt Vízet nyújt nékie , onnan a' Vendégek Szobájába vezeti , az hol valami szent könyveket olvas , minekutánna a' Benedicitét, közöntés képpen el - mondotta volna. A' Vendégek Afztala tsak annyiból áll, mint a' Remetéké, éppen tsak egy tál Tojással adnak többet nékiek , Halat soha sem esznek , jóllehet a' Tóokban bövségesen vagyon, néha adnak hort a' Betegeseknek , Afztal felett szent Könyveket olvasnak. Ritkán bortsátyák hé a' Vendégeket a' magok ebédlő Szobájokban, attól tartanak , hogy mulattságot okoznának a' Szerzeteseknek , 's ne hogy világi kívánságot gerjeszzenek hennek , a' melly annyira ellenkezik aval , a' mi ezeknek a' Keresztyén Böltseknek feregít annyira lelkefíti.

Felejtém emliteni , hogy fok helyyeken a' Klastromba Versbe foglalt mondások vagynak. Azt vélné az Ember hogy ezek a' — Remeték annyira vitték a' kellemetes Mesterségnek-is meg - vetését , hogy a' leg - együgyübb Verseket választyák. Lehet itélmi erről , a' mi az ebédlő Ház felett vagyon írva.

Holmi zöldtség sóba főve egy kevés
Kenyérrel ,

Abból áll egyedül , a' mit minden nap
az Afztalra fel - adnak ,

Ez

Ez igen kevés: de a' Testnek bővséges
 eledel,
 Ha a' Szív él, és szerelmével tölt - el,
 Egy véghetetlen kedveségü Tárgynak.

(*) Némellyek a' kik itéleteket jól meg-
 nem fontolják tüzesen ellene vagynak az
 ilyen rendtartásoknak, mellyben az Embe-
 ri Termézet szüntelen való küzködésbe
 van magával, mellyel éppen semmivé leszsz,
 és meg - fojtódik a' szertelen és hallatlan al-
 kalmatlanságok alatt; de vézsem azt a' sza-
 badságot magamnak hogy azt a' panaszt meg-
 vizsgálom.

Kétség kívül a' Trappéli szokás felettébb
 hanyarú volna, ha máfokat hé-nem vennének,
 hanem tsak olyan Iffiakat mint más Szerze-
 tekben, a' kik a' restséghez való hajlandóság-
 ból választyák a' Szerzetes életet, de ez né-
 mely módon a' Világban feslett erköltsel élt
 embereknek (*) nyugodalom helyye, a' ki-
 ket el - ijedt Lelkek esmérere üldöz.

Illyen-

(*) Raufzé Apát-Urnak sokakat - is kellett meg-
 gyözni, ebben, a' zugolódás nevedett. 1664.
 Az Apát Ur öszve hívta a' Szerzeteseket, 's
 parantsolta nékik, hogy szabadon szóljanak
 az ujj rendtartásról. Egy szóval mindnyájan
 fel - kiáltottak, hogy szeretik az állapottyokat,
 's készek még ujjabb hanyarúságra-is kötelezni
 magokat.

Illyen formában hát ennek fel - áldozását a' leg - bõltsebb, és hafznofabb dolognak lehet ismérni, a' találmányok között, de tegyük félre a' kegyefséget, 's tsak a' Természetnek világánál szemléljük azt, örökké volt az (*) Egyiptombélieknél, a' Görögöknel, a' Rómaiaknál, és minden-féle Valláson lévõ Nemzetségeknél, a' meg - térésnek bizonyos helyye. Ollyan rend tartás mellyben a' bûn nyughatatlankodván a' Lelki isméret támadása miatt, a' Vigasztaló Istennek ölében szaladhat, az hol a' buzgó töredelmeség a' véték szörnyüségének el - törlésében erõlködik, 's az hol egy szóval a' meg - térésnek vagyon még annyi reménysége, hogy valaha a' jó erkõltsnek jutalmában része lehet. Egy egy rend - tartás meg - gondolást, 's tiszteletet érdemel az Halandóktól.

Egy szörnyü rettentõ Igazságot szintén el - felejték emliteni. Kicsoda merné azt állítani a' Földön hogy bûnös nem léfzen, és foha nem léfzen szükségé, hogy a' töredelmes meg - térésnek helyyére juffon?

(*) A' 'Sidóknál-is tudjuk a' meg - térésnek Innepeit.

GRÓF COMENSNEK TÖRTÉNETEI.

Nintsen egyéb szándékom életem Történeteinek le-írásában annál, hogy e-szenbe juttassam leg-kifsebb esetét-is sze-rentsétlenségimnek, 's ha lehet mélyeb-ben még emlékezetemben nyomjam.

A' Comens Ház mellyből származom a' leg-nevezetesebb az Országban. A' szülő Atyám kinek két Fia volt, a' kifesebbiknek feles Jószágot adott, a' nagyobbiknak kára-val, és Márkász Lufzának nevezte. A' két Atyafinak barátsága azért meg-maradott, fot úgy végeztek, hogy Gyermekeik együtt ne-velteffenek, ellenben az egyes nevelés, mely-ben a' volt a' szándék, hogy egymáshoz szoktassák őket, majd születésekkor okozta el-lenségeskedéseket.

Az Atyám kit mindenkor Márkász Lu-fzán tanulásában meg-haladott, irigykedett
réája,

réája, mellyből végre gyűlölség vált, gyakran vetélkedtek együtt, 's mivel minden az Atyám támadta-meg, ötet büntettek. Egyfzer az Atyám panaszolván erjöt a' mi Háznak Gondvifelőjének, mutatok én olyan módot, azt feleli az az Ember mellyel megalázhatod Márkész Lufzának büszkeségét, valamit bir az a' tiéd, 's a' Nagy Atyádnak nem vólt szabad akarattyában azt néki adni. Mikor azt az idöt éred azt mondja; könnyü léfzen néked a' magadéhoz jutni.

Ez a' beszéd nevelé még idegenségét az Attyafiához az Atyámnak, és veszekedések annyira ment, hogy kéntelenítették őket egymástól el-választani, fok Esztendők eltöltönek, miglen egymást nem látták, az alatt mind a' ketten meg-házafodtak. Márkész Lufzának nem vólt több Gyermeke egy Léányánál, az Atyámnak sem vól több rajtam kívül.

Alig juthatott birodalmába a' Jószág a' nagy Atyám halálával, hogy azonnal végére akarta hajtani azt a' mit eszére adtanak vólt, mindent fel-keresett a' mi tsak igazságát erősíthette. A' meg-edgyezésnek fok féle úttyát meg-vetette, 's pert kezdett, melyben a' vólt a' tziel, hogy Márkész Lufzánt minden Javaitól meg-fofsza. Egy szerentstetlen történet, egy Vadászatban ezen fellyül azt okozta, hogy soha meg-nem békélhetnének. Az Atyám mérges levén; gyűlölségében keserves szókat szóllott nékie,

arról az állapotról a' mellyre ötet juttatni akarta, a' Márkész noha természet szerént tsendes Ember volt, nem álhatta - meg hogy ne feleljen, fegyvert vonnak egymásra. A' szerentse Márkész Lufzának szolgált, 's ki - üti az Atyámnak Fegyverét a' kezéből, 's arra kényszerítette hogy tőlle kérje életét. Gyülném azt, azt feleli az Atyám, ha néked kellene köszönnöm, ha nem akarod - is ugyan tsak nékem kell köszönnöd feleli Márkész Lufzán eleiben vetvén Fegyverét 's töle el - távozván.

Ez a' Nemes tselekedet nem győzte - meg az Atyámat; sőt inkább az által gyülnésége nevedekett, hogy ellensége kétszeres győzedelmet vett rajta. Nagyobb ferénységgel is követte mint az előtt el - kezdett üldözését.

A' dolog ebben volt mikor én meg - ötettem az Utazásomból, mellyet velem tanuláson el - végezése után tétettek. Kevés Napok mulva meg - érkezésem után a' Pap - Ur R. az Anyám Attyafia értésére adja az Atyámnak, hogy az ő Levelek, mellyektől a' Pernek, meg - nyerése függ a' R Apát - Ursági Cápatalaaban vagyon, az hová egy részit vitték volt a' mi Házunk Leveleinek, az Hazában lévő Háborúságnak idejében.

Az Atyámat kérték hogy azt nagy titokban tartsa, 's vagy maga személynesen mennyen a' Levelekért, vagy pedig bizott emberét küldje, a' kinek kezében leheffen adni.

Az

Az akkori egészségének gyengesége miatt rém bizta hogy abban el-járjak, minekelötte intéseket adott volna, a' dolognak nagy voltáról. A' magad dolgában menny inkább mintsem az enyimben, az a' Józsiág mind a' tied leszsz, de ha egyéb hasznod nem volna-is benne, azt hiszem hogy, vagy olyan nemefen születve, hogy indulatomban részeltetel, és hogy meg-sértődésemért tejesítő hosszú-állásomban legíteni fogsz. Nem volt semmi okom, hogy abban viszszalkodjama' mit az Atyám tollem kívánt, 's igéret-is tettem engedelmeiségemről.

Minekutánna minden szükségesnek itélt okosságát adta volna, meg - egyezének, hogy én Márkés Longonon név alatt járjam - meg, hogy tollem az Apát-Urságban semmit ne tartsanak, az hol Lufzán Márkészenak feles Attyafiai voltanak, útnak indulok az Atyámnak egy Öreg szolgájával, és a' Komornyikkommal. Az Apát-Urságnak úttját követvén, szerentséfen jártam, a' Cápatalanban fel-találtam azon Leveleket mellyek hiba nélkül Házunknak adták a' Józsiágot. Meg-írom az Atyámnak, és mivel közel voltam a' Feredökhöz, engedelmet kértem hogy ott tölthessem - el a' Feredezésnek idejét. Utazásomnak szerentsés vége ugy meg-örvendeztette, hogy kívánságomat megengedte, Márkés Longonon Neve alatt jelentem meg még ott, nagyobb készülettel kellett volna lennem, ha a' Comens Névek eleget akartam volna tenni. Más nap meg-

érkezésem után, a' Forráshoz visznek. Abban az helyben olyan vigafság, és szabadság uralkodik, melly mindenféle szokott pompától meg-ment. Az első napokban mindjárt mindenféle mulatsághan részeltettek, ebédre Márkés Válettéhez hívnak, a' ki akkor az Afzszonyoknak egy kis idő töl-tést adott. Már egy néhányon el-is érkeztek volt, kiket a' Forrásnál láttam, a' kiknek mondtam-is holmi szépet, mellyel rend szerént minden Afzszonyoknak tartoztam. Közel állottam egyhez közüllök, mikor egy jó forma Afzszonyt látok be-jönni, egy Léány kísérte, ki tekintetének leg-tökéletesebb rendessége mellett Ifjúsága fényének tündöklőbb virágában volt. Annyi kellemetességét nevelte jobban-is mérsékelt szemérmetségére, szerettem a' leg-első látásra, 's az a' szem-pillantás végzett egész életemről. Vig kedvem melly addig volt elenyészett, 's nem tudtam egyebet mivelní, hanem csak ötet kifértem, neztém, mellyet észre vévén, pirúlt szégyelleteben. Végzenek hogy sétálni mennyünk, 's nékem lön az az örömem, hogy azt a' kedves személyt vezethessem. Elég meszszire maradtunk volt a' feregtől, hogy beszélhettem volna vélle, de annak előtte szüntelen rajta lévén szemem, mikor magunkra vóltunk, alig vólt annyi bátorságom, hogy fel-emeljem. Addig közönségesen az Afzszonyoknak még-többet-is mondtam mint a' mit érzettem, 's akkor mihelyt valójában érdekelve vólt szívem, nem tudtam egyebet az halgatásnál.

A'

A' Sereget utól érjük, a' nélkül hogy egyik-
 is közülünk vagy egy szót szólott volna.
 Az Afzszonyokat haza kiferjük, 's én pedig
 szálláson hé-zárkozám, szükségem volt
 az egyedül létele, hogy háborodáson,
 's örömet érezzem, mely ugy vélem,
 hogy mindenkor a' Szeretnek kezdetét kö-
 veti. Az enyim engem olyan félelmesé
 tett, hogy nem mértem meg-tudakozni Ne-
 vet-is, annak a' kit szerettem. Azt gon-
 doltam hogy kérdezőfem el-árúlya Szi-
 vemnek titkát. De mi - - - - - lettem, mi-
 kor meg-hallottam, ha G. Lufzán Léánya.
 Minden a' mitől félhettem, a' szüléink gyű-
 lölsége miatt eszembe ötlődött, de a' töb-
 bi felett leg-terhefebb volt a' felelmem,
 hogy Adelájd (e' volt neve annak a' szép
 Léánynak) mindentől tartozkodni fog va-
 lami az én Nevemet viseli. Örvedtettem
 azon, hogy más nevet vettem volt, remél-
 vén hogy meg-isméri szeretetemet, az előtt
 hogy el- lenne hitelve felöllem, 's mikor
 meg-tudja igaz Nevemet szánakozni fog raj-
 tam. El-tökéltem azért magamban, hogy
 el-titkolom valóságos születésemet még job-
 ban mint addig, 's minden úton szeretetét
 meg-nyerni igyekezem, de igen szerettem,
 hogy más módot keressék meg-nyerésében
 azon kívül hogy szereffem, kísértem Ade-
 lájdot mindenütt, nagyon ohajtottam, hogy
 velle egyszer különösen szólhassak, 's mikor
 a' kívánt alkalmatosság elő adta magát, nem
 volt annyi erőm, hogy hasznomra fordítsam.
 Az ijesztett hogy azzal sok apró szabadsá-

gomat el - veszttem, mellyel addig é'tem, 's attól még-inkább tartottam, meg-nem tetízem.

E' szerént folyt állapotom midőn egy este sétálván az egész Sereggel Adelájd, el-
ejt egy Kézre - valót, mellyben a' Képe
vóit foglalva. Egy Szent - Ode nevű Ne-
mes Ifiu a' ki vezette hamar fel - kapja, 's
minekutánna fokáig nézte volna a' 'Sebébe
téli, a' Léány azonnal kérte tölle visszfa
szép szóval, de hogy visszfa nem akarta ad-
ni, fennebb szóval - is beszéltett néki. Ez
egy szép termetű ember vólt, kit - is némely
szerelmes dolgainak ohajtott ki-menetele
meg - rontott vólt.

Az Adelájd békételessége meg-nem szé-
gyenitette. Miért akarja a' Kis - Aszszony
feleli töllem azt el-venni, a' mit nékem a'
szerentse adott. Hozzá adja ezt - is közeled-
vén Ortzájához; hogy mikor az én indú-
latomat meg - tudja, meg-egyezik a' törté-
net ajándékában. És nem várván a' felele-
tet, melly minden bizonnyal követte volna
vallás - tételet, el-ment.

En nem vóltam akkor mellette, továb-
batska állottam Valletté Márkésznéval, 's jól-
lehet bajoson hagytam magára, még-is vi-
gyáztam szüntelen tífzteletére, mellyel hoz-
zá víféltettem; de hogy élefebb beszédét hal-
lottam, mint rend szerént, közeledem: az
Annyának beszéltette, nagy indúlattal, hogy
mi történt, Lufzánne, mint a' Léánya, meg-
bofzon-

boszongkodott rajta, én egy szót sem szólottam, sőt követtem a' Sétálást az Afzszonyokkal, mihent haza kísértem őket, keresztettem Szent Odont, oda haza kapták, 's mondták neki részéről az helyet az hol várni fogom, el-is jött. Abban bizonyos vagyok mondom neki, hogy a' mi sétálás alatt történt, csak trefa volt, 's magad neme-
 febben gondolkozol, hogy sem egy Afzszonynak Képet akarattya ellen magadnál tartanád. Azt nem tudom, felele nekem, mi közöd van hozzá, de azt tudom hogy örömeft nem szenvedem a' tanáts adást. Remellem azt mondom ki-vonván Fegyverem, hogy ekképpen kényszerithetlek, hogy befogod venni az enyimet. A' nemes líu hátor lévén, jó darabig egyenlőképpen viaskodtunk, de őtet nem lelkesítette az a' kívánság a' mi engemet, hogy annak szolgáljon a' kit szerezet. Én pedig magam kiméllése nélkül rajta mentem, 's két helyen gyengén meg-is fehesített, ő részéről két nagy febet kapott, 's arra kényszeritettem, hogy az életét töllem kérje, 's a' képet visszja adja nékem. Hogy a' fel-kelésre fegittem, 's egy Házbá bé vittem, melly igen közel volt oda, haza menyek, magamat bé-köttem, és szemlélni kezdem a' képet, 's ezer tsokokkal illetni. Alkalmasint tudtam festeni nem csak fok helye volt a' tökéletességnek, de mire nem mehet a' szerezetet? A' Képnek másoláshoz fogok egész éjtszakát abban, töltöm-el, 's olyan jól végére hajtottam,

B 5

hogy.

hogy magam-is bajosan ismértem - meg munkámat attól a' melyről vettem.

A' melly-is olyan gondolatot adott, hogy az enyimet annak helyibe tégyem. Azt az örömet találtam benne, hogy nálam a' leszfz, a' mellyik az Adelájdé volt, és hogy ő tudatlanul az én Munkámat fogja vifelni. Mind ezek a' kitsiny dolgok nagyok mikor az ember szeret, az én szívem érzette annak jól érdemét. Azután hogy a' kézelőt úgy helyre igazítottam, hogy lopásomat észre nem lehetett venni, Adelájdhoz vittem, Lufzán Márkészné fok szép köszöneteket mondott érette, Adelájd keveset szollot, habozott, de láttam mindazonáltal örömit, hogy én köteleztem, 's az az Öröm nékem ugyan kedves volt. Életemben értem olyan kellemetes idötskéket, és ha szerentsétlenségim tsak rend szerint valók lettenek volna, nem mondanám, hogy mind azok fokba kerültek. Ez a' kis történet igen jól ajánlott Lufzán Márkészné előtt, örökké nálla voltam, 's minden órába láthattam Adelájdöt, 's jóllehet nem beszéllettem néki szerelmem felöl, bizonyos voltam abban hogy ismérí, 's volt - is okom réa magammal elhíttetnem, hogy nem gyülöl. Az olyan érzékény szívek millyen a' miénk volt, hamar meg-értik egymást, minden jól ki-tetfzik nállók.

Két Hónapot éltem e'képpen a' mikor Levelét vettem az Atyámnak hogy haza mennyek. , Menkö - ütéshez hasonló volt nékem

kem az a' parantsolat, egészszén el-fogótt
 vólt az a' gyönörüség hogy láffam, és sze-
 reffem Adelájdót. Újstának tethet nékem,
 hogy tolle távozam, az él - válásnak fájdal-
 ma, a' törvénykezésnek vége, melly kö-
 zöttünk vólt, elmémben forgott, egész gyü-
 löletességével. Az éjtszakát ki - beszélhetet-
 len nyughatatlanságban toltóttam-el. Minek-
 utánna mindeféle módot meg - gondoltam,
 mely egyik a' másikat e - rontotta, tsak há-
 mar eszembejön, hogy a' kezembe lévö Le-
 velekét el - égeffem mellyek igazságainkat
 a' Lufzán Ház ellen erőfítették. Tsudáltam
 hogy hamarébb eszemben nem jutott az a'
 gondolat az által meg - előztem volna
 a' perlekedést, mellytől féltem, 's az Atyám
 már igen erőffen belé elegyedvén a' perben
 meg - engedhette volna öszve - kelésfemet A-
 delájdal, hogy a' Törvénykezésnek végét
 vessen. De ha ez a' reménység helytelen
 lett volna - is, Fegyvert az ellen nem adhat-
 tam a' kit szerettem; söt haraguttam magam-
 ra, hogy olyan fokáig tartóttam azt nálam
 a' mit szeretetemnek régebbsen fel - kellett vól-
 na áldoznom. Hogy az Atyám ellen véték
 a' nem tartoztatott, a' Jószágának réám kel-
 lett maradni; hasonlóképpen az Anyámnak
 egy Attyafiáról - is, mellyet néki által en-
 gedhettem volna, mely - is fokkal többet, tett
 annál, a' mi általam el - veszett volna,

Kellet - é több egy szerelmes embernek
 meg - győzésére? Úgy hittem hogy én e-
 zen Levelekkel szabadós vagyok, fel - keresem
 a'

a' Leveleket, soha kedvesebb szempillantást nem éreztem annál a' mikor a' tűzbe vetettem. Az az örömem, hogy azért valamit tselekefzem a' kit szeretek, el-ragadott. Ha szeret meg-tudja egyszer, hogy mit tselekedtem érte, de soha neki meg-nem mondom, ha szívét meg-nem nyerhetem. Mi hasznom lesz egy olyan háladatosságban mellyel nem örömeft tartoznak nekem? Azt akarom hogy Adelájd szeressen, 's nem azt hogy kötelesem légyen. Meg-vallom mégis, hogy azután több bátorságom volt velle szólni, a' mely szabadságom volt nálla, az a' Nap, adott alkalmatosságot reája. Nem sokára el-távozom tölled szép Adelájd, e-fzedbe jut-é valaha az az Ember a' kinek élete tölled függ? Nem folytathattam tovább beszédemet, úgy tetstett mintha a' szava meg-állott volna, 's még fájdalmát-is láttam szemiben. Értettél-é, mondom, kérlek felelj egy szót. Mit akarsz hogy feleljek mondja. Nem kellene hogy meg-értselek, 's nem-is kell felelnem. Atig várakozott addig mig ezen szókat mondotta, 's mindjárt el-hagyott, 's akár mit tsináltam azon a' Napon, lehetetlen volt velle szollanom, futott töllem, nyughatatlankodott, 's az a' habozás melly fok gyönyörüséget adott szívemnek! Tiszteltem 's tsak félelemmel-is néztem reája, azt véltem, hogy mérészségem jó-ságát, meg fajnáltatta volna. Továbbra-is tisztelemhez, és szeretetem kenyefségéhez il-lendöleg viseltem volna magamat, ha szük-ségesképpen való el-indulásom nem fiettet-

te

te volna a' szálláomat, úgy akartam hogy
 minekelötte el - menyek Adelájdnak meg-
 mondom valóságos Nevemet. Ezt nehezeb-
 ben vallottam-meg mint szeretemet. Sza-
 ladsz tolem mondom néki, de hát akkor mit
 tseleklzel mikor meg - tudod minden bünö-
 met, vagy - is inkább minden szerentsétlensé-
 gemet? Meg - tsaltalak tserélt nevemmel;
 nem vagyok az a' kinek gondoldz: a' Gróff
 Comens Fia vagyok. Mitsoda! fel - kiált A-
 delájd, te vagy a' mi ellenségünk! te vagy
 az 's a' te Atyád, kik az enyimnek romlását
 keresitek. Ne terhelj, mondom néki, olyan
 gyűlölséges Névvél. Olyan szeretöd vagyok
 ki kéz mindent néked fel - szentelni, az A-
 tyám soha nem fog néktek kárt tenni, sze-
 retetem bizonyofsá téfzen arról.

Miért tsalál - meg felele Agelájd? Miért
 nem jelentél-meg valóságos Neved alatt? az
 által meg - intettél volna hogy örizkedjem töl-
 led. Ne fajnáld hozzám járult kegyefsége-
 det mondom néki, kezét meg - fogván mel-
 lyet erővel-is tsókoltam. Hadj hékét azt fe-
 leli; mentöl többet látlak annál el - kertülhe-
 tetlenché téfzem szerentsétlenségimet mely-
 töl félek.

Ezeknek a' szóknak édefsége olyan ö-
 römmel fogott-el, melly egyedül jó remén-
 séget nyújtott, hizelkedtem magamnak hogy
 az Atyámat meg - nyerem, olyan telyes vól-
 tam szerelmekkel hogy úgy tetizett, hogy
 minden embernek ugy kell érezni 's gondol-
 kozni mint nékem, ugy beszéllettem Apé-
 lájd.

lájdnak fel-tett szándékaimról, mint a' ki bizonyos dolgaiban.

Nem tudom miért, azt mondja, a' szívem nem fogadja azon reménységeket melyeket nékem nyújtasz, csak szerentsétlenségeket látok, 's még-is örömet találok abban a' mit hozzád érzek. Szeretetemet értéfredre adtam, 's azt akarom hogy ifmérjed, de tudd-meg hogy ha a' szükség úgy hozza magával, fel-áldozhatom köteleltségemnek.

El-menetelem előtt több társalkodásom-is volt Adelájdal, 's mindenkor uj okokat találtam, hogy szerentsémnek örülhettem, gyönyörűség hogy szeretek, 's bizonyos létem abban hogy szerettetem szívemet egészízen el-töltötte. Semmi gyanú, semmi félelem még a' jövendőkről - is nem háborgatta édes beízelgetéinket. Hittünk egymásnak, mert betsültük egymást, 's az a' hiedelem nem hogy gyengítette volna elevenségünket, söt inkább az Hivségnek kedvetlenségével szaporította.

Eyedül az Atyámtól való félelem miatt nyughatatlankodott Adelájd. Meg-hálnék bűnban azt mondja ha miattam a' Nemzettség haragot venne réád. Azt akarom hogy szerel, de mindenek felett azt ohajtom, hogy boldog légy. Végre el-indulék, a' leg-nyájofabb szerelmmel, 's az elevenebb indulattal tellyesen a' mit csak egy szív érezhet, 's a'val a' szándékkal, hogy az Atyámat meg-nyerjem. A-

Azonban meg-tudott mindent a' mi történt a' Feredön. A' szolgának kit velem küldött parantsolattya vólt, alattomban, hogy vigyázzon magam vifeletére, mind szeretetemet, mind pedig Szent- Odonnal való hajvivásomat meg-írta. Szerentsétlenségemre az a' Nemes Ifiú az Atyám Baráttjának Fia vólt, a' melly veszedelembe vólt sebei miatt, az is nehezítette dolgomat. A' szolga ki hiba nélkül tudofittást tett mindenről, még szerentséfebbnek mondott mintsem vóltam. Lufzán Márkésznét 's a' Kis Afzszonyt el-árúlta, hogy minden dolgok mesterség, 's meg-tudván hogy G. Comens vagyok el -akartak árnittani.

Illyen vélekedésekben az Atyám természetesen indulatos -is lévén, meg-érkezésemkor keményen bánik velem. Szeretetemért annyira pirongatott mintha a' leg-nagyobb vétkes lettem vólna. És így olyan alaton vagy, mondja nékem, hogy az én ellenségimet szereted, 's nem tekintvén azt a' mivel tartozol nékem 's magadnak - is, vélek szövetkezel; mit tudok belé ha még gyűlölségefebb szándékomat - is nem közlötted vélek,

Így vagyon Atyám, mondom néki, lábaihoz borúlván, vétkes vagyok, de akaratom ellen, Ebben a' szempillantásban -is midön engedelmedet kérem, érzem hogy semmi ki -nem írthattya szívemből azt a' szeretetet, mellyért bocszszonkodol, szánakozzáll rajtam;

tám; sőt azt merem mondani, magadon-is. Szakafszad végét annak a' pernek, melly életted tsendeségét háborgattya, azon hajlandóság által mellyet a' Lufzán Márkászné Léánya 's magam egymáshoz tapasztalunk, talám az Eg int tégedet. Atyám tsak egy gyermeked vagyok szerentsétlenné, akarfsz-é tenni? Mennyivel léfzen terhesebb bóldogtalanságom ha te léfysz az oka. Indúljon-meg szíved egy Fiadon a' ki nem másképpen hántott-meg tégedet, hanem egy történet által melynek nem Ura.

Az Atyám lábainál hagyván fokáig haragofan nézett réám. Meg-halgattalak, azt mondja végre olyan békeféséses türéffel mellyen magam-is tsudálkozom, mellyet nem gondoltam volna, hogy ki-telheffék töllem: tsak ez az egy kegyelem-is az, mellyet várhatfsz tölem, le-kell mondani bolondságodról, vagy Atyaságomról válafsz ebből, 's kezd-el azon meg-határozáfodat, hogy add ide a' réád bizott Leveleket, érdemetlen vagy arra hogy, meg-hidjelek.

Ha az Atyámnak láttam volna hajlandóságát kérésemhez tett kérdése meg-ijesztett volna, de keménysége meg-bátorított. Azok a' Levelek félelem, nintsenek már az én hatalmamban el-égettem öket, hogy károd meg-fordúljon, vedd-el azt a' Józsgot, mellyet már nékem keresett más.

Alig

Alig mondhattam ezt az egynéhány szót az Atyám kivont Fegyverrel réám jön dühösen, 's bizonyoson által-is vert volna, ha az Anyám abban a' szenpillantásban benem lépett volna, közinkbe veti magát: mit csinálsz mondja néki, nem gondolod meg hogy a' te Fiad? 's ki tafzítván a' szobából azt parantsolja hogy a' magáéba mennek.

Sokaig vártam utóljára bé-jön. Már itt nem dühöséget, mérget kellett meg-gyöznöm, hanem egy nyájas Anya részefedett bánatimban, ki sírva azon kért, hogy szánnyammeg keserves állapottyában mellyre hoztam. Mi dolog kedves Gyermekekem azt mondja nékem, egy szeretöd 's olyan pedig kit tsak egy néhány Napja, hogy ismérsz felyül haladna egy Anyát. Oh! ha szerentséd tsak töllem sügne mindent fel-áldoznék boldogságodért. De egy olyan Atyád van ki engedelmeséget kíván, kész-is minden erőszakra ellened. El-akarfsz temetni fájdalomimban? Fojtsad-meg azt az indulatot melly mindnyájunkat boldogtalanná téfzen.

Nem vólt annyi eröm, hogy felelhessek igazán, tiszteltem, de erősebb vólt szívemben a' szeretet. Örömeftebb meg-halnék mondom néki, mint sem hogy kedvedből kiefem, meg-is halok ha meg-nem szánfsz. Mit kívánfsz hogy tselekediem? könnyebb el-venni életemet, mintsem hogy Adélájdot el-felejtsem, minek szegném meg né-

C

ki

ki mondott hitemet? én ötet arra birtam, hogy kegyefséget mutatott én hozzám, hiszélkedhetném magamnak hogy szeret, 's én hagynám-el! Nem édes Anyám, nem akarod hogy a' leg-alatsonabb ember légyek.

Akkor mindent elé beszéltem a' mi fojt közöttünk, hozzá adván azt-is, hogy ő szeretne, 's tudom hogy te-is szeretnéd, a' te jószággal kedvesfégeddel bir, miért akarnád hogy meg-szünnyem szeretni? De azt mondja nekem mit tselekeszel hát? Az Atyád meg-akar házasítani, 's azt kívánja, hogy az alatt Falúra menny, elkerülhetetlenül mutatnod kell hogy engedelmeskedel. Holnap el-akar indítani egy bizott emberével, távól léted talám többet segít rajtad mintsem gondolnád. 'S egy féle képpen-is meg-ne bocszszonsad az Atyádat kérj időt. Én részemről mindent végben viszek, a' mi töllem ki-telik kívánságod szerint. Az Atyád gyűlölségének rég az ideje, ha helyes lenne bocszszó állása fokra vinné, de nagyon hibáztál, hogy a' Leveleket el-égetted. Elhitette magával, hogy Lufzán Márkészné parantsolta a' Léányának hogy tölled azt kívánja, Oh! fel-kiálték, lehet-é hogy azt az igazságtalanságot fogják Lufzán Márkésznóra? Nemhogy valamit kívánt volna töllem, Adelájd nem tudja a' mit tselekedtem, 's abban bizonyos vagyok, hogy minden rajtam lévő hatalmát, ha tudta volna szándékomat, akadályoztatására fordította volna.

Azu-

Azután tanátskoztunk az Anyámmal, hogy felölle miként halhatnék valamit; sőt arra - is mértem kérni, hogy rólam tudósítsa Adelájdöt, kinek - is akkor Bordóba kelle jöni. Meg - is ígérte azt kívánván töllem; hogy ha Adelájd nintsen olyan szível hozzám, a' mint én gondolom az Atyám kívánságának engedelmeskedjem. Egy részét az éjtszakának ilyen befzólgetésben töltöttük - el, nihent meg - virradott, az én úti tárfam jelenti nékem, hogy lóra kell ülni.

Az a' Helység hol számkivetésemnek idejét kellett el - töltenem, egy néhány mért földnyire volt a' Feredötöl, úgy hogy azon az úton kellett vissza mennem, mellyen meg jöttem volt, Idején korán érkeztünk - meg, második napján utazásunknak egy Falúba az hol hálnunk kellett. A' vatsorának idejét várván, az Ország úttján sétálni indulok, a' midőn látok meszsziröl egy Hintót sebesejőni, melly egynéhány lépésnyire töllem igen rútol fel - fordála. Szívemnek rémulése megtanított, hogy mi tévő légyek, azon történettel a' szekérhez szaladok, két Lovas ember a' kik le - szállottak volt a' végre; velem együtt segíteni akarták a' hen - tilöket, minden arra vár hogy ez Adelájd legyen Annyostól - 's valósággal ök - is voltak. Adelájd erőffen meg - sértette volt a' lábát, úgy tetfzett még - is, hogy engem meg - látván örömiben nem érzette fájdalmát.

Melley kedves szempillantás volt a' nekem! annyi fájdalom, annyi Esztendök után, most - is jó emlékezetemben vagyon. Hogy nem mehetett karjaimra vettem, ő pedig a' nyakamat meg - ölelte. Egyik keze a' számat érte, ugy el - vóltam ragadtatva, hogy alig vehettem lélekzetet. Adelájd éfzre véfzi, szemérmetségé fel - lázzadott, egy kis mozdulást téfzen hogy az ölömböl megszabadítsa magát. Oh jaj! melley kevésé ífmerete szerelmem szertelenségét. Jobban el - töltött vólt boldogságom mint sem azt gondoltam vólma, hogy lenne azontúl még valami kedveség. Tégy - le a' földre azt mondja nekem lassu, és félelmes szózat - tal, azt tartom hogy mehetek. Mi az? felelém, olly kegyetlenséged vagyon, hogy irigyled töllem azt az egy Jót, mellyet talám sóha sem érek. Édesdeden meg - szorítom Adelájdöt mikor ezen szokat mondottam, 's azután halgatott, egy tántorodásom kényszerítette, hogy ífmet mint az elébb meg - öleljen.

A' Fogadó igen közel lévén tsak hamat oda érek, 's egy ágyra téfzem, az alatt az Annyát - is másra fektetik, a' ki fokkal nagyobbban meg - vólt sebesítve. A' mig Lufzán Márkészné körül foglalatoskodtak, idöm lön réája, hogy egy részét elő számláljam Adelájdnek, hogy mi éfett közöttünk az Atyámmal, de az el - égetett Levelekröl nem szóllottam a' mellyben semmit sem tudott, nem - is tudom kartam vólma - é hogy tudja vagy nem, e' valahogy kényszerítette vólma szerelmemre,
én

én pedig csak szívének akartam volna tulajdonítani szerelmét. Nem mertem az Atyámat maga valóságában le - festeni. Adélájd jó erköltsü volt, 's vettem észre, hogy arra hajlandóságának engedjen. Szükség volt azt remélni, hogy egyszer öszve kelhetünk, részemről ragaszkodtam nagyon az Anyám tapasztalt nyájaiságához. Kértem Adélájdöt hogy mennyen hozzája. Beszélj az Anyámmal, azt mondja nékem, Ö tudja szándékokodat, én - is meg - vallottam néki az enyimet: által láttam hogy az Anyám közbenjárására szükségünk vagyom, azért hogy minden kétségen kívül légyek; nem különben azért, hogy ö - is minden módot elköveffen, a' két háznak meg - egyeztetésében, mind a' két részről közönséges Atyánkfiait dolgunknak munkálódására végyük.

Az az öröm mellyet ezen reménységek Adélájdnek okoztanak még jobban érezte velem szerentsétlenségemet. Mond meg nékem felelék néki kezét meg - fogván, hogy ha szülőinket meg - nem nyerhettyük színakozol - é egy szerentsétlenen? azt végben vízsem azt feleli nékem, a' mi töllem ki - telik, hogy indulatomat köteleltségemhez szahjam, de azt érzem, hogy szerentsétlen leszek, ha az a' köteleltség ellenedre léfzen.

Azok a' kik addig Lufzán Márkésznének segítségével szorgalmatoskodtak, Léányához - is közeledtek 's félben szakaszták beszédünket. Az Annjának ágyánál - is voltam,

tam, a' ki - is jó szível - fogadott, 's meg-
 ígerte nékem, hogy mindent végben viszen
 Házainknak meg - egyeztetésére, magokra
 hagytam azután. Az én úti Tárfam ki a'
 Szobámba várakozott réám nem méltóztatott
 tudakozni, hogy mi történt, 's azért még
 egyszer el - menélem előtt láthattam Adeláj-
 dot. Bé - menyek az Házába olyan állapot-
 ban mellyet könnyebb képzelni mint elő-
 adni, féltem hogy utáljára látom, közeledem
 az Anyához, fájdalom szóllott többet hel-
 lyettem mint magam. Felesebb jeleit - is ta-
 pasztaltam jóságomnak mint az előtt való
 estve, Adelájd edgyik szegeletében vólt a'
 Szobának, hozzá menyek tántorogva, el-
 hagylak kedves Adelájdomb mondám kétszer
 háromszor - is, könnyeim mellyet nem tar-
 toztathattam, adták értésére a' többit, kön-
 nyezett ő - is. Minden szeretetemet látod,
 azt mondja nékem, nem - is szégyellem, a' mit
 szívemben érzek szemérmetségemet fel-
 szabadittya, meg - is érdemled, nem tudom
 mi lesz a' te véged, az enyinet az én
 szülőim fogják meg - határozni. De minek
 szorittjuk magunkat mondom az Atyáink
 kegyetlenségek ala? Hagyjuk - el hadd gyü-
 löljék egymást; mivel ugy akarnak, men-
 nyünk a' Világnak egy szegeletében éljünk
 egymás szeretetében, a' légyen kötelefsé-
 günk. Mit merész javasolni? feleli nékem,
 azt akarod hogy meg - bánnyam hozzáid va-
 ló indulatomat, szeretetem tehet szerentsét-
 lenné, a' mint meg - mondottam, de soha
 sem téssen bünösnek. Isten veled hozzá té-
 fzi

szí azt, állandóságunkal, 's jó erköltsünkkel igyekezzuk szerentsénket jobhittani: de a-karmi érjen bennünket, fogadjuk' hogy semmit nem tselekszünk a' mi meg - szégyenitene egyiket a' másikért. Beszédje alatt hozzám nyújtott kezét tsókoltam, és könnyeimel áztattam. Nem vagyok egyébre e-legséges mondom néki végre, hanem hogy tsak téged szerezselek, 's fájdalomban meghaljak.

Ugy el-fogódott vólt szívem, hogy alig tudtam mondani ezeket az utolsó szókat. Ki-menyek a' szobából, lóra ülünk 's el-érünk az Helyre az hol ebédelnünk kellett, szüntelen foljtanak könnyeim, kedveséget találtam abban-is, mikor a' szív valójában érdekelve van, mindénben gyönyörüséget talál a' mi érzékenységről bizonyossá téfzi.

Utamnak hátra maradt részét úgy töltöttemel valamint kezdettem; semmit nem szollottam. Harmad napján egy Castélyba érkezünk Piriné mellett, körödöskörtül láthatni ott fenyőfákat, Cziprusfokat, 's magas köfzicklákat, nem hall az ember egyebet a' köveken fojó viznek zúgásánál. Ez a' vad hely tettzet nékem azért-is hogy meg-segitette gondolkozásomat. Az egész napot az erdőkben töltöttem, Leveleket irtam, mikor haza jöttem mellyben minden indútimat foglaltam, ez a' foglalatofság vólt egyedül gyönyörüségem. Valaha még oda adom néki meg-láttya, hogy mivel töltöttem idő-

met. Néha az Anyámtól tudósítást vettem, vészem egyszer egy Levelét mellyben egy kevés reménységet nyújtott. Oh jaj! a' volt az utolsó örömem életemben, írta, hogy az Atyámiai mindnyájan azon dolgoznak, hogy Házunkat meg - békéltessék, 's lehet-is jó véget várni.

Hat hétig azután semmit nem érthettem. Nagy Isten! melly hosszúak voltak Napjaim! jó reggelenként ki-mentem az útra, a' mellyről a' követet vártam, 's a' mennyit ott ülhettem mind ott várahoztam, 's örökké szomorúbban jöttem vissza, a' mint el-mentem, utóljára látok meszsziről egy embert felém jönni, nem kételkedtem benne, hogy érettem jön, 's addig való nyughatatlanságomat félelem váltja-fel, nem mertem eleibe menni, valami tartóztatott. Ez a' tudás kétségeskedés melly kinzott olyan jónak tetzett, mellyet féltettem el-vesztetni. Nem is tsalatkozám - meg, a' melly Leveleket vettem azon ember által, a' ki valójában-is hozzám jött. Értésemre adták hogy az Atyám semmiképpen nem akart meg - békélleni, 's hogy szerentsétlenségemet meg - tetézte, meg-tudám hogy az én Házofságomat végeztek egy Léánnyal a' Toa Házból, 's hogy a' Lakadalomnak ott kellenék meg-esni az hol vagyok, és hogy az Atyám maga oda jön kevés Napok alatt, hogy akarattya fogadására készítsen.

Itél-

Ítélni hogy femmit nem gondolkoz-
tam azon mi tévő légyek, tsendeséggel el-
várám az Atyámat; sőt még könnyebbitésé-
re volt szerentsétlen forfornak, hogy A-
delájd meg - láttya mint áldozzák - fel nékie,
bizonyos voltam hivségében, jobban szeret-
tem, hogy fem kételkedtem volna benne. Az
igaz szeretet tellyes hiedelemmel,

Külömben - is az Anyám kinek annyi o-
ka volt hogy ötet velem meg - untassa, soha
femmit felölle nem írt; a' miről leg - kifebb
kétségem - is férhetett volna hozzája. Men-
nyit nem szomorította - meg Adélájdnak ez
az állandósága szerelmének tüzét! Bóldog-
nak tartottam néha magamat, hogy az A-
tyám keménysége alkalmatofságot adott arra,
hogy meg - mutathassam mennyire szeretem
ötet. Feléig el - fojt három Napokat, az
Adélájdnak adandó ujj hirben töltöttem, hogy
tudni - illik nem panaszolhat réám. Erről ve-
lő elmélkedésem szomorú állapotomhoz ké-
pest szívemet olyan indulattal foglalta, a'
melly szintén közelített az örömhez.

Az Atyámmal való találkozásom, ré-
szemről tellyes volt tisztelettel, de nagy
hidegséggel - is, ő pedig nagy méltóságot 's
hatalmat mutatott hozzám, Adtam időt,
mondja nékem, hogy meg - bányiad bolond-
ságidat, most pedig ansát adok, hogy el-
felejtse velem edgyüt, engedelmeiségeddel
felelj - meg jószágom bizonyittására, és készülj
Gróff Foának, 's a' Léányának illendő fogadá-
sára,

sára, a' kit - is néked szántam, a' Lakadalom itt léssen - meg. Holnap az Anyáddal el - érkeznek, 's csak azért jöttem előre hogy rendelést tégyek. Nagyon sajnálom Uram, felelém az Atyámnak, hogy nem tellyesíthetem kívánságodat, de emberségesebb ember vagyok, mintsem olyan személyt végyek - el a' kit nem szeretek, 's kérlek azon engedd - meg, hogy innen mindjárt el - mehesek. Foa kis Afzszony akármelly kelemetes légyen - is, nem változtathattya - el tökélett szándékomat, 's gyaláztatása melyet mivelék suljofabb lenne ha meg - látom. Nem fogod meg - látni feleli nekem dühösséggel; sőt még a' napot sem fogod látni, egy Tömöltzben záratlak, mely az hozzád, hasonlónak készítettett. Esküszöm hogy semmi féle hatalom onnan ki - nem szabadit, míg magadban nem szállasz, mindenképpen büntetek, az hogy csak büntethetek, megfosztlak Jószágodtól, és foa Kis Afzszony - nak kötöm, hogy a' mennyiben lehet neki adott szavamat meg - tartsam. Valójában - is egy Torony alá vivének, az hová tettek csak egy kevés világossága volt az helynek, egy roftélyos kitsiny ablak által, mely a' Castélynak az Udvarára szolgált. Az Atyám meg - parantsolta, hogy kétfzer hozzanak ennem napjába, és senkivel ne engedjék, hogy beszéljek. Az első napokat ezen állapotban elégséges tsendességgel töltöttem - el; sőt még gyönyörűségben. Adelájdért a' mit tselekedtem egészzen el - fogott, 's azért majd nem - is érzettem fogságom alkalmatlanságát:

de

de mikor ezen indulatok gyengültenek örökösen lehető el-válásom, fájdalomnak éreztettem magamat. Gondolkozásim nevelték még kínomat, féltem attól, hogy Adélájdöt új szövetségre ne kényszerítsék. Körül véve láttam Irigyeimmel a' kik néki tetszeni kívántak, én pedig csak szerentsétlenségemmel bírtam, igaz hogy Adélájd előtt a' mindent fel-ért, haragudtam-is magamra leg-kisebb kétségeskedésemért, 's engedelmet kértem tőle magamban, mint a' leg-nagyobb bűnért. Az Anyám egy Levelet küldött, mellyben intett az Atyámhoz való engedelmeszségre, kinek minden nap nevedett haragja, hozzá tette, hogy magának-is sokat kell szenvedni miattam, és hogy a' meg-békéltetésbe való igyekezete, gyanúsá tette előtte hogy velem egyet értett.

Nagyon meg-indultam az Anyámnak miattam lévő buján, de úgy tettett, hogy a' mit magam-is szenvedtem, meg-mentett előtte. Egy nap a' midőn szokásom szerint gondolkoztam el-andalódásomból fel-eszmélkedem az ablakomon esett zörgésre, látom hogy egy papiros bé-elik a' Tömlötzhöz, egy Levél volt, csak hamar nagy kívánsággal fel-bontom alig tudtam lélekzeni; de mivé lettem hogy meg-olvastam! e' volt benne írva.

„ G. Comensnek dühösségéből meg-érttettem, hogy néked mivel tartozom. Tudom azt-is a' mit töllem Nemes indulatod

„ tod el-titkolt, tudom ifzonyu állapotot,
 „ a' mellyben vagy, 's hogy abból meg-
 „ szabadítsalak nintsen több egy módomnál,
 „ melly talám még szerentsétlenebbé tészen:
 „ de én - is olyan lészek mint magad, 's az
 „ ad nékem erőt arra hogy azt tselekedjem
 „ a' mit töllem kívánnak. Azt akarják hogy
 „ máffal való egybe kelésem által bizonyo-
 „ fok légyenek abban, hogy tiéd nem lehe-
 „ tek, ezen az árran adja - meg G. Comens
 „ szabadságodat. Talám az életemet el-vesz-
 „ tem a val, de minden bizonytal egész nyu-
 „ godalmamat: Nem gondolok véle, el-
 „ szántam magamat. Szerentsétlenséged, fog-
 „ ságod egyedül a' mit ma nézek. Rövid
 „ napok alatt Férjhez mégyek Márkés Béné-
 „ vidhez. A' mit tudok természetéről,
 „ előre jelenti mind azokat, a' mit szen-
 „ vedni fogok, de leg - alább tartozom hoz-
 „ zárd annak az hívségnek nemével, hogy
 „ csak gyötrelmet találjak az ujj szövetsé-
 „ gemben. Te pedig ellenben igyekezzél
 „ boldogságodban szerentséd lészen vizsgál-
 „ lásom. Érzem hogy nem kellene né-
 „ ked mindent értéfedre adnom, a' miről
 „ tudósítlak, 's ha valósággal neméfen gon-
 „ dolkoznám, el - kellene titkolnom tölled
 „ azt, a' mit Férjhez menetelemtől írok, hi-
 „ tetlenséggel vádoltatnám magamat, melly
 „ fel - tett szándékom - is vólt, de végben
 „ nem vihettém, Szükségem vagyón fíral-
 „ mas sorfomban azt gondolni, hogy leg-
 „ lább emlékezetem nem gyűlöletes előttd.
 „ Oh Jaj! majd nem lészen szabad, hogy
 „ én

„ én rólad meg-tartsam , meg -kell lenni
 „ hogy el-felejtselek , avagy csak örököd-
 „ nem kell azon. Minden kinaim között
 „ ez a' mi leg-terhefebben esik , 's még ne-
 „ velni fogod ha az alkalmatosságot nem ke-
 „ rüld a' velem való találkozásra , 's szól-
 „ lásra. Gondold-meg , hogy tartozol né-
 „ kem ezen tiszteletnek jelével , 's gondold
 „ meg melly kedves léfzen nékem az a'
 „ tisztelet , mert minden indulatok között ,
 „ mellyel hozzám vífeltettél , csak az egye-
 „ dül , mellyet szabad légyen tölled kíván-
 „ nom.

Nem olvashattam tovább ezt a' bódog-
 talan Levelet ezeknél a' szoknál: „ azt akar-
 „ ják hogy másfal való egyben kelésem ál-
 „ tal bizonyosok légyenek abban hogy a' ti-
 „ éd nem lehetek.” A' Fájdalom mellyel
 ezen szók meg-hatottak nem hagyta hogy to-
 vább mennyek. Le-eresztettem magamat egy
 Derekalyra , melyből állott egyedül az A-
 gyam , sok ideig ott minden érzékenység
 nélkül voltam , 's ott talám meg-is holtam
 volna annak Segelme nélkül a' ki ennem ho-
 zott. Ha meg-írtoztatta állapotom a' mely-
 ben talált , sokkal jobban el-ijesztette rend ki-
 vül való kétségben esésem.

Az a' Levél mellyet ájulásfomban ke-
 zemhöl ki-nem ejtettem , 's mellyet végre
 el-olvaftam , könnyeimel által-ázott vólt , 's
 olyan dolgokat mondottam hogy lehetett
 felteni elmémnek háborodásától. Az az
 em-

ember, kit addig meg-nem lehetet hajtani nem-álhatott tovább ellene szánakozásának, kárhoztatta az Atyám tselekedetét, haragutt magára hogy parantsolattyát végben-vitte, 's engedelmet kért töllem. Meg-bánása arra a' gondolatra juttat hogy kérjem tölle tsak nyoltz napi szabadságomat, igérvén néki hogy az az idő el-telvén, ismét keze alá adom magamat. Minddennel, kényszeritettem a' mit tsak gondoltam, hogy arra bírja, meg-indulván állapotomon, 's a' tudon szeretetétöl-is ferkentetvén felelmében, hogy még valaha meg-boszfzullom velem el-követett keménységét, réa állott kivánságomra, de ugy hogy el-kiséreheffen. Mindjárt utnak indultam volna, de Lovakat kellett elébb keresnem, 's azt a' hírt hozták hogy tsak más Nap kaphatunk Lovakat. A' volt szándékom hogy Adelájdhoz mennek, kétségben eséfemet eleibe terjefzszem 's lábainál meg-haljak, ha fel-tett szándékában meg-marad, hogy végemet el-érjem siralmas Lakadálna. előtt kellett volna oda jutnom, minden szempillantás a' mely alatt késtem egy Esztendő száznak tetzett. Azt a' Levelet által meg-által, meg-által, meg-által olvastam, még-is olvastam ugy tetzett hogy gyakorabb olvsása után mindegyre többet találtam benne. Visgáltam költésének Napját, hizelkedtem magannak hogy még-továbbra haladhat erőltetve tselekszi mondám magamban, minden mentséget el-probál, hogy késleltesse. De leheté az a' haszontalan reménségem mondám ismét? Adelájd az én
sza-

szabadságomért áldozza-fel magát, siettetni fogja idejét. Oh jaj! hogy gondolhatta, hogy szabadságom nálla nélkül boldogság lehetne. Mindenütt meg-találom én ezt a' fogságot, a' mellytől meg-akar menteni, soha sem ismérte szívemet úgy itélt rollam mint más Emberekről, 's veszt-el engemet. Még szerentsétlenebb vagyok mint sem véltem, mert még az a' vizsgálásom - is nintsen azt gondolni, hogy leg-alább ismerték szeretete-met.

Az egész éjtzakát hasonlo panaszokban töltöttem. Hogy meg-virradott Lora ülék, az uti Tárfommal egy egész Napot mentünk pihenés nélkül, a' midőn-is találkozom az Anyámmal az utba, meg-ismér tsudálkozását mutatván, hogy ott lát fel-ültet a' Szekeré-be, nem mértem utazásának okát kérdezni, mindentől féltém abban az állapotomban helyyes-is vala félelmem. Azért jöttem fi-am mondja nékem, hogy fogságodból ki-vegyelek, az Atyád meg-engedte. Ah! kiáltom Adélájd férjhez ment: az Anyám csak halgatásfal felelt, orvasolhatatlan szerentsétlenségem elömbe tűnik egész ifzonyuságában, a' Fájdalom miatt el-bámulok, úgy tetszett hogy semmi bajom nem érzettem.

Ugyan csak a' Testem-is nem sokára meg-érzette elmémnek állapotját, a' borzadás el-fogott még a' Szekerbe, az Anyám ágyha tétetett, két Napig nem szollottam, és semmi tápláló eszközzel nem éltem, az
hideg

hideg el-hatalmazott rajtam harmad Napra kél-
telkedtek életem felől. Az Anyám a'ki-is
el-nem hagyott képtelen szomorúságba volt,
Könnyei, Imádsága, 's az Adélájd gyakran
említett Neve, végre az életre vízfíza ho-
zott. Tizenöt Napi kemény hideg-lelés
után jobban kezdettem lenni. Leg-első dol-
gom a' lön, hogy az Adélájd Levelét kere-
stem, az Anyám tette volt-el, olyan nagy
bánatban látott érette, hogy kéntelenített
vízfíza adni, egy erfényben tettem, mel-
lyet szivemen hordoztam, a' képével elé-
vettem az olvasásra mindenkor ha egyedül
vóltam.

Az Anyám nyájas természeti lévén, ve-
lem együtt kesergett, avál tartotta hogy
engedni kell szomorúságnak, 's az idő-
re kell bízni gyógyulásomat. Meg-szenvedte
hogy Adélájdrol beszélljek, néha maga - is
elő - hozta, 's mivel észre vette volt, hogy
egyedül az a' vélekedés vigasztal, hogy sze-
retett, azt mondotta, hogy maga vette A-
delájdöt a' Férjhez menetelre. Botsánatot ké-
rek Fiam mondja vétkemről, nem gondol-
tam, hogy olyan érzékeny légy, fogságod-
ban pedig féltettem egészségedet, söt élete-
det - is. Ismérttem külömben az Atyádnak
keménységét, a' ki - is soha szabadságodat
meg - nem adta volna, addig miglen attól
félhetett, hogy Lufzán Kis Afzszonyt el-vé-
szed; el-végzém azért magamban, hogy be-
szélljek avál a' Nemes indúlatú Léánnyal,
meg-mondottam neki félelmimet, részefedett
benne,

henne, 's talám még jobban érzette nálam-
 nal, láttam hogy a' módoknak keresésében
 foglalatoskodott, miként végezhetné hamar-
 rébb Férjhez menetelét. Régtől fogva, hogy
 az Attya G. Comensnek tselekedetein meg-
 boszonzkodván siettette, hogy Férjhez men-
 nyen, addig semmiképpen arra nem vehet-
 ték. Hát már kit választasz kérdém tőle?
 Nem bánom már akár ki-légyen azt feleli
 mind egy, mivel azé nem lehetek, a' kinek
 szívem ajánlotta vólt magát.

Azután két nappal meg- hallom, hogy
 Márkész Bénavid, lett a' nyertes a' több Ké-
 rök között, minden ember álmélkodott raj-
 ta, 's magam- is másokkal.

Bénavid tsunya ember, 's még- rutabbá
 téfzi elméjének idétlensége, 's természeté-
 nek szörnyü tsúdátalofsága. Féltettem a' sze-
 gény Adélájdát ennek következésétől, beszél-
 lettem- is néki e' felől G. Corlánduenál. Ar-
 ra készülök azt mondja, hogy felettébb sze-
 rensétlen légyek, de Férjhez kell mennem,
 's miolta tudom hogy az az ujj mód va-
 gyon fiadnak meg- szabadittásában, minden
 szempillantás nehezen esik, a' melyben kés-
 leltetem. Ugyan csak az a' Házaság mel-
 lyet érette tselekszem talám leg- terhefebb
 léfszen fájdalmi közt, választásom által leg-
 alább abban bizonyofsá kívántam tenni, hogy
 meg- határozásomban egyedül az ő hasznát
 néztem, szánakozzál rajtam, mert meg- ér-
 csemlem, és Lenaviddel való életemmel i-
 D gye-

gyekezem magamat méltónak tenni szerete-
tedre. Az Anyám meg-mondotta nékem
azt-is, hogy Adélájd meg-tudta miképpen
égettem-el a' Leveleinket, és hogy néki az
Atyám szemére hánta emberek előtt azon
a' napon mikor a' perét el-vesztette. Meg-
vallotta nékem azt mondja az Anyám, hogy
a' mi leg-jobban meg-indította, az az hoz-
zá vifeltetett nemes tselekedet volt, hogy
el-titkoltad előtte, azt a' mit érette tsele-
kedtél. Napjaink ilyen beszélgetésekben töl-
tenek-el, 's jóllehet bánatom rend kívül va-
ló volt, még-is találtam benne valami édes-
séget, a' melly meg-vagyon akármiféle ál-
lapothban-is, ha bizonyos valaki arról,
hogy szerettetik.

Egy néhány hónapot mulatván ott az A-
nyám, Levelet vészen az Atyámtól, hogy
vizsza térjen, majd számba se vette beteg-
ségemet, a' mi módon bánt velem, a' min-
den indulatját hozzám meg-óltotta. Az
Anyám kényszerített, hogy mennek-el vél-
le, de arra kértem, hogy engedje-meg,
hogy én Falut maradnia nem-is ellené
tovább.

Egyedül maradtam újra az én erdőben,
még akkor fordult-meg az eszembe, hogy
valahová egy magános helyre mennek la-
közni, 's meg-is tselekedtem volna, ha az
Anyám baratsága nem tartoztatott volna,
ízantelen a' forgót elmamoen, hogy Adé-
lájdot

lájdot meg-lássam, de az a' félelem tartoztatott, hogy meg-neheztel réám.

Sok vetélkedésem után képzeltem magamban hogy leg-alább, ugy meg-láthatom, hogy ő ne lásson engemet. Ezen tzelomat meg-állítván, el-vegezém hogy Bordoba küldjek, hogy tudjam-meg hol vagyon, egy a' ki gyermekségemtől fogva emberem volt, 's a' ki betegségemben-is meg-látogatott a' Feredőn velem volt, ismerte Adelájdát, sőt azt-is mondotta, hogy ismeretése van a' Bénévid Házban.

Minekutánna néki minden-némü eszembe jutott oktatást adtam, 's ezerfzer-is megmondottam, hogy mi tévő légyen, el-küldöm, végére jár, meg-érkezvén Bordoba, hogy Bénévid nintsen már ott, 's hogy a' Feleségét nem sokára Házafsága után Biskába a' Jofzágába vitte. Az én emberem kit is Sz. Lörintznek hívtak, meg-írja nekem, és továbbra való parantsolatomat tudakozza, azt írom visszfa, hogy haladék nélkül Biskába mennyen.

Az Adelájd látására való kívánságom annyira nevedett volt azzal a' reménséggel, mellyet már iránta vettem volt, hogy lehetlen lön már ellene állanom.

Szent Lörintz szintén hat hétig mulatott az úttában, visszfa jöven elő bezzéli hogy sok fáradsága után meg-tudta, hogy Bénévid-

vidnek egy építő Mesterre volna szüksége, és hogy az alatt a' szín alatt vitette magát hozzája, 's egy kevés ismeretsége lévén a' Mesterségben, mellyet egy Battyától tanult volt azzal az Házba bé-menyen. Ugy tartom azt mondja, hogy az Afzszony Bénévidné meg-ismért leg-alább azt vettem észre, hogy el-pirúlt mikor leg-előbb látott. Azt mondja végre hogy Adélájd a' leg-magánosabb, és szomorubb életet él, hogy az Ura fohâ el-nem hadja, 's hogy azt beizellették az Házban, hogy felettébb szereti, jóllehet szeretetének az ifzonyú feltésnél egyéb jelét nem mutatya, 's annyira vitte, hogy a' maga Testvérenek-is nem szabad az Afzszonyhoz menni, hanem csak a' maga jelen létében. Kérdezem tőle, hogy kitsoda a' Testvére, egy Ifju ember feleli nékem, a' kiről annyi jót mondanak, mint roszszat Bénévidről, 's a' ki igen nagy szeretettel vifeltetik az Angyához. Ez a' beized akkor semmit nem tett nekem, szomorú állapotya Bénévidnének, 's látására való kívánságom fogott volt-el egészízen. Szent Lörintz biztatott engem, hogy mindenképpen el-járta, hogy vihessen-bé az Házba, egy kép Iróra vagyön szüksége mondja nékem, hogy egy Szobát ki-ffessen, 's ígértem néki, hogy én vifzek egyet: annak néked kell lenni. Nem vitattuk el-menetelünket többet, megíram az Anyámnak, hogy egy kevés időre egy Barátomhoz fogok menni, 's Szent Lörintzel Biska fele indaiok. Nem szüntem kerdezőskedni Bénévidnéről, leg-kiffebb-is akar-

akartam tudni felölle. Sz. Lörintz nem tehetett eleget kívánságomnak, mert csak igen kevés ideig látta. Az egész napot egyedül töltötte Szobájába, egy kiskutyájával, melyet igen szeretett, e' különösen engemet-is illett, a' Kutyát én adtam volt, 's hizelkedtem magamnak hogy azért szereti. Mikor az Ember nagyon szerentsétlen, érzi ezeket az aproságokat, melyre a' boldogságban nem ügyelne, a' szív a' vigasztalásnak szükségében nem veszett-el csak egyet-is. Sz. Lörintz fokot beszélt meg az Ifiu Bénavidnek az Angyához való szeretetéről-is, hozzá tévé azt-is hogy gyakran tsendefiti a' Battyának durvaságát, 's bizonyos, hogy nulla nélkül Adélájd még fokkal boldogtalább volna, intet-is, hogy elégedjem-meg avval, ha látom, 's ne-is próbáljam, hogy beszéljek véle. Nem mondom hogy életedet nem kotzkáztatnád ha meg-ismérenének, ez igen gyenge akadály volna, a' magad megtartoztatására, de ötet-is veszedelembe hoznád. Olyan nagy jónak tartottam, hogy Adélájdát avagy csak meg-láthatom, hogy valójában el-hitettem magammal, hogy azal meg-elégfzem. Magamnak, Sz. Lörintz-nek-is még több vigyázást fogadtam mint sem kívánta.

Egy néhány nap múlva, melly nékem egy néhány Esztendőnek tetfzett el-érkezék, Bénavidhez visznek, a' ki mingyárt-is Munkához fogatott velem, az építő Mesternél új szálást adnak, a' kinek részéről dolgofo-

kat kellett volna hozni. Vólt már egy néhány napja hogy munkámat el - kezdettem, a' nélkül, hogy Bénévidnét láttam volna. Egy estve látom egyszer, hogy a' Szobának ablaka alatt, melyben vóltam él - menyen féltálni indúlt vólt, tsak a' kis Kutyájával öltözetlen, járásában valami lankadtság látfzott, ugy tetfzett nékem hogy szép szemeit, mindenfelé forgatván semmitsém ügyelt. Istenem melly szörnyü háborodáft okozott nékem az a' látás! Az ablakra könyökölve maradtam, mig a' sétálásnak vége vólt. Adélájd tsak késő estve jött haza, nem láthattam már jól, naikor visszfa ment az ablak alatt, de jól tudta szívem hogy ő maga.

Másodszor láttam a' Kastély, Kápolnájában olyan formán ültem, hogy végig láthassam mig ott leszfz, 's hogy éizre ne végyenek. Nem tekintett réám, orvendenem kellett volna azon, mivel bizonyoson tudtam, hogy rám isné, el - küldene onnan, még - is nehézen esett, fokkal nagyobb békételességben gyötrelmekkel jöttem - ki abból a' Kápolnából, mintsém hogy bé - mentem. Még nem vólt szándékomban, hogy magarat meg - esmértessem, de éiztettem azt, hogy nem lenne annyi erőm, hogy ha az alkalmatofság elő adná magát meg - állhassam.

Az Ifu Bénévidnek - is látása valami nyughatatlanságot okozott. A' közöttünk tettő különbséghez képeft, olyan büzfkeség nélkül vífeke magát hozzám, mellyert közfő-

net-

nettel tartoztam volna nékie, de még sem tselekedtem, kellemetefsége, és érdeme mellyet magamba-is meg-kellett ismérnem, gátolta háládatoffágomat. Adélájdót feltettem tőlle, egész személlýében valami szomorú szerelmefséget vettem észre, melly-is igen fokot hasonlitott az enyimhez, hogy sem ugyan azon oka ne lett volna. A' mi pedig ebben meg-gyözött a' volt, hogy minekutánna fokot kérdezőskedett volna forsom felől: Te szerelmes vagy azt mondgya nékem, az a' gondolkozás mellyben veszem észre, hogy el-merültél, valami szívbeli bánathól származik, valjad-meg nékem ha segíthetek rajtad örömeft tselekefzem, közönségesen minden szerentsétieneken szánakozom, de vagynak egy olyan féle szerentsétienek, a' kiket jobban szánok másoknál.

Ugy gondolom, hogy elég durván köszönöm-meg Bénavidnek ajánlását. De még sem lön annyira eröm, hogy tagadjam, hogy szerelmes nem vagyok, de azt mondám, hogy az én állapotomban csak az idő tehet változáft. Jó hogy várhattz még valamitől felele nékem, de ismérék én olyanokat-is, a' kiket még jobban lehet szánni náladnál.

Hogy egyedül maradtam fokéleképpen gondolkóztam beszélgetésünkről, 's el-is hitetém magammal, hogy Bénavidet a' szerelem bántya, 's még pedig az Angyájért, minden tselekedetei a'mellyeket szemmel tartottam erőfitettek ezen vélekedésemben, láttam hogy Adélájdótól nem távozik, 's hogy

olyan szemekkel nézi mint én. Nem irigy-
 lettem, ugyan csak Adélájdnak tisztelete tá-
 voztatta szívemtől azt a' gondolatot. De nem
 félhetem - é attól, hogy egy kellemetes
 embernek látása, a' ki körüllette szorgal-
 matoskodott, sőt szolgált - is néki ne érez-
 tette volna véle, 's részemről még keserve-
 sebben, hogy az én szeretetem néki csak
 bajt szerzett.

Igy voltam, midőn látom, hogy az Ifiu
 Bénévid bé - vezeti Adélájdöt, abba a' szo-
 bába a' mellyben festettem. Nem tudom azt
 mondja néki az Afzfzony, mért kívánod,
 hogy lássam mi módon készittik azt a' Szobát,
 tudod hogy én nem kapok az afféléken.
 Reménlem azt mondja Afzfzonom réa' néz-
 vén, hogy ha arra méltoztatol tekinteni,
 a' mi itt van, nem bánod - meg, hogy ked-
 vemért meg - tselekedted. Adélájd szavam-
 tól meg - ütközven azonnal meg - ísmér, le-
 hajtja szemeit egy kovás ideig, 's ki-
 mégyen a' Szobából, réam se nezett azt
 mondván, hogy a' festék szagot nem szen-
 vedheti.

El - bántúl a ott maradok a' leg - nagyobb
 fájdalomban. Adélád még réam se méltoz-
 tatott tekinteni, csak haragjának - is jelét
 meg - vonta töllem. Mit vétettem néki mon-
 dom magamban? Igaz hogy parantsolatlya
 ellen ide jöttem, de ha más szeretne, meg-
 engedné nékem olyan bünömet, a' melly
 hozzá rend kívül való szeretetemet bizonyít-
 tya.

tya. Így gondolkodtam azután, hogy mivel már Adélájd nem szeret engemet, mást kell néki szeretni, az a' gondolat olyan kínos, és isméretlen gyötrelmet okozott, hogy azt hittem tsak attól a' szempillantástól fogva vagyok szerentsétlen. Sz. Lörintz a' ki időnként meg-látogatott, hé-jön abba az órába, 's olyan karban talál, hogy el-ijedett töllem. Mi bajod? mi lert? kérdi töllem. El-vesztem felelem néki. Adélájd nem szeret már, nem szeret már újra mondom. Oh Jaj! mitsoda hejtelenül panaszoltam szerentsémről, ez előtt a' kegyetlen szempillantás előtt, mennyi fájdalom, és kin szenvedésekkel nem venném - meg azt a' jót, a' mit elvesztettem, azt a' jót a' mi mindenek felett leg-kedvesebb vólt előttem, a' mi nagy szerentsétlenségim között, szívemet oly édes örömmel töltötte.

Sokaig panaszoltam még mig Sz. Lörintz végire tudott járni az okának, meg-mondám utójjára néki, mi történt velem. Nem látok én abban semmit, mondja a' mit beszéllesz, a' miért olyan kétségbe kellenék esned. Bénavedné, meg-lehet, hogy neheztel, azért ho y ide jöttel, 's meg-akart büntetni a val, hogy idegenséget mutatott hozzád. De mit is tudz belé, ha attól nem félt, hogy el-árálja magát, ha rád néz. Nem, Nem mondom, nem bir ugy az ember magával, mikor szeret, a' szív dolgozik magára a' leg-első tekintetre. Meg-kell látnom mondom, hogy szemére hányam változandóságát. Jaj! az után a' mit tsak elert, ilyen kegyetlenül

kelle-é életemet, el-venni? Miért nem hagyott Jofzágomban ott boldog voltam, mert azt hittem, hogy szeret.

Szent Lörintz félvén hogy valaki abba az állapotha ne találjon, az hálo Szobánkba vitt. Az egész ejtzakát gyötrelmek között töltöttem-el, nem volt olyan indulatom, mellyet mindjárt más ne rontott volna, kárhóztattam gyanumat, ismét belé estem igazságtalannak találtam magamat, azon kivánsággommal, hogy Adélájd olyan szerelmet tartson, melly ötet szerentsétlenné téfzi. Vádoltam magamat aval, hogy magamért szeretem inkább ötet mintfém érette. Ha már nem szeret mondám Sz. Lörintznek, 's helyettem mált kedvel, mit használ életem? Azon léfzek hogy szoljak véle, de csak annyiból főg állani, hogy végbutsut végyek tőlle. Semmi pirongatózáit nem hall tőllem, fájdalmam, mellyet el-nem titkolhatok, végben vífzi helyettem.

Meg-átalkodom fel-tett tzelomban, 's elvégezzük hogy töstént el-mennyek ha beszélttem véle, alkalmatosságot kerestünk. Sz. Lörintz azt mondja nékem, hogy akkorra kell halasztani, mikor az Iñu Bénévid, vadászni menyen, az hová gyakorta szokott vólt járni, és azt-is várjuk-el, mikor a' férje Bénévid az Háza dolgában szorgalmatoskodik mellyre az héten bizonyos Napokat szánt.

Azt

Azt ígértette velem, hogy minden gyanut el-kerüljön, hogy rendszerint dolgozom, 's kezdjem beszélni el-menő számdékomat.

Újra munkához fogok, volt-is valami kis reménségem mellyet magam fe vettem észre bennem, hogy Adélájd még el-fog jönni oda az hól dolgoztam, minden leg-kisfebb zörgésnek-is hallására ugy meg-indultam, hogy alig álhattam-ki, egy néhány Napjaim így fojtanak-el, végre fel-kellett adnom azon a' reménségen, hogy e' szerint Adélájdod meg-lásfam, 's más időt kellett keresnem melyben egyedül találjam.

El-jöve utoljára az az idő, fel-menyek rendszerént, hogy Munkámhoz fogjak, midőn látom, hogy Adélájd a' maga Szobájában mégyen, nem kételkedtem hogy egyedül ne légyen, tudtam, hogy az Ihu Bénévid jó reggel ki-ment, 's hallottam az öregebbik Bénévidet, egy alatt lévő Palotájába egy Gondvifelőjével beszélni. Olyan fietséggel mentem-bé, hogy Adélájd csak akkor vette észre mikor mellette voltam, mindjárt el-akart szaladni, mihelyt meglátott de meg-tartván köntöfsénél, ne szaladj töllem mondom Afzszonyom, engedd-meg, hogy leg-utoljára légyen szerentsém látandhoz, ha ez a' kis idő el-telik nem al-falam: tlankodom többet, megszfe menyek tölled, hogy a' miatt a' Fájdalom miatt, meghalhat, hogy néked bánatot okoztam, ha-

sonlo-

fonloképpen azért, hogy szivedet el-veztettem. Kivánom hogy az Ifju Bénavidés nálamnál boldogabb lévén. --- Adélájd a' kit addig az ijetség, 's háborodás akadályoztatott a' szollástól, meg-állit e' szora réám tekintvén. Mi dolog! azt mondja, de merész engem pirongatni? magad merész bennem kételkedni magad?

Ez az egy szó lábaihoz borított. Nem kedves Adélájdomb mondom: nem, nintsen femmi kétségem benned, a' mi meg-férthetne, engedd-meg azt a' beszédemet melyet szivem helyben nem hagyott. Mindent, tsak hogy mindjárt el-menny, és fo-ha előmbe ne kerülj, gondold-meg, hogy éretted vagyok a' leg-szerentsétlenebb Személy a' Világon, 's azt akarod el-hitetni magaddal még-is, hogy én vagyok a' leg-bünofebb. Mindent meg-tselekszem mondom a' mit parantsolsz, tsak igérd-meg, hogy nem gyüölösz.

Noha Adélájd egynéhányszor mondotta, hogy keljek-fel, térden álva maradtam még-előtte, azok a' kik szeretnek tudják, hogy mennyi gyönyörűség van abban az állásban, ott voltam még mikor a' Férje Benávidés egyszeribe bényit a' Szoba ajtáján, nem látott-meg hamarébb a' Feleségé lábainál mint hogy azonál ki-vont Fegyverével feléje jön, meg-halász álnok el-kiáltya magát, 's minden bizonnal meg-is ölte volna, ha eleibe nem vetettem volna magamat, akkor én-is
Fegy-

Fegyvert vonok, rajtad kezdem tehát boszfzuálláfoinat azt mondja Bénavidés a' Vállomat meg-febésítvén. Nem szerettem eléggé élctemet, hogy védelmezsem, de jobban gyűlöltem Bénavidést mintsem, hogy általa' hadjam el-vétetni, külömben-is a' mit mert tselekedni Felesége ellen, nem engedte, hogy okosságommal éljek, rajta menyek 's kereszttül vervén el-nyujtom minden érzékenység nélkül. A' Szolgák Bénavidésnek fikoltására bé tsödülnek, látták hogy az Uroknak testéből fegyveremet visszfa vonom felesen réám todulnak, Fegyveremet elveszik a' nélkül, hogy viaskodtam volna, Bénavidésné a' földön Férje mellett zokogó firalomba való látása, meg nem engedett bennem más induiatot tsak az ő Fájdalmán való törekedést, egy Szobába vontzolniak és réám zárják.

Ott magamban szálván láttam előbb az örvényt, melyben Bénavidésné meritettem. Az Urának halála a' kit akkor ugy gondoltam hogy Szemei előtt meg-öltem tsalhatatlanul a' Világ előtt gyanuban hozza ötet. Mikkel nem vádoltam magamat? én okoztam leg-első szerentsétlenségét, 's én-is fejesztem-bé balgatagsággommal, képzeltem állapottyát a' melyben hoztam, ugy minden ellenem való haragját, gyűlölni kellett nekki engemet; mert meg-érdemlettem, egyedül az a' reménségem maradott, hogy nemismertenek, a' gondolat, hogy gonosz embernek véljenek borzafzott volna más alkal-

kalmatossággal, most meg-nem ijesztett. Adélájd igaznak fog vélni, Adélájd pedig az egész Világ volt előttem.

Ez a' gondolat valamennyiben tsendefített, de a' még-is tsak háborgatott, hogy mit kellessék felelnem, ha kérdőre vesznek, éjfélnélkor meg-nyilik az ajtom, el-ijedek hogy látom az Ifiu Bénavidest, bé-jönni. Ne félj azt mondja közeledvén hozzám, az Ángyám parantsolattyaóól jöttem hozzád annyira meg-betsült hogy mindent meg-vallott nékem, a' mi tégedet illet. Talám ezt-is mondja, sohajtással, másképpen gondolkozott volna, ha jól ismérne. De a' semmit sem téfzen meg-felelek annak, hogy meg-bizott, el-botsátlak, 's ha lehet ötet-is meg-mentem. Nem szabadíts-meg engemet, mondám néki, részemről Bénavidésné meg-kell mentenem ezer életem vesztésével-is.

Mondottam néki mindjárt szándékomat, hogy magamat meg-ne ismértsem. Lehetne annak helyye azt mondja Bénavidés, ha a' Bátyám meg-hólt volna, a' mint látom, hogy azt tartod, de ámbár nagy a' Sebe, de meg-lehet hogy nem hatálos, 's az életnek jele abból tetfzett-ki, hogy a' Feleségét a' Szobájában bé-zaratta, látod abból hogy gyanakodik réája, és hogy magadat-is elvesztenéd a' nélkül, hogy meg-mentsed ötet. Mennyük-ki azt mondja nékem, ma tehetem veled azt, a' mi hólnap talám ki-nem telik, 's hát Bénavidésné hová leszfiz kiáltom?

R. M.

Nem; nem vehetem magamat arra, hogy előbb álljak abból a' veszedelemből a' melyben hoztam, és ötöt benne hagyjam. Megmondám felele az Ifju Bénavidés, hogy jelenléd még terhefőbbé tévzi baját. Nohát elmégyek mivel ő kívánnya, és ha hasznára is szolgál, azt reménlettem, hogy életemet neki fel-áldozván, avagy csak valami kevés szánakozásra inditom, nem érdemlem meg-azt a' vigasztalást boldogtalan vagyok, 's méltatlan, hogy érette meg-halhasfak. Oltalmazad mondom Bénavidésnek te jó Szivü vagy, ártatlanságún 's szerentsétlenségén meg-kell indulnod. Itélheted arról a' mit ki-találék nyilatkoztatni, hogy az Ángyam fokkal kedvesebb nékem, mintfem kellene nyugodalmamnak, mindent meg-tselelfzem érette. Jaj! azt mondja bövséggel meg-lennek jutalmaztatva, ha azt gondolhatnám hogy soha senkit sem szeretett. Miként lehet az, hogy néked szerentséd volt egy olyan Szívnek meg-nyeréséhez mint az övé, és még sem elégedel-meg. De mennyünk-ki azt mondja míg az ejtszaka tart kezemet meg-fogja, egy vak Lámpást be-fordit, 's által vezet a' Castélynak Udvarán. Ollyan méregbe voltam magam ellen, hogy kétségben esésemben azt kívántam volna, hogy még szerentsétlebb légyek.

Az Ifju Bénavidés azt javasolta volt elválásakor, hogy egy Clastromba mennek, a' mely egy fértaly orányira volt onnan, egy néhán, napig ott len mulatnod, míg keres-

keresnek mellyel magam-is tartozni fogok, ihon egy Levél egy Szerzeteshez, arra elbizhatod magadat; fokáig keringettem még a' Castély körül; nem vehettem arra magamat hogy onnan el-mennyek, de az a' kívánságom hogy Adélájdról valamit halhasfak, tsak arra hajta, hogy a' Claftromba mennyek, viradtakor oda érkezém. A' Szerzetes megolvastván a' Bénavidés Levelét, egy Szobába viszen, szörnyü fáradságom, 's a' köntösömre fojt vérem meg-ijesztette hogy febbe vagyok, mikor kérdezné töllem akkor elájulva a' Földre esem, egy szolgát elő-szollit, 's ketten égy Ágyra téfznek. A' Borbélyt hivattyák, hogy lásfa febemet, mely is erősfen el-mérgesedet vólt az hidegbe, 's a' fáradságba mellyet szenvedtem.

Mikor egyedül maradtam aval a' Szerzeteffel a' kihez igazítottak vólt, kértem hogy küldjön-el egy Faluba egy Házhöz, mellyet meg-neveztem, 's tudakozza Sz. Löríntzét bizonyoson gondoltam, hogy oda vette magát, nem-is tsalatkoztam-meg, el-jött az emberrel együtt, a' kit utánna küldöttem, szörnyü vólt bánattya annak a' fzegény Ífunak, mikor meg-tudta hogy Sebbe vagyok, az Ágyamhoz közeledik, hogy tudja-meg mint vagyok. Ha az életemet meg-akarod menteni mondom néki, végére kell járnod mihen van a' Bénavidésné dolga, tudd-meg hogy mi foj, egy Szempillantáit fe veszsel, hogy hirt hozhafs. Gondold-meg hogy a' mit izenvedek keiervefebb ezernyi halálnal.

láljal. Sz. Lörintz meg-igéri kívánságomnak tellyefítését, 's mindjárt-is ki-ment, hogy jó modot keresfen a' réa bizott dologra.

Azomban az hideg keményen el-hatalmazik rajtam, a' Sebem veszedelmes kezdenni kéntelenítették vágáfokat tenni rajta, de az elmém nyavaljája alig éreztette velem a' testemben valót. Bénévidesné, az hogy látam mikor a' Szobából ki-mentem, írva a' Földön, a' Férje mellett, egy fzezpillantáfig-is ki-nem esett az eszemből, meg-gondoltam egész életehéli szerentsétlenségét, 's mindenütt benne vóltam, Férjhez menetele, Férjének választása, a' ki a' leg-balगतagabb Feleség féltő vólt, és a' leg-tsudálatofabb teremtes a' Földön, mind miattam esett, 's annyi fok szerentsétlenségét még betsülete fenn forgásával szerzem-meg. Eszembe jutott azután mikképpen mutattam néki jelét féltésének, a' mely jóllehet csak egy Szempilantáft tartott, 's egy szó meg-szüntetett, még sem botásáthatom-meg magamnak. Adélajduak engemet méltatlannak kellett itélni jóságához, gyűlölni kellett néki engemet. Ezt a' fájdalmas terhelő gondolatot tápláltam bennem önnön magam ellen való Mér-gemben.

Szent Lörintz nyoltz Nap múlva vizsza jöven, azt mondja nékem hogy Bénévides igen roszszul van a' sebével; hogy a' Felesége vigasztalhatatlannak látszik, és hogy az Ihu Bénévides tettetü hogy bennünket

E

szor-

szorgalmatoson kerestet. Ez az Ujság nem volt elég tsendésítésemre, nem tudtam hogy mit kívánnyak, minden esetek ellenemre voltak, még az Halált se kívánhattam, ugy tetfzett hogy tartozom magammal Bénavidésnének mentségére. A' Szerzetes a' ki réam gondot vífelt-meg-szán, hallotta, hogy szüntelen sohajtozok 's mindenkor sírva talált. Ez egy elmés ember volt, a' Világban jártas költös, 's a' kit holmi történetek hoztak volt a' Clastromba. Nem akart vigasztalni beszédével, egyedül tsak érzékenynek láttzatott kinaimhoz. Ezzel a' moddal el-érte szándékat, lassanként meg-nyerte barátságomat, az-is meglehet hogy tsak annak köfzönhette, hogy szükségem volt valakinek bészélleni, és panaszolni, kötelezem annyira magamat hozzája, a' mennyire néki szerentsétlenségemet bészélltettem, nem fokára olyan szükséges léfzen ö nékem, hogy nem lehettem nálla nélkül egy óráig-is, soha valakiben több jószágot mint abban nem tapasztaltam, ezerzer-is el-mondottam néki ugyan azon dolgot, figyelmetesen halgattott, 's részesült érzékenységemben. Altala tudtam-meg, hogy mi foly Bénavidésnél. Maga a' Sebe miatt fokáig veszedelembe volt, végre meg-gyogyult. Ezen ujságot Jéronimus adta értésemre (igy hívták a' Szerzetest) azt-is monddotta hogy minden tsendességben tetfzik lenni a' Castélyban, és Bénavidésné fokkal jobban elvonta magát mint az előtt, hogy egéssége igen gyenge, hozzá tevé azt-is hogy az el-menettelre készüljek mentöl hamarébb, mert ki-nyilatkozhatik mulatádom, 's ujjabb bajt szerzenék Bénavidésnének.

Sok

Sok hibázott még attól, hogy utazni alkalmas lehessek, a' Sebem nem gyógyult; két Holnapig voltam már abban az Házban, a' midőn látom egyszer, hogy Jeronimus fjomoru, és gondolkozik el-fordította rólam fzeimeit, nem mert réám nézni, 's kérdésemre-is nehezen felelt, nagy barátsággal voltam hozzája; különben-is a' szerentelenek fokkal érzékenyebbek másoknál; kérdem tőlle gondolkozásának okát, mikor Sz: Lörintz bé-jövén a' Szobámba, azt mondja nekem, hogy az ifju Bénavidés ott van; 's találkozott volna véle a' Klastromban.

Itt van Bénavidés mondom Jeronimusra nézven; 's nékem nem jelented. Miért titkolodol? el-ijesztettél! Mit tsinál Bénavidésné? szánakozzál rajtam, szabaditts szörnyü kétségeskedésemből a' melyben vagyok. Azt akarnám hogy örökké abban hagyhatnálak mondja utollyára Jeronimus meg-ölel-vén. Ah! kiáltom bizonyofon meg-holt; Bénavidés fel-áldozta dühösségének, nem feleisz, oh jaj! nintsen így több reménségem. Nem, nem Bénavidés mondom, én vertem mellyében az öldöklő kést, az én szerelmem nélkül élne még Adélájd. Meg-holt soha sem látom, örökre el-veztettem! Ő meg-holt 's én még élek! Miért késtem ötet követni! miért késtem boszszut állani érette. Még sem kegyelem volna nékem ha meg-ölném magamat, el-válnék magarától a' kitől irtozom.

A' kemény hánykolodásban a' melyben voltam újra meg-nyilik a' sebem, mely még

bé nem gyógyult volt, annyi vérem folyt-
el, hogy el-ájultam belé, 's oly fokáig tar-
tott, hogy meg-holtanak véltének, egy né-
hány ora mulva magamhoz térek. Jéromi-
nus attól félt, hogy magamat meg ne öl-
jem, Sz. Lörintzre bizza hogy szemmel tar-
tson, kétségben eséfem akkor más állapotra
fordul. Mély halgatásban esem, egy tsepp
könyvem le-folyt abban az időben szántam-
is magamat, hogy valahová olyan helyre
mennyek az hol egész fájdalomnak prédája
lehessek. Szintén gyönyörüséget képzeltem
abban, hogy még szerentsétlenebbé tégyem
magamat mint vagyok.

Az ifju Bénavidessel kívántam len-
ni, tudván hogy látása nevelni fogja kino-
mat, Jéronimust kértem, hogy vezesse hoz-
zám, más nap edgyütt a' szobámba jönek,
az ifju Bénavidés az ágyam mellé ül, fokáig
nem szollottunk egymásnak, nézett réám
könnyes szemekkel, végre meg-szakasztom
halgatásunkat. Nagy Nemességü szived van
Uram, hogy egy ügye fogyottat meg-láto-
gatfz, a' kit annyira gyűlölned kellene.
Szerentsétlenebb vagy azt feleli hogy sem
gyűlölnhetnélek. Esedem mondom néki, hogy
ne titkoly-el töllem semmit szerentsétlensé-
gemből, a' mely tudositást tölled kérek talám
meg-elöz, olyan történeteket a' mellyeket
néked el kellene forditanod. Nevelni fogom
gyötrelmemet a' tiédde egyetemben, de
nem gondolok aval, eleget tészek néked,
leg alább ha elé beszéllem meg-gyözödöl
abban

abban, hogy nem csak egyedül vagy szánakozásra méltó; de kéntelenítetttem hogy mindent meg-tudj a' mit kívánsz, valamit ollyast-is mondani a' mi engemet illet: Soha nem láttom Bénavidesnét, míg Ángyom-má nem lett. A' Bátyám a' ki holmi szük-séges dolgaiban Bordoba jött volt belé szere-t, 's jollehet a' több szerető Tárfai nagy születéssel, vagyonokkal birtanak, 's ötet mindenben fellyül multák, nem tudom mi okhol az Ángyom választása rajta állott meg, kevés idő mulva Házassága után a' Jozsá-gába viszi, az hol-is leg-elsőben láttam, va-lamint tsudáltam szépségét, de kelleme-tességét, elméjének különös jelességét még jobban meg-szerettem, mellyet Bátyám min-den napon újabb próbákra tett. Mindazon-által, ugy hittem hogy a' mely szerelemmel akkor egy igen kedves személyhez vífeltet-tem, a' ki engemet-is nagyon kedvellett, meg-oltalmaz annyi kellemetességének törétől; sőt még az-is volt eszemben, hogy az Ángyom által meg-nyerjem a' Bátyám akarat-tyát, hogy azt a' személyt el-vehessem. A' szeretóm Attya meg-hofzszankodván azon, hogy a' Bátyám meg-vetette, igen rövid időt adott akarattyának meg-nyerésére, 's mind nékem mind pedig Léányának meg-mondotta, hogy ha az az idő el-telik más-hoz Férjhez adja.

A' mely Barátságot az Ángyom hozzám mutatott bátran kérhettem volna segítségét, gyakran mentem a' szobájába, ollyan szán-

dékkal, hogy elő hozzam, 's a' leg kiffeh akadály-is meg-gátolt, Azonban a' meg-határozott idő közelgetett. Sokszor vettem Levelét a' Szeretömnek, melyben fietetett hogy munkálodjam, válaszaiban meg nem nyugodott, akaratom ellen mindenkor valami hidegség tsuszott közibe, a' mely panaszt okozott, nekem helytelenek tettzett, 's olyan formán-is válaszoltam. Azt gondolta, hogy el-hagytam, haragjához hozzá járulván az Attya sürgetése-is, el-végzé magában, hogy Férjhez mennyen. Maga tudositott állapotjáról, Levele jollehet teljes volt pirongatásfal, még-is nyájas volt, 's azzal a' kéreffel végezte hogy soha meg ne lászon. Erösfen szerettem, 's ugy hittem, hogy akkor-is szeretem, 's fájdalom nélkül nem esett értésemre hogy el-veztettem. Feltettem, hogy szerentsetlen léfzen, 's magamat vetettem okul.

Mind ilyen gondolatokkal foglalatoskodtam, szomorán elmélkedtem rolla, fétálván egy Allie Menedék menedékében annak az erdőnek, a' mellyet ismerfz a' midön az Anyám meg-szolit, észre vette volt szomorúságot, kérdi barátságoson az okát, valami titkos ellenzés tartoztatott. Nem valhattam meg hogy szeretek, de az a' kívánság, hogy neki a' szerelemről szolhatok, ha nem ötet illette-is, meg-gyözött. Mind ezek az indulatok forgottanak szivemben, 's nem tudtam meg-fejteni. Nem mertem arról értekezni hogy mit érzek magamban, az

An-

Ángyamhoz, elé beszéllettem Történetemet. Meg-mutattam N**** Kis Afzszony-nak Le-velét. Miért nem szollottál nekem elébb azt mondja! Talám meg-nyerhettem volna a' Bátyád engedelmét. Istenem! mit szánlak, 's mint szánom ötet-is! ö minden bizonnal boldogtalan leszen! Az Ángyam-N**** Kis Afzszonyon valo szánakozásán meg-ijedtem, hogy rollam halul fog itélni, 's hogy es-deklését kifibbittsem liettem értésére adni, hogy az N**** Kis Afzszony Férfjének érdeme születése, 's a' Világban nagy tükén-tete nagyon, 's lehet reménleni hogy még többre-is mégyen szereztséje. Tsalatkozol azt feleli nekem ha azt hiszed, hogy mind azok a' jok boldoggá téfzik, semmi jóvá nem teheti annak vezítését, a' kit az ember szerez. Kegyetlen dolog az, azt mondja, mikor mindenkor a' kötelességet kell az hajlandóság helyében tenni. Sokszor sohajtozott ezen befzed alatt, 's vettem észre hogy bajoson tartoztathatta könnyeit.

Egy néhány szót szolván még hozzám el-hagyott. Nem volt annyi erőm, hogy kísérjem, ki-mondhatatlan meg-háborodásban voltam 's akkor láttam azt a' mit addig látni nem akartam, hogy az Ángyomat meg-szerettem 's úgy tetfzett hogy szívében valami indulatot fajditottam, ezer jelekre emlékeztem a' mellyekre az előtt nem ügyeltem. Az egyedül lételre valo kedve, abban az idejében minden mulatságnak távoztatása, szertelen valo gondolkodása, mellyet a' Bátyám

E 4 rutul

rutul tartásának tulajdonítottam, más dolognak tetszett akkor nékem.

Mitsoda fájdalmas gondolatok fogták el egyfzer'smind. Szerettem olyan fzemélyt a' kit nem kellett volna, 's a' pedig mást szeretett. Ha senkit nem szeretne mondom magamban, az én szeretetemnek reménség nélkül-is volna valami édessége, kívánhatnám barátságát, 's a' minden helyet eleget tenne, de már annak-is nintsen érdeme előttem, mivel máshoz elevenebb indulattal vifeltetik. Láttam hogy mindenképpen azon kell lennem, hogy azt az indulatot meg-orvasoljam, a' mely nyugodalmam ellenére vagyon, 's a' mellyet a' betsület meg nem fzenved. Fel tettem volt, hogy el-távozzam, bé mennyek a' Kastélyban, hogy a' Bátyámnak el-meneteletem meg-jelentssem, de az Ángyomnak meg-látáfa azonnal akadályoztatott, 's hogy magamnak okot keressek, a' mellette valo maradásra el hitettem magammal, hogy néki szükséges vagyok azért, hogy a' Férjedurvaságát tartoztassam.

Abban az időben oda érkezél, szemlélttem benned olyan tekintetet, 's magad vifelését, a' mely meg-tagadta sorfodat melyben meg-jelentél. Barátságomat mutattam hozzád, 's ismeretségedet kívántam megnyerni, ugy akartam hogy azután veled az Ángyomat le-festeffem, mert ugyan csak szeretetem hizelkedése mellett szándékomban volt el-távozásom, 's ugy akartam hogy tölle

örö-

örökösön el-válván a' képét magammal el-vigyem. A' mi modon feleltél első befzedimre észre vettem abból, hogy femmit nem remélhetek tölled, 's azon a' szerentsétlen napon a' melyben a' Bátyámat meg-febezted volt, egy kép-iro után mentem volt. Gondolhatod ijedtségemet mikor mindent megtudtam haza jövetelemmel. A' Bátyám a' ki igen roszszul volt mély halgatásban fekütt, 's némelykor iszonyu tekinteteket vetett a' Feleségére. Mindjárt magához hívott hogy meg-látott. Szabadíts-meg, azt mondja, engemet annak az Afzszonynak látásától, a' ki engemet meg-tsalt, vitesd-bé a' Szobájába, 's parantsold-meg hogy ki ne botsássák. Akartam mondani valamit, de a' Bátyám még az első szómat félben szakasztotta, tselekedd-meg a' mit kívánok azt mondja, vagy soha fe láts többé,

Engedelmeskednem kellett. Közeledem az Ángyomhoz 's kértem hogy a' Szobájába szolhassak vele, a' Férjének nékem hagyott parantsolattyát hallotta volt. Menyünk azt mondja nékem keservesen firva, vidd végben a' néked adott parantsolatot. Ezek a' pirongatozo forma szozatok fájdalommal hatottak-meg, nem mertem ott réá felelni, az hol voltunk, de alig érkezett a' Szobájában hogy nagy szomorán réá néz-vén. Mitsoda mondom néki Afzszonyom, nem különböztetisz meg a' te üldözöttől engemet, a' ki ugyan annyira érzem bajodat mint önnön magad, engemet a' ki életemet

éretted adnám. Irtozom mondani, de féltem a' tiedet. Menny-el egy bizonyos ideig valami bátorságos helyre, ígérem hogy el-vezettetek. Nem tudom azt mondja, ha a' Bátyád Bénavidés kívánnya életem el-vezetését, de azt tudom, hogy az én kötelességem hozza magával hogy el ne hadjam, 's béis töltöm akár mit érek-is. Halgatott erre egy darabotskáig, 's azután ezt mondja: Aval hogy egészszén meg-bizlak, annak töllem ki-telhetőképpen leg-nagyobb jelét adóm, hogy mennyire betsüllek, 's a' mitsoda vallást fogok néked tenni szükség arra hogy a' tiedet meg-tarthaffam. Menny vizsgálja a' Bátyádhoz hozzáfőbb beszélgetésünkhöz valami gyanu férhetne, 's jöjj vizsgálja azután minél hamarébb.

Ki-menyek az Ángyomnak kívánsága szerént. A' Borbély meg tiltotta volt, hogy fenkit a' Bátyámhoz bé ne botsásfanak, 's onnat ismét az Ángyomhoz vizsgálja térék, fokféle nyughatatlan gondolkozások között kívántam meg-tudni, hogy mit akar nékem mondani, de féltem-is meg-tudásától. Elé beszéllé, hogy miképpen esmerkedett meg veled, 's a' leg első látásra valo szeretetedet, nem titkolta hajlandóságát-is, mellyel azonnal hozzád vifeltetett.

Mikor ezt beszéllette az ifju Bénavidés, fel-kiáltak, meg-nyertem volt kedvét, a' leg tökéletesebb izemélynek a' Világon, 's el-veztettem! ez a' gondolat olyan érzékenyül

nyúl meg-hatotta volt szívemet, hogy könnyeim folyini kezdettenek, a' mellyet addig kétségben esésemnek szertelensége akadályoztatott.

Ugy vagyon, követi beszédét Bénavidest, szeretett, mitsoda ujjanos szeretetnek nyomát tapasztaltam hozzád szívében, mostani szerentsétlenségében, 's állapottyában is! Vettem észre hogy örömmel beszéllete azokat a' miket érette tselekedtél, meg-vallotta hogy meg-ismért mikor én abba a' szobába vezettem volt, az hol festettél, hogy írásban parantsolt volt néked hogy el-menny, de nem volt modja benne hogy a' Levelét kezében adhaffa. Elé beszéllete azután miképpen talált véle a' Férje, mikor végső butsút vettél tőle, hogy ötöt meg akarta ölni, és hogy ötöt oltalmazván febesített meg a' Bátyámat Bénavidest. Szabadítsd meg azt a' szerentsétlent azt mondja, egyedül csak te mentheted meg sorsától, mert tudom hogy attól való féltében hogy nékem bajt szerez kézszebb léfzen inkább magát el vesztetni, mint sem meg-valja, hogy kitsoda. Bövségefen meg van fizetve azért a' mit szenved Afzfzonym mondom néki, avál a' jo emlékezettel a' mellyel iránta vagy. Minden gyarloságomat ki-nyilatkoztattam néked feleli, de látnod kellett, hogy ha indulatommal nem birhattam, avagy csak becsületesnek meg-feleltem, és semmit olyant nem tselekedtem, a' mit a' leg-szorosfabb kötelesség-is kárhoztathatna. **Jaj Afzfzonym**

nyom, mondom néki, nem szükség hogy mentsed magadat, igen jól tudom magamról, hogy az ember nem hajthattya a' maga szivét akarattya szerént. Mindent el követek azt fogadom néki kívánságod tellyesítésében, és hogy G. Comenset meg-szabadítsam, de azt el merem mondani, hogy talám nem ő a' leg-boldogtalanabb ember a' Földön.

Ki menyek e' beszéd után, Bénavidésnére szemeimet sem mertem emelni, és bé zárkozom a' szobámba tanakodni, hogy mi tévő légyek, el-végeztem magamban, hogy tégedet meg-szabadítsalak, de azt nem tudtam meg-határozni magamban, hogy valyon nékem nem kellene-é el-szöknöm. A' mit szenvedtem az alatt a' beszéd alatt, mellyet halgattam, értésemre adta, hogy én mitsoda mértékben szeretek, fel kellett szabaditanom magamat azon indulat alól a' mely olyan veszedelmére volt Nemes erköltsömnek, de kegyetlenségnek tartottam Bénavidésnéét olyan Férijének kezében egyedül hagyni a' ki azt hitte, hogy hitetlen hozzája, fok habozásom után, meg. állok azon, hogy segítségére léfzek Bénavidésnének de szorgalmatoson kerülni fogom. Tsak másnap adhattam tudtára szabaduláfordat, melyre egy kevéssé tsendefedni látfszatott, azután fajditottam hogy bánattya még jobban-is nevedik, 's nem kétlettem, hogy a' ne lett volna oka, hogy hozzá valo szeretetemet velle meg-esmertettem, azért oda-is hagytam hogy bujátol meg-mentsem, mellyet jelen létem szerzett.

Te-

Feles napokig nem láttam, a' Bátyám nyavalyája mely-is nehezedett, 's hogy életét felteni lehetett arra kényszerit, hogy hozzája mennyek, 's meg-jelentsem. Ha rendszerént vesztettem volna el Bénévidest azt mondja nékem, könnyebben szenvedném, de mivel részefedem esetében felettébb fájdalmas lenne. Nem félek attol, hogy velem rutul bánhatik; de félek attol, hogy oly vélekedésben halna-meg, hogy megbántottam. Ha még él reménlem, hogy ártatlanságomat meg-esméri, 's vizszá nyerem tiszteletét. Azon kell lennem magamnak-is Afzszonyom mondom néki, hogy én meg-érdemeljem előtted el-vesztett betsületemet, botsánatot kérek azon indulatomrol, melyet néked jelentettem, nem álhattam azt bennem, nem-is titkolhattam, 's nem tudom hogy meg-győzhetem-é, de esküszöm hogy soha azzal nem alkalmatatlankodom. Már-is el-tökéltem volna magamban, hogy távozzam tölled, ha a' te hasznod itt nem tartoztatna. Meg vallom feleli nékem, hogy nagyon meg-sértettél volt. A' Történet még azt a' vigasztalást-is meg-akarta vonni töllem a' mellyet te barátságodban találtam volna.

Siráfa beszéde alatt többet tett mint okosságom, szégyenlettem szaporítani boldogtalanságát, egy olyan szereintsétlen személynek. Nem Afzszonyom mondom néki, nem leszfz azon Barátság nélkül melyre ügyelni méltoztatol, és érdemesnek tézsem magamat a' tiédre, szorgalmatoson igyekezzén veled el-felejtetni tévelygésemet.

Valójában ismeretségenitől fogva akkor leg tsendesebben-is érzettem magamat, 's nem hogy távoztam volna tőle, sőt véle való szövetkezésem által, újabb okokat kerestem hogy kötelességemnek eleget tegyek. Ezen modnak jó végét értem, lastanként szoktattam indulatomat a' tiszta barátságához. Egyenesen meg-is mondtam neki gyarapodásomat, meg-köszönte mintha szolgálati volna neki, és jutalomul újabb jeleit adta hozzám való bizodalmának, ingadozott néz melykor a' szivem de okosságom ugyan csak erőt vett.

A' Bátyám fok ideig nagy veszedelemben lévén, végre jobban lett, sohanem akarta a' Feleségének gyakor kérésére meg-engedni, hogy láska ötet. Nem volt még annyira hogy a' Szobájából ki meheffen, a' midőn a' Bénévidesné-is le-betegszik, ifjusága erőt veszzen a' nyavalyán, reméltem hogy a' betegségén meg-índül a' Férje, 's jollet meg-átalkodott abban, hogy véle szemben ne légyen, az Afzszonynak a' tájban, mikor betegsége folyofabb volt tudakozodott állapotjáról. Az Afzszony hogy jobban kezdett lenni; a' midőn a' Bátyám hivatott: nagy dolgom van azt mondja nékem Saragosságaba, az hol személyesen jelen kellene lennem, de egészségem nem engedi, hogy utazhassak, kérlek menny-el helyettem, parantsoltam hogy a' kézfületimet elé állítsák, 's meg-köszönöm ha mindjárt el-indulsz. Egy néhány Esztendővel idősebb lévén nállamnál,

min-

mindenkör olyan tisztelettel voltam hozzá-
ja mint az Atyámhoz, mivel annak helyjét
vifelte-is. Külömben nem volt okom, mel-
lyel kívánságától menthettem volna magamat,
's réá kelle állanom, hogy el-mennyek, de
gondoltam, hogy ez a' kedve keresésének
bizonyitása, helyt enged hogy szólhatok az
Ángyomért. Miket nem mondtam néki meg-
engefztelésére. Ugy tetszett, hogy meg-is
indítottam. Szerettem azt mondja a' Felesé-
gemet a' leg-erősfebb szeretettel, 's nem-is
alutt el meg szívemben; de szükség hogy
az idő, 's maga vifeléfe el-törölje annak em-
lékezetét a' mit láttam, nem mertem pana-
szainak oka ellen beszélni, azzal ujja fer-
kentettem volna dühösségét, csak engedel-
met kértem hogy a' nyujtott reménységről tu-
dosithassam az Ángyamat, 's meg-is enged-
te. A' szegény Álfzöny örömmel értette
azt az ujjságot: tudam ugyan azt mondja,
hogy én Bénévidesfel soha boldog nem le-
hetek, de leg alább léfzen az a' vigafztalá-
som, hogy abban léfzek a' mit kötelességem
hoz magával.

El-váltam tölle azután, hogy biztattam
a' Bátyámnak jó szándékával. Egy belső Tse-
lédnek a' kiben biztam meg-hagytam, hogy
vigyázzon mindenre a' mi az Ángyamat ta-
lálja, 's mondja meg nékem; ezen rendelés
után, mellyet elégségesnek tartottam, meg-
indulok Saragofsába. Tizenöt nap el-telik
meg-érkezésem után, hogy semmi hirt nem
vehettem, a' mely hosszfas tsendesség miatt
nyug-

'nyughatatlankodtam, a' midön Levelem érkezik attol a' tselédtől, melyben írta, hogy harmad nappal el-menetelem után Bénavidés ötöt, 's minden tárfait ki-tette az Udvarból, 's tsak egy Embert tartott benn Feleségestől.

Irtoztam a' Levelet olvasván, 's a' réám bizott dologgal nem gondolván, azonnal Postát vettem, három napi járó földre voltam innen, mikor azt a' szomorú hirt hallottam, hogy az Angyam meg-holt, a' Bátyám a' ki maga írta nékem, olyan meg-febhetnek tetfzett, hogy nem gondolhattam nem részese-dését halálában, azt írta, hogy a' Feleségéhez való szeretete, fellyül multa haragját, és hogy kéfzen volt néki meg-engedni, mikor meg-halálozott, hogy nem sokára el-indulásom után vízfiá esett betegségében, 's ötöd napra egy nehéz hideg lelése el-vitte. Azután tudtam-meg miolta itt vagyok, az hol Hiéronimusnál valami vigasztalást kerestem, hogy a' Bátyám szornyü bánatba van, senkit nem akar látni, 's kéretett, hogy hamar hozzája ne mennek.

Könnyen engedelmeskedhetem-is néki mondja az ifju Bénavidés, azok az helyek az hol a' szerentsetlen Bénavidésnétt láttam, és az hol többször nem láthatom, nevelnék még fájdalmamat, úgy tetfzik hogy halála meg-ujította előbbeni indulatomat, 's nem tudom ha a' szeretnek nintsen annyi része könnyeimben, mint a' barátságna. El-vegeztem

tem magamban, hogy Magyar Országba mennek; az hol halálomat remélhetem az Hadakozásnak veszedelmében, vagy pedig el - vesztett nyúgodalmamnak fe - találását.

Az Ifiu Bónavides meg - szünék a' beszéd - től, én pedig nem felelhettem néki, szavamat a' Könyvek, és sohajtások el - fogták, ő - is firt velem együtt, el - válék azután töllem a' nélkül, hogy egy szót - is szollottam volna véle. Hieronimus el - kísérte, 's én egyedül maradtam. Az a' miket hallottam nevelte kívánságomat, hogy olyan helyre meheftek, az hol semmi el - ne vonnyon fájdalom érzésétől, ohajtásom, hogy fel - tett végemet el - érjem fiettette gyógyulásomat, fok ideig való gyengélkedésem után meg - kezdett jönni az eröm, a' sebem bé - forrott, 's olly állapotra jöttem, hogy rövid idő múl - va el - indulhattam. Az Hieronimus töllem vett butszúása, részéről tellyes volt a' barát tságos indulatnak jeleivel, mellynek meg - feleltem volna, de el - vesztettem volt ked - ves Adélájdomat, 's nem volt egyébre ér - zékenységem tsak az ő firatására. El - tit - koltam szándékomat attól való föltemben, hogy ne ellenzhesék, irtam az Anyámnak Szent Lörintz által, néki pedig azt mondot - tam, hogy a' választ oda várom. A' Le - vélbe foglaltam volt történeteimnek leg - kis - sebb esetét - is, 's az engedelem kérésével végeztem, hogy tölle el - kelle távoznom, hozzá adván azt - is, hogy kimélleni akartam egy olyan bóldogtalannak látásától a' ki tsak

E

ha -

halálát várja, kértem utoljára, hogy ne kerestesse mulatálom helyét, és Szent Lörinzt néki ajánlottam.

Mikor el - ment minden pénzemet néki adtam, csak annyit hagytam magamál, a' mennyi az útamra szükséges volt. A' Benavidesné Levele, és a' képe, melyeket szüntelen a' szívemen hordoztam, volt minden kintsem, melyet meg - tartottam. Más napra a' Sz. Lörintz el - indulása után el - mentem, és majd foholt sem mulattam, a' T.... Apát - Uraságig, öltözetet kértem, hogy oda érkeztem, az Apát - Ur azt kívánta, hogy a' próba időt tölttem - bé, kérdeztek mikor az ideje el - jött, hogy a' rozsz eladél, és a' fanyarúság, nem tettzik - é néke n erőmfelött valónak? a' Fájdalmam egészzen annyira el - fogott volt, hogy majd élzre fevettem az eladélinnek kulombségét, 's azt a' fanyarúságot a' melyről kérdezőskedtek.

Az én érzéketlenségemet buzgóság jelenek vélték, és bé - avattak. Abban való bizodalmam, hogy firalmimban nem botránkoztatnak, és hogy egész életemet annak gyakorlásában tolthetem - el valami vigasztalást nyújtott. Az iszonyú Magánofság, 's szüntelen való tsendesség abban az Házban, a körülöttem valóknak szomorúságok egészzen annak a' kedvellett fájdalomnak eresztet - tenek, a' mely szintén az helyett volt, a' mit el - vesztettem. A' Clastromnak szokott
rend

rendtartásit követtem, mindennap egy fél-re való helyben az erdőben el-mentem, a' Levelet el-olvaftam, a' kedves Adélájdóm képét néztem, mindeniket könnyemmel áztattam, és még izomorúbb szível tértem vissza.

Három Esztendeig éltem ilyen formán, úgy hogy gyötrelmem semmit nem enyhült, a' midon egykor az harang szóra egy Szerzetesnek halálára kellett mennem, már az hamura fektettek volt, 's az utolsó szentséggel akarták éltetni, a' mikor engedelmet kért az Apát - Urtól' hogy szolhasson.

A' mit akarok mondani Atyám azt mondja újabb buzgósággal serkenteni fogja azokat a' kik engemet halgatnak, ahhoz a' ki tsudálatos útakon az örvény mélységéből kivont engemet, hogy az életnek rév partjára vezessen: Továbbá így követte beszédjét:

Méltatlan az Atyafi névre mellyet ezek a' Szent Szerzetesek meg-betsülni méltottattanak, én bennem szemlélhettek egy szerentsetlen bűnöst, a' kit a' világi szeretet hozott ebben a' szent helyben, szerettem, és szeretett engemet egy forsomhoz való Ifjú. A' Szülőink gyűlölsége meg-gátolta öszve kelésünket, és kéntelenítetttem, a' szeretömért máshoz menni. A' Férjemiek-is választásában bolond szeretetemnek jeleit akarom néki mutatni, azt a' ki tsak gyűlölséget

szerezhetett mások eleiben vontam, mivel annak szerelmétől nem félhetett. Az Isten mérte én réám, hogy az a' vétkefen végzett Házafság az én szerentsétlenségimnek forrása légyen. A' Férjem 's a' szeretöm szemem előtt meg - sebesítették egymást, mely miatt bumban le - betegedtem, 's még meg - nem gyógyúltam volt, a' mikor a' Férjem egy Toronyba záratott, és halálomat hirdette, két esztendeig voltam egyedül, tsak az igyekezett vigasztalni a' ki ennem hordott. A' Férjem meg - nem elégedvén szenvedéssel, olyan kegyetlen volt, hogy boldogtalanságomban tsúfolt; de mit mondok óh Istenem! kegyetlenségnek merem nevezni büntető eszközüdet! Annyi gyötrelmem' fel - nyitotta szememet tévelygésekre, nem hogy bünömet sirattam volna, tsak szeretömen esdeklettem. A' Férjem halála megszabadított. Az a' szolga tudván egyedül történetemet, meg - nyitotta fogságomat, 's tudtomra adta, hogy holt híremet költötték akkor a' midön el - zártak. Félvén attól az hirtől, melyet róllam, 's esetemről fognak beszélni, arról gondolkoztam, hogy el - rejtsem valahová magamat, 's hogy fel - tett tzelomban meg - maradjak értésemre esik, hogy arról a' személyről senki semmit sem tud mondani, a' kiért tsak egyedül a' világban kívántam volna lenni. Férjfi köntösbe öltözöm, hogy a' Castélyból könnyebben ki - mehessék. A' melly Clafstromat választottam, a' mellyben neveltettem - is, tsak egy néhány mért földnyire volt

vólt innen, útha vóltam hogy oda mennyek
 a' mikor egy titkos ingerlés arra kénfzerit,
 hogy ebbe a' Templomba jöjjenek. Alig ér-
 keztem - bé, hogy azon szózatok között, a'
 mellyek az Isten ditséretét énekelték, egy
 igen szokott szózat, a' szívemig hat, azt
 gondoltam hogy nem egyéb, hanem a' kép-
 zelődéim ereje lenne, közeledem, 's noha
 az idő, és a' fanyarúság meg - változtatta
 vólt ábrázattját meg - ismértem szívemnek
 olly kedves Hódítóját. Nagy Isten! mivé
 lettem arra a' látásra 's mint meg - háborod-
 tam! Nem hogy hálát adtam volna az Ur-
 nak, hogy meg - térítette, 'sőt vétkeztem
 gondolatimmal, hogy töllem el - vette. Nem
 bünteted - meg bünös zugolódásomat Istenem!
 's az én tulajdon Keresztim által - vétél ma-
 magadhoz. Nem távozhattam attól az hely-
 től a' mellyben a' mulatott a' kit szérertem,
 's hogy töbfször el - ne váljak, hogy az úti
 Tárfamot el - bocsátottam, hozzád mentem
 Atyám, meg - tsalattattál szinlett buzgóságom
 által, hogy az Házatokban jöhessek, és bé-
 fogadtál. Mitsoda szándékkal vóltam a' ti
 töredealmségteknek gyakorlása között. Egy
 szérermével tellyes szível, a' mellyet egye-
 dül a' fogott - el a' kit szérertett. Az Isten
 engemet magamra hagyván, azt akarta hogy
 több több okot adjon arra, hogy egykor e-
 előtte meg - alázódjam, 's meg - engedte nyil-
 ván, azt a' mérges édesseget, hogy velle
 egy Levegő éggel élhessek, 's egy helyben
 leheffek. Minden lépését kiferem, munká-
 jában.

jában annyira fegittem a' mennyire az e-
röm engedte, 's abban az órában mindenért
meg-voltam jutalmaztatva a' mit szenvedtem.
Tévelygém még-fem ment annyira, hogy
magamat meg-esmértefem; de mi okból ál-
lottam meg? az attól való félelem, hogy an-
nak tsendességét meg-háborítom a' ki az e-
nyimet el-vette, mert a' nélkül talám min-
dent végben vittem volna, hogy az Istentől
egy olyan Lelket el-ámítsak, a' ki a' mint
hittem egézfizen az övé volt.

Két Hólnapja el-tölt hogy a' szent szer-
ző Törvényinek engedelmeskedvén, a' ki
az halálnak szüntelen való emlékezete által,
ezeknek a' Szerzeteseknek életüket meg-
szentelni akarta, 's azt rendelte hogy min-
den személjefen ássa-meg a' maga firját. Szó-
káfom szerint kísértem azt a' kinez olly tör-
vénytelen lántzokkal voltam kottetve, firjá-
nak látása, 's a' melly serénységgel ásta, ol-
lyan szívbeli fájdalommal hatott meg, hogy
el-kellett távoznom, hogy fojhaffanak kön-
nyeim mellyek el-árúlhattanak volna. Ugy
tetzett az órától fogva, hogy el-kell ötet
vesztenem, 's az a' gondolat töbfször ki nem
esett elméből, indulatom azon ujjabb erőt
vett, mindenütt követtem, 's ha egy néhány
órát voltam nálla nélkül azt véltem, hogy
nem látom többé.

Imhol az a' szerentsés óra mellyet az
Isten készített, hogy magához vonhaffon. Az
erdő-

erdőben fáért mentünk a' Ház szükségére ;
 a' midőn észre vettem, hogy a' Társam el-
 hagyott, nyughatatlanságom arra indit, hogy
 keressem. Minekutánna egy néhány Utakat
 az erdőben el-jártam volna, látom egy fél-
 re való helyen valaminek nézésében fogla-
 latoskodik, melyet a' kebeléből vett-ki.
 Mély gondolkozásában úgy ei-merült volt,
 hogy hozzá megyek, 's időm-is volt hogy
 szemlélhefsem a' mit a' kezében tartott, úgy
 hogy engem észre nem vett, mint el-bá-
 máltam a' midőn a' magam képemet meg-
 esmértem ! Láttam akkor hogy távol volt
 attól a' nyugodalomtól, melyet úgy féltet-
 tem meg-háborítani, ő - is mint én áldozat-
 tya volt egy vétkes szerelemnek. Láttam
 hogy a' meg-bofzankodott Isten mindenható
 kezét ráta meg - nehezítette, azt hittem hogy
 az a' szerelem, melyet az óltár lábához vit-
 tem, az égnek bofzítzáállását arra vonta a'
 ki annak tárgya vala. Ezen gondolattal az
 óltár Sámolyához borúltam, kértem az Isten-
 től meg-térésemet, hogy a' Szeretőmet - is
 meg-nyerhefsem. Ugy vagyon hittem ő
 érette imádtalak, ő érette hullattam könnyei-
 met, az ő hafzna vett engemet hozzá.
 Meg-szantad gyarlóságomat, 's akár melly
 tehetetlen, 's világi lön - is meg-nem vettefett,
 kegyelmedet érzette szívem. Abban a' szent-
 pillantásban érzettem annak a' Léleknek hő-
 kefségét, a' melly veled vagyon, 's egyedül
 tégedet keres. A' fzenvedefek által meg-
 akartál tisztítani, rövid időre le-betegedtem.

Ha az én tévelygésfemnek Tárfa nyegödezik a' bűnök terhe alatt szemlélje azt a' kit olyan bolondúl szeretett, tekintsen én réám, gondolkozzék arra a' félelmes órára, az hová szintén érkezem, és a' mellyre ő - is majd el - jút, arra a' napra a' midőn az Isten meg - szünteti szánakozását, hogy egyedül igazságát köveffe. De érzem, hogy utolsó áldozatomnak ideje közeledik, kérem ezen szent Szerzetefek imádságoknak fejedelmét, botsánatot botránkoztatásomról, és méltatlannak tartom magamat temetkező helyekre.

Ollyan jó emlékezetemben lévén az Adélájd szava első szózatyára azonnal meg esmértem. Kitsoda fejezhetné ki azt a' mit akkor szívemben érzettem. Mindent a' mit a' leg - nyájafabb szeretett, szánakozás, kétségben esés, mivelhetnek próbáltam abban az órában.

Le - borúltam vólt a' mint a' több Szerzetefek az alatt, hogy befzéllett, félvén attól, hogy vagy egy szavát nem fogom hallani, kiáltáomat meg - tartóztattam, de mikor meg - értettem, hogy meg - hólt, olyan fájdalomon kiáltottam, hogy a' Szerzetefek hozzám jöven fel - emeltek. Ki - szabadítottam magamat karjok közzül, térdre esem az Adélájd teste mellett, kezét meg - fogtam könnyemmel áztattam. Jaj másodszor is el - vesztettelek kedves Adélájd, kiáltom,
 's örö-

's örökösön el - vesztettelek. Olyan fokáig vóltál mellettem 's az én háládatlan szívem meg - nem efmérhetett! Soha avagy tsak el - nem válunk ezután, az halál irgalmasabb lévén az Atyámnál mondom karjaim közzé szoritván akarattya ellen meg - egyesít ben - nünket.

A' valóságos kegyesség nem kegyetlen. Az Apát - Ur meg - indulván ezen az eseten a' leg - szelidebb keresztyény intésekkkel igye - kezett el - venni a' teftről, mellyet szoros - san az ölemben tartottam. Végre kéntelenit - tetett erőszakhoz fogni, 's a' szobátskámba vontzoltak, az hová el - kisért az Apát - Ur. Az éjtzakát velem töltötte, de semmit az elmémen nem tehetett. Kétségben esésem úgy tertzett hogy névekedett a' bizsztatá - fokkal. Add vizszza nékem Adélájdomat mondom néki, mért szakasztottál - el tölle? Nem, nem lehetek többet ebben az Házban, az hol el - vesztettem, az hol annyit szenve - dett. Szánakodjál rajtam mondom lábához esvén, engedd - meg hogy mehefsek - ki, mit tsinálsz! egy olyan nyavaljással a' kinek ké - tségben esése háboritaná tsendességteket? Engedd - meg hogy remeteségben várjam ha - lálomat. Az én kedves Adélájdom meg - nye - ri az Istentől, hogy töredelmességem foga - natos légyen. Tölled pedig Atyám kérem azt az utólsó kegyelmet, igérd meg nékem, hogy ugyan azon írban egyesited hamvun - kat, részemről pedig azt igérem, hogy

semmit nem csinállok annak az órának fiette-
tésére, a' melly egyedül végezheti gyötrel-
mimet, Az 'Apát - Úr szánakozásból vagy
inkább azért hogy el-távoztathasson a' Szer-
zetefek szemek elöl egy olyan botránkozás-
nak eszközet, meg - igéré kérefemet, 's meg
egyezett akaratomon. Az órában el - indúl-
tam onnan erre a' helyre 's itt vagyok már
egy néhány esztendőktől fogva, nem foglal-
toskodván egyébbel, hanem annak íratásá-
val a' kit el - vesztettem.

V É G E.

GROF

G R Ó F C O M E N S
T Ö R T É N E T E I N E K
R Ö V I D E B B E L Ö - B E S Z É L L É S E .

Gróf Comens kénytelenítettik Nemzettségének dolgában az R Cáp-talanban menni. Az Attya, és Márkész Lufzán, noha igen közel való vérek voltak, egymástól még Gyermekek korokban el-idegenedtenek, az idővel gyűlölségek-is nevedekett. A' Cáp-talanba holmi ók Leveleket kellett fel - keresni, a' mellytől függött Pereknek meg - nyerése. Márkész Lufzának pedig romlása. A' Gróf Longonon Név alatt el-indúl, hogy annál kevesebb gyanú férjen hozzá, mivel Márkész Lufzánénak ott feles Attyáiak voltak.

Kö-

Közel lévén a' feredőhez, engedelmet kér az Attyától, hogy a' feredezésnek idejét ott töltsse, meg - is nyeri szabadságát. Más nap a' Forráshoz vitetik. Az Ifjúságnak minden kellemetefségével neveltetése által - is fel - lévén ruházva a' Gróf, tsak hamar megkedvellik. Mindenféle multságokban részeltetik. Márkész Váletténél meg - ismértetik, a' ki - is akkor az Afzszonyoknak egy vigaszt tsinált. Ott látta leg - előbb nyájas szerelmének tárgyát, a' leg - jobb erköltsü, és a' leg - szerentsétlenebb személyt a' ki vólt valaha Lufzán Kis Afzszonyt, a' kit tsak Adélájd név alatt ismért, az - is okozta rész szerént vesztét. Erőt hagyott venni magán bátorsággal sebefs érzékenységének. Adélájd - is részéről minden tartozkodás nélkül enged indulattyának, mellynek végét előre nem láthatta, egyik sem tudta ellenzeni egymáshoz való gerjedezéseknék ámitását, mindenik a' másíkhöz egyaránt vonatott azon szerentsétlen hajlandóság által, mellyet majd mindenkor a' Történet szerez azokban a' szív - vekben, mellyeket bódogtalanokká akar tenni. Végre valósággal meg - tudják, hogy kik légyenek, irtóznak hogy egymást meg - ismerik, a' midön szerelmeknek örvendeznek. A' Gróf vádolja magát útazásának okával, nem láttya többé Márkész Lufzánban az Attyának ellenségét, hanem tsak a' maga szeretőjének Attyát. Minden Leveleket eléget habozás nélkül, mellyek Márkész Lufzánnak romlását bizonyofsá tették volna. Mely ditsőséges a' szeretet a' szép lelkekben!

ben! minden indulatink között ez az mellynek a' nagy dolgok - is kitsinységnek tetzenek. Ez áldozat után, mellyet a' Gróf a' val betsefebbé tett, hogy el - titkolta, eltávózik szeretőjétől meg - térvén az Attyához a' ki már mindent tudott, magának pedig volt az a' mérészsége, hogy semmit el - nem tagadott előtte. Harag, pirongatás, fenyegetés semmi meg - nem ijeszti, az a' vigasztalása tsendesítette, melly a' szép dolgoknak végben viteléből szokott származni. Az Atyai haragnak tisztelettel felel - meg ugyan, de a' szeretetre, és a' szerentsétlenségre örökre el - tökéllente magát. Ez a' meg - engedzelhetetlen Atya, minden módot keres abban, hogy meg - gátolja azt a' szövetséget, a' melly gyűlölséget 's reménséget hazontalanná téfzi a' Fianak, a' Foa Házból nevez egy Feleséget. A' Gróf nem fogadja, 's azért egy Toronyba zárják, hol - is tsak a' volt vigasztalása, hogy Adalájdot szereti, és hogy érette szened. Szabadulásának nem más határt, hanem a' mikor a' szeretője máshoz menyen Férjhez. Féltvén azért a' Gróft réa szánnya magát, hogy a' maga szabadságának el - vesztésével a' Gróft meg - nyerje. Tsoportos kérői közzül Márkéz Bénávideft választya Férjének, a' ki testében, Lelkében, természetében únalmas ember volt: mentől iszonyúbb párosodása annál könnyebbnek tezett lenni annak a' bátor, és nyájas Léleknek. A' Grófnak szánakozását nem pedig irigységét kívánta megnyerni, ugy akart hogy mivel tölle meg -

kel.

meg-kellett vállalnia bizonyofsá tégye abban, hogy máfal bóldog nem lehet.

A' Gróf meg - értvén Adélájd el - tökéllését nagy bánatban esik, útat kap, hogy fog-ságából ki - szabadúlhat, 's el - mégyen olly reménységgel, hogy Szeretőjét olly ifzo-nyú szándékától el - fordítsa, de késő lón már az Ura a' Jószágába vitte.

A' Gróf állapottyát erre nem lehet meg-írni. Az első fájdalom után abban foglalatos-kodik, hogy Adélájdát meg - láthassa, és hogy más szín, és öltözetben lak - helyére menessen. Meg - tudja hogy Benauidesnek egy Kép - íróra volna szüése, kap az alkalmat-ofságon femmi nem tartoztattya, 's jelenti nálla. Mitsoda tekintet vólt, nékie? Lát-tya Adélájdöt egyedül szomorkodni, 's mi-ként titkolja firalmát, de hogy meg - látta követi minden háborodását, borzad szavának hallására - meg ifnéri lépésének zörgését - is, söt érti halgatását - is, hízelkedett néki bí-gyadságának, szomorúságának látása, még szerentsétlensége - is. Kegyetlen mérges ó-róm szerentsétlenségnek végső tetézése!

Egy Napon nem birhatván magával bé-menyen az Adélájd szobájába lábaihoz borúl mellyet Könnyeivel áztatott. Benauides ott találja, fegyvert von a' Feleségére, a' Gróf eleiben veti magát. Benauides meg - febezi, akkor gondolkodott a' maga védelmére, ke-vefebbet a' maga életének szereteteért, mint

a'

a' Bénévidesének gyűlölségéért, a' kit-is maga eleiben el-nyújt, 's majd haldokolva ott hagyott. Az a' fene-Vad reménytelenül egynéhány nap múlva az életre getter, hogy a' felesége bódogtalan életet megvesztegetie. Szemei meg-nyitása után legelső erzenysége, volt az irigység, 's gyűlölség, kellemettség, Itűség, szépség a' könnyhullatásnak ereje, femmi meg-nem hattya. Meg-unván a' kegyetlen unakodást hóhár akart lenni. Az durva parafzt egy Tömlöz fenekére téteti, 's holt híret költi. Füleben menyen az G. Comensnek, a' ki-is kétségben esvén rajta, mindentölmegfosztva szalad az emberek szemei elől, bódorog pufztákról pufztákra, a' leg-szomorúbb, és vadabb helyre vízi rejteni fájdalomnak szertelességet, 's gyötrelmeinek képtelenségét. Végre nem tudom mitsoda indító okból a' a' Trappbéli Apát-Urságban mennyen, azokban az Sirokban temetkezők, az hová a' Vallás lántzolta halaván áldozatait, és az hol az indúlatoknak tüze ég még a' Szerzetes öltözethen a' lanyarúságban-is. Egy néhány Hónapok el-telnek, 's Bénévides meg-hal. A' Felesége meg-szabadúl, már ötet femmi ott nem tartoztatta, 's nem tudván Comensnek hol létét férjfi ruhában ki-jön a' Castélyból, és el-vegezi magában, hogy szomorú napjait abban a' Clastromban végezze az hol neveltetett. Úttyában a' midön menne történehből a' Trappbéli Templomban bétér. Az éneklők között meg-külömbözte-ti a' Szeretőjének szavát. A' lanyarúságban el-

el - változott halovány ábrázattját meg - isméri. Nem távozik abból az helyből, az hol szerelme múlatozott. Öltözete fededelmére volt szándékának. Az Apát Urhoz menyen, a' ki bé - is fogadja, meg - indul, háborodásán, és a' Vallás munkájának tulajdonnitya hullatott könnyeit mellyeket a' szerelem okozott.

Gyönyörködven abban hogy szeretőjének látásában mulathat, láthattya, munkájában segítheti, egy levegő éggel élhet véle, olly bátorságot veszzen, hogy magát megfem ismérteti. Az a' tartozkodás, a' nyomorúságos életnek terhe, a' szerelem, az a' lassu méreg, a' midőn szerentsétlen elfogyasztotta gyenge kényes testét annak a' boldogtalan személynek. Betegségben esik. Az hamu ágyra feküve az hol haldoklott, a' Szerzetesek jelen léteben, a' kik körül vették volt, titkait, fel - fedezi szerelmének. Erőt veszzen hogy engedelmet kérjen tseledetéről, az Istennek ajánlja firalmat, és boldogtalanságát, magához hivattya G. Comenst, fel - nyittya szeméit, nevezi, szorittya kezeit, és karjai között ki - múlik.

Gondoltam hogy ezen Történet le - irásának rövidítése hasznos lenne az Olvasónak, meg - menti attól a' fáradságtól, hogy újjában meg - térjen a' munkának olvasására. En soha sem láttam olyast, a' mi jobban meg - haffa az embert mint ez az eset. Olyan édes gondolkodást, és szomorkodást hágy a'
lélek

lélekben, melyet mintegy meg-hálálni kíván az ember a' szeretetnek, és annak a' ki elő-tudja adni. Minden bé-foglaltatott ebben valamit csak az érzékenység mivelhet, a' fájdalomnak méltósága, a' tiszta szeretetnek hathatósága, és vitézsége. Murát Grófnénak tulajdonították a' ki szintén oly eszméretes szépségéről mint szerentsétlenségeiről, Valósággal nintsen egy író-is az illý természetü dolgokban a' ki munkájában úgy el tudta volna terjesztetni az édes érzésnek ezt a' tüzét, az ártatlan, és érdeklő kellemetes, séget mely fokkal elébb való a' szép elmék hívságánál. Az író Afzszonyok jobbára mind fenn tartják fojó beszédekben azt a' nyájas, és ámitó természetet, mely őket másoktól meg-külömbözteti, több kegyesség vagy on szívekben, 's jobban értik nálunknál az előadásnak nagy mesterségét. Azt lehetne mondani hogy Nemeknek kedvessége munkájokban elegyedik. Felyül haladnak minket főképpen annak rajzoláfaban, az hol a' szeretet egyebek felett uralkodva forog fenn: ennek az indulatnak gyakorlása könnyebbíti nékiek ki-mondását, és közönségesen mindenféle ingerlő indulatok az ő érzékeny szívekre, és pennájokra valók. Egy valaki azt mondotta valahol, hogy a' szeretetben nintsen a' testiségen kívül semmi igaz, úgy tetszik némellyeknek mintha az Afzszonyok meg-egyeznének vélekedésekben, csak hogy magokról meg-nem valják azt; de ha ez a' mondás igaz lenne, valyon helyes dolog volna-é nekik azt az érzékenységet meg-

G

ala-

alatsonítani, a' mellyben foglalatoskodnak, és a' mi vóltokat meg-ékefti? Kiméljük vélek együtt azt a' gyenge takarót, mellyet ők okofon a' magok gyengeségekre, 's a' mi gyönyörüségtinkre vettenek. Reméllem hogy engedelmet nyerek, ezért a' 'ztéltól való kevés el-távózásért, azoknak kedvekért, a' kik miatt esett.

Hogy meg-térjünk a' G. Comens Levelére tetszett az Irónak azt az időt választani a' Levél írásra a' midőn Szeretőjét el-vesztette; akkor lehetett nagyobb kinja szívének; akkor fojtak jobban könnyei. Mitsoda állapottya lehetett akkor annak a' világtól el-fzadott szerentsétlen szerelmesnek, femmi vigasztalást nem várhatott, számlálgatta az idő fojtát szerelmes bánattyában, tsak az egy ísten vólt reménysége a' kitől hüneiért rettegott. Egy koporsó vólt lakása, 's jövendő reménye az Esztendő százaknak véghe-telensége.

Mentől tsudálatosabb ez a' Történet annál bajosabb az elő adása. Ugy tetszik, hogy minden nyelv elégtelen a' midőn némelly dolgokat olyan erővel kell fel-tenni, a' mitsodást kívánnak, 's ugy szolván különös nyelv kellenék a' nagy fájdalomoknak, és a' nagy örömnek ki-öntésére, és annak a' véghetetlen meg-indulásnak mellyek el-temetődve maradnak az érzékeny Lelkeknek rejtekében.

Miq

Minden Mesterségnek vagyon valami haszna, és vége. A' Verselés arra való hogy fel-índitson, és meg-háson, és hogy mindent maga valóságában fessen. Ennek a' több Mesterségek felett vagyon az a' hihető ajándéka, hogy a' Lelket különösön meg-illefse 's el-fogván az hideg elmékedéstől, annak érzékenyebb részét fel-találja. Egy Bölts hogy bennünket a' veszélytől el-fordítson, oktatásait terjeszti előnkben. A' Versszerző több haszonnal festi a' zabolátlan indulatoknak sokaságát, egyesül a' Vétkefekkel vagy-is inkább a' szerentsétlennel, és sokkal elevenebben írtoztat minket Mestersége, mintsem egy erköltsi Tanitonak kiabálása. Ha a' szemes Természet vizsgáló, félelem nélkül járja az Etna Hegye mellyekén való égett Kőszalokat, vagy még nagyobb merészséggel azoknak Üregében száll, az hol a' Természet tüzeinek árja dühösségének nyomát hagyta. A' Versszerző a' képpen dülja az emfzivét, mely éppen olyan terjedett mélység, 's éppen öly ifzonyun' emésztődött 's kegyetlenül szaggatodott-meg az indulatoknak veszedelmefebb ereje által. A' Versszerző fedezi azt fel tetzhetőbb szineken, a' mit a' Bölts hajoson adhat elő, és a' mit soha ki-nem fejezhet. Ő érti egyedül az indulatoknak titkos beszédjét, láttya fokot okozo rendeletlenségeket, esmératesse téfzi

G 2 részeg-

részegségetek álhatatlanságokat. Ő tudja egyedül el-rejtett serkentőjököt mellyek fel-lázafsztyák, vagy meg-tsendesítik. Valamint hogy egy Hajos a' tiszta időben láttya azt az alig szemlélhető felleget, mely a' Szelek szárnyain majd nevededik, 's a' Napot el-fötétítvén égi háborut szerez, Menyköveket okadik: Ugy éppen a' Versszerző meg-jöendőli a' reméttelen veszedelmet, azoknak a' kik áldozattyai lésznek, meg-jelenti származását el-kerülhetetlen Munkáját 's ütközetét azoknak a' láthatatlan indító okoknak, mellyek kedvekre változtattya zavarják az egész terjedett Világot.

De mindenekfelett leg-kimerithetetlenebb, 's leg-bajosabb azt az hajlandóságot le-írni, mellyel a' két Nem egy máshoz vífeltetik, 's a' mely-is az emberi szívnek szükséges táplálója, 's egyfersmind romlása. Sebess az az indulat gyuladásában, rettenetes dühösségében, ki-beszélhetetlen gyönyörűségében, érzékenyebb a' Barátságánál, nyájafabb a' természetnél, kegyetlenebb a' gyűlölségnél. Árjában keveri minden tehetségünket. A' félemllett Rabok nem engedelmesebbek szabados Urakhoz, mint az ember ehez a' kedves el-ragatadtáshoz, az érzékenységnek ahoz a' rendeletlenségéhez, a' mely meg-fzédíti a' Lelket örömeinek részegségében, 's a' leg-hidegebb meg-értebb elmét-is meg-tántorittya. A' Természet mely a' maga végére mindent böltsön alkatott, 's eszközeit kimélleni szokta, minden szükségnek

nek meg-elégítéséhez örömet ragasztott; de ehez ugy tetszik bövebben szabta ingerlését, hogy annyival-is inkább fővebb tzeljának el-érésében bizonyosabb lehessen. Olyan különös gyönyörűséget oltott belé, melly előre ki-jelenti hatalmasságát. Olyan erőszakos kellemetességet, mellyet szintén oly veszedelmes dolog követni, mint ellenzeni. A' Nnyil-vefzfőhez, mellynek sebes repülését a' kéz ív határozza meg, hasonlo a' mi gyengeségünk, mellyet a' legkisebb erő-is meg-tántorit. Kitsoda szabhatta ki hogy mennyire mehet ennek az indulatnak sebessége? Mitsoda szív esmérte eléggé sulyát, hogy Munkáit ki-befszélhesse, és meg-nevezze határát? Mellyik az a' Bölts a' ki meg-tudja értetni azt az elkerülhetetlen hajlandóságot, mely ugyan azon erővel egyenlő végre tafzittya a' kiseded Legyet, 's az ordito Oraszlánt, és az embert a' ki ezeknél büszkébb, holott nagyobb rabja náluknál?

A' tsendesebb kívánság olyan bizonyoson vezet a' végre mint a' leg-nyughatatlanabb, és így szüntelen változando lévén, erőszakos gyengébb gerjedezésében-is; mindenféle Természetnek fel-öltözésére alkalmazatos, sivatag, nyájas, hetsületes, kegyetlen, kész minden szertelenségre, nem különben mindent fel-áldozni; ez a' jobban érezhető mint esméretes indulat, hasonlo a' Mesékben elő-fordulo tsudákhoz. Néha olyan mint a' szomjuság kínait szüntető tiszta

hüves víz, máször nem külömb a' mindent meg-eméztö lángnak dühösségénél.

Képtelenniek tetszik talám ez az elmékedés minékünk a' kik már nem ismérjük az erős indulatokat, mivel Hajnalától fogva fáraftyuk érzékenységeinket, 's már nem-is tudjuk meg-betsülni a' gyönyörösegeknek azon kiméllését, mely édességeket elevebé 's tartosabbá téfzi. Egy nevezetes Történetet olvasván abban találtam ezen jegyzéseket, és helyyesnek gondoltam, hogy ezen Levél elejében tégyem. Emlitem futolag hogy a' ki az Emberi szívnek egész mélységét, szövevényes számtalan réteit, esmerni akarja, tekintse-meg az olyan irásokat, melyben az indulatok vakságokat követvén, nintsenek el-fedezve a' Történet jegyzésben szokott folyo Beszédnek Áll-ortzájával, hanem magok valóságokban mutatják magokat, hol a' Véteknek meréfszégével, hol a' Boszfszuállásnak tsalárdságával, hól pedig a' gyülölségnek dühösségével, és mindenkor nyersen tetszetö szineken. Megkell vallani, hogy fájdalmas az olyan dolgokat olvasni, de éppen abban hasznos, és élő-meneteles.

Gróf Comensnek esete a' fellyebb valókból tudva vagyon. Egy Ifiu, sebes tüzü gondolatokkal biro ember, Nemzöjének kegyetlensége, 's maga szerentsétlensége miatt, olyan nemü Temetőben jut melyben élök lakoznak, és az hól a' Sanyaruság
gya-

gyakorolja hatalmát. Az indulatoknak idejében egy Claftromban találja magát, sákmánya kivánságainak, mellyet a' szigorúság, a' Remeteség, 's a' rabság, még mardosobhá téfzen, láttya leg-szebb ideje virágának hervaszto kinait örökösödni. Nevekedik gyötrelme abban a' szomoru lak-helyben, az hová a' kéntelenség lántzolta, hol minden bádgyasztya femmi nem enyhíti, eméztödik, és tsak azért nyujtya életét, hogy vóltát átkozza, hivogattya az Halált, melly süket az ő kiáltására, szomoruán függeszti szeméit a' firokra, hol az Halál fagyos karjaiban meg-oltya az életnek fájdalmait, sohajt azon szempilantás után; de aval nem könnyebbedik el-vifelhetetlen jármának hofzfas, és kínos gyötrelme. Mitsoda firalmas állapot! Boldogtalan forsa szereintsétlenségének halmozására nagyobb veszedelmekre tartotta-meg életét. Törvényekhez szabott kötelességének gyakorlásában, jobban buzogott a' szomoru gondolkozásnak mérge, kebelében.

GRÓF COMENS LEVELE.

*Gróf Comens egy darab idővel az után hogy
Történetén által esett írja ezeket.*

Minden halandóknál a' boldogtalanabb,
Szerentsétlenek közt az ügye fogyottabb,
A' Fiad! tudósít vagy nem esmérhered,
A' Fiad! talám már régen-is konnyezed;
Siránkozik, és még ifzonyú kinnyával,
Várván halálát, él szörnyü fájdalomával.
Egy koporsó mellett! . . . engedd - meg mit
mondék

Irtózás fogott - el siralmas szót hallék.
Sirok . . . édes Atyám . . . oh gyotrélmes
forfom!

Életedet evel majd meg - háboritom,
A' mellyet boldoggá kellett volna tennem;
De egy szánakozó szívre van szükségem,
Mellyben szorongatott szívemet ki - öntsem,
'S enyhülését végre találhaffa Lelkem.
Néma süket minden kietlen pufztámon.

Te maradtál nékem az egész Világon.
Emlékezzél arra hogy mennyit köny-
nyeztél! . . .

Ugy azon időre mellyet meg - jegyzettél
Siralmiddal midön az Atyám el - rontá,
Az Egektől szerzett kötelim fel - bontá.
Melly fok rosz követte azt a' keménységét.
Tiszteltem részemről nagy kegyetlenségét;
De

De olyant szerettem Te tudod Te láttad,
 Ki a' jó Erkölsnek Törvényén (mely szabad)
 Nyerte - meg Lelkemet; mellynek hogy engedtem,
 A' betsületemhez illett szeretetem.
 A' szép Adélájdót kedveltem Oh Egek!
 A' kintset, mellyet a' Földnek engedtek.
 'S örökre kedvellett Árnyék, e' szeretet,
 Véghetetlen gyászszal borittá éltedet!
 Hogy lántzomtól meg - ments egy Férjet választál,
 A' ki Hóhérod lön, kitől kinoztattál!
 Anyám, jut eszemben irtoztam miatta,
 Az a' Fene ötöt Tömlötzbe záratta.
 Hogy baját, ifzonyú forsát én okoztam,
 Esetén 's halála hirén el - búsultam.
 Mindentől meg - fosztva fokát keringettem,
 Nyoszolyám a' Föld vólt, könnyeimmel éltem.
 Az Erdők szomorú lakofsává lettem,
 Sirattam Szeretöm, 's szüntelen kerestem,
 Végre ide jöttem magam el - rejteni,
 Az hol leg - főképpen halni kell tanulni.
 Hol a' sűrű Erdők 's a' szörnyü kö - szalak,
 A' fetétes Égig szomorán állanak.
 Meg - előzött lir ez, holott a' tsendefség
 Lakik, és a' mellyben a' töredelmesség,
 Az ártatlanságot kívánnyá fel - múltni.
 Felöllem Te semmit nem tudtál érteni.
 Képzeld Fiadat a' Szent Kerítésben,
 El - fordúlt szemekkel tévelygő menésben;
 Bodorog e' gyászos környéket kerülven,
 Unalom erőszak rajta erőt vévén.
 Könnyel teli szemét a' Föld felé hajtya,
 G 5 Élete

Élete virágát a' bánat hervasztya.
A' mi Remetéink buzgo tekintetek,
 Kik szántszándékofon Mártirok 's meg-
 tértek.
E' bölts Halandoknak érdeklő látások,
 Kiknek az Oltárnál foly Éltek 's Halálok.
Meg-vetvén a' Földi reménységet, 's jokat,
 Az indulatoknak hagyták zavarjokat.
A' kedvelt békesség az Hely méltósága,
 Az hol az embernek szokott gyarlosága.
 Felejtődik, Istenéhez fiet;
 Mind ez-is én bennem firalmat gerjesztett,
 'S minden lassu mérget sebemben eresztett.
 Nem tudom mitsoda abban erőfített,
Hogy még él Adélájd, azért hogy szerezzen,
 Akkor az ujjonnan éledett tüzemben,
Az helyet a' mellyben rejtezett átkoztam,
 Környék Barlangokban nevét kiáltoztam.
El-változott Képem szerelmet mutatott,
 A' tsalfa reménség akkor-is biztatott.
Hánszor bé-rejtezve magános szobámban,
 Merültem-el mélyen gondolataimban.
Gyönyörködtem kedves képe látásában,
 Mellyet maga adott bóldog Napjaimban.
Bátorodott szívem azon tekintettel,
 Kedves rajzolatlyát imádta hívséggel.
Ujra láttam benne azt a' szép Homlokot,
 Mellyen az igazság 's illendőség lakott.
Azt a' száját az hol (merjem-é mondani).
 Egy édes mosogást gyakran tévelyegni.
Közelítésemre láttam, 's azt a' szemet,
 A' mely hol lankadott hol tüzesen égett.
Néha tiszteletes félelmet okozott,
 Néha pedig nyájas szerelemre hajtott.
Egy

Egykor (ez esetet soha nem felejttem)

Azt a' kedves képet mikor nézegettem,
 Ugy látszott, hogy arra meg-elevenedett,
 'S a' mit én érzettem azt mutatni tetfzett.
 Egy gyászos boriték szépségét el-fogta,
 Mintha szollott volna könnyeit hullatta.
 'S tsalatkozásomban hirtelen azt véltem,
 Hogy az az ö Könnye mellyet rá ejtettem.
 Meg-háborodásom kéntelen firalmam,
 Miatt, Szerzetefink esdeklettek rajtam.
 A' kiket különben soha nem láthatni,
 Antsorgo szemekkel másokra ügyelni.
 Terhes gyakorlások szünt valamit aval,
 Az Állapottyokot kegyetlen sorfommal
 Egybe tévén, tarták bóldognak magokat,
 Hogy oly gyötrelemben nem töltik Nap-
 jokat.

Az Ifiabb köztök (idejét okoztam)

Szüntelen nyegödve ott járt az hol voltam.
 A' Cziprusok alatt sokszor szomorkodott,
 Fájdalmason engem úgy tetfzett vigyázott.
 Ifuságnak virágot, és fényét,
 A' bu nem kimélte tündöklőbb idejét.
 Ha szememet réa emeltem; tanáltam,
 Az Övét lankadtan fügefztve, én rajtam.
 Ha távoztam véle, ujra egybe jöttem,
 Hajnalban a' midön az erdőre mentem,
 Fáért, avagy Vizért, gyenge kezeivel,
 Segíteni kívánt önként nagy örömmel.
 Mindenfelé kísért. Egy tsendes Tó szélén,
 Dolgozom egy estve nyugodalmam hel-
 lyén.

A' Siromat ástam, 's hogy el-andalodtam,
 Az Ásom nyelére magamat támasztam,
 Szon-

Szontyolodva mélyen gondokban merültem,
 Életem határát kedvelve szemléltem.
 Irtozás 's felelem nélkül tsendességét,
 Előre érzettem a' Sír hékességét.
 Félelmes refzető kezemmel azonban,
 Az Adélájd nevét irom a' porondban.
 Alig rajzoltam-le hogy az a' Meg-térő
 Sikolt, felém készült el-hadgya az erő.
 Abrázattyán tetfzett szerelme, 's bánattya,
 Közet ott egy Fához magát meg-támasztja.
 Ejt egy néhány szókat, zavart értelemmel,
 Szaggatva, zokogva, és Lelkéndezésfel.
 Hogy engem fel-lázzaszt aval meg-elégfzik,
 Siralmát rejteni hirtelen el-tűnik.
 Kétség kívül mondom nem bóldog szerető,
 Hogy én-is a' vagyok azt vélte hihető.
 Szeret, magánafon lángal kebelében,
 Titkos tüzét rejti mástól szégyenében.
 Hozzám jött remélvén unalmas vóltában,
 Hogy oly szerentsétlent talál mint magában.
 Mint szántam! Oh Anyám továbbá kövefsem;
 Ezt az iszonyito titkot el-beszéljem?
 Fájdalaimban el-holt érzéfim le-féffem,
 A' bánat tüzében sütegetett szívem?
 Örök gyötrelmemet, melyet a' titkolás
 Öregbit, a' nekünk hagyatott halgatás?
 Az éjnek kinait, a' Napnak inségét,
 A' Szerelem miatt Hitem meg-szegését?
 Három Esztendőre, tsendesfedvén jobban
 Érzéketlen vóltam, el-gebettem humban,
 Azok a' szomorú lankadáfok értek,
 A' mellyel időre sziveink el-telnek.
 Halni láttam magam szunnyado Lelkemben.
 Végre szeretőmön erőt vett az Isten.
 Hit-

Hitemem hogy Adélájd bóldog az Egekben,
 'S jobban gyönyörködik tisztább Tiszte-
 letben.

Buzgoságom azért én-is ferkentettem,
 Hogy meg-téréfemmel hozzá közeledjem.
 Gondoltam minden Nap jobban emelkedtem,
 Mennyei Tárgyamhoz a' kitől el-estem.

+ Oh hallatlan eset! mélységes fetétség,
 Borit-el azomban nem várt keserűség.
 Hallom az Harangnak borzafzto zengését,
 Utolso Oránknak firánkozo jelét.
 Szaladok ... mit láttam! miről tudositlak,
 Egy Bóldogtalant az Hamura nyujtottak,
 Körül vettük, és hogy közelebről néztem,
 Az Halál torkában képét meg-esmértem.
 Ugy tetfzik hogy most-is látom ... és irto-
 zom,

Anyám! ... meg-hiheted e' Remete Tár-
 sam,
 Ki légyen gondolod képzeled for-
 fomat....

Adelájd előttem haldoklott vo-
 naglatt....

Mozdulhatatlanul nyájafon rám nézett,
 Barátim, azt mondja az én esetemet
 Méritek halgatni! 's szánakozni rajtam,
 Jaj méltatlan vagyok, hogy veletek lakjam.
 Itt egy vétkes Afiszonyt láthattok én ben-
 nem,

E' tisztes Helységben hozott Szeretetem.
 Szerettem 's szerétfett egy köztetek en-
 gem,

Elöttetek vagyon, lát, 's halja bezfédem.

Félel.

Félelme Fájdalma mely-is bűnös lehet,
Láttjátok eléggé esmérteti ötöt.

Comens közeledjél, e' bóldogtalan Ágy,
Egy szempillantáfig bennünket együtt hágy
Jövel meg-esmérhetfz? én vagyok ked-
vesed,

A' midön haldoklik akkor nem féltheted.
Hat Esztendejénél több hogy itt lakozom,
Itélheted ebből hozzád indulatom.

E' szent Környék nyájas szivem bizonyysága,
Hogy él-nem hagytaak, szerelmem vaksága
Követett mindenütt, fokszor tartoztatott,
Tsak az Hely szentsége akadáljoztatott.

Az Orában midön Öledben akartam
Szaladni, gyakorta örömet találtam.
Könyhullatásidban, sohajtásid lestem,
Enyhülését abban kereste gyötrelmem.

Sokszor találtalak képeimmel kezeden,
Aval a' kínok-is szüntének Lelkemben.
Szerettem 's avagy tsak abban gyönyörködtem
Melletted, azt látván hogy még-szerette-
tem.

Nagyobb bóldogságra nem-is vágytam volna,
De majd hivatalod szivemtől el-vona.

Vagy tsak féltettelek. A' Sanyargatásban,
Hidegség vólt festve tsendes homlokodon
Szemed vidámódott, szokott sohajtásod,
Mellyet Szeretőd várt, az Éghez nyujtot-
tad.

Terhes jármam láttam melyhez kötélöztem
Egy pufztán magamra hogy el-felej-
töttem,

Sorfomnak azonnal végét meg-értettem,
Hogy már nem sokára meg-öl szeretetem. . .

Iste-

Istenem engedek hivatásodnak,
 Várván meg-hajolok igaz tsapásodnak
 Büntess, tsak szeretöm végyed kegyelmed-
 ben,

Ö már nyilván meg-tért, 's tisztel kefer-
 vében.

Vagy ha nem fojthatta még meg-gyarloságát,
 Szemlélje most bennem szerelmének Tár-
 gyát,

Egy kis gyönyörtiség gyászos maradván-
 nyát,

'S Rettegjen-meg látván lelketlen bálván-
 nyát.

El-végzett beszédén 's tsudán el-bámulok,
 Egy darab ideig némulva maradok.

Szinem, eröm el-hágy melléje borultam,
 Holt avagy eleven vagyok azt nem tud-
 tam;

De mihelyt egy finlö Lámpás világánál,

Láttam hogy ajakán tévelyeg az Halál;
 Küzködik kinofon Karját emelgeti,

Végső erejével még felém terjeszti,

El-bádgyadott szemét hogy alig nyílshattya,

Utolso Oráján Nevemet kiáltya.

Arra meg-nyil szavam szívem gyökeréből,
 Ifzonyan kiáltok egészfszen erömből.

Ujra vizszá esém felelmes Ágyára,

Hol szeretöm meg-hólt, terített Hamvára,
 Mindent el-vesztettem: meg-hidegült tagját

Öletem ditsöült Lelkének hajlékát.

Tsókokkal illettem el-sárgült ortzáját,

A'mellyen meg-láttam Adelájdnek mását,

Könnyemmel áztattam érzéketlen testét,

Kebelemhez vittem félelmesen kezét.

Felej

Felelj mondom néki én kérlek kiáltlak,
 Én ki Híved vagyok . . . : én a' ki imádlak.
 Ha vallás tételem még életet adhat,
 Hidgyed hogy szerelmem soha nem bád-
 gyadott
 Tetfzett hogy e' szóra mosojgott nyájafon,
 Ujjúltam . . . de jaj a' más szempillantásban,
 Reményem el- oszlott . . . szíve nem do-
 bogott,
 Nem vehettem észre mikor arra jutott.
 Az Halált el- kékült száján lélekzettem,
 'S avagy tsak szép Lelkét magaméhoz szed-
 tem.
 Mit mondok? képtelen háborodásomban,
 Beszéllettem, nevén kiáltottam búmban.
 Halála után még fokáig azt hittem,
 Hogy él, képzelheted e' szörnyü éjjelem,
 Hamu ágyát, és azt a' fetétes Fákját,
 Halál árnyékában ijesztő világot,
 Mellettem halavány Remetéink számát,
 Azoknak keserves mondott imádságát!
 A' tiszta kegyesség e' szerint szívünket,
 Meg- nem keményíti szánásra hajt minket.
 E' meg- tért Halandók, kinomban osztoztak,
 Bizonyági lévén kegyetlen forsunknak.
 Nem szégyenlették- meg érzékenységeket,
 Réánk szánakozva függesztik szemeket;
 Az Isten a' ki nagy hatalmatságában,
 Tsonkúlást nem enged Szent igazságában.
 Ekkor szenvedte- meg leg- elébb ez Helyben,
 Hogy szerelem szóljon a' Természet nyög-
 jen
 Reménség, Boldogság, Szeretet, 's a' mi szent
 Elöttem, ez a' Sir el- temetett mindent!
 Mert

Mért kell szenvedésben kénytelenül élni,
 Adelájd meg - holt, és nem tudom kö-
 vetni!

A' jó erkölts mire nem mehet! Szeretted
 Édes Anyám ötét, mihent meg - esmérted.
 Melly kellemetes volt Lelkében Testében!

Oh Jaj! hányszor firtál véle egyetemben!
 Bennünket egyaránt forra ölelgettél,

Leányodnak hívtad, rajtunk esdeklettél.
 Egek! velem lakott titkos melegében,

Hat egész Esztendőt e' Remeteségben.
 Ezen Temetőben szerelme vezette,

Magát ártatlan itt velem vesztegette.

A' mikor szépségét képében tsudáltam,
 Láta könnyeimet mellyeket hullattam:

Ezerszer a' nyomán tévelyegve mentem;
 Egy Levegő Eget véle lehellettem.

Mellettem lakozott láttam szünetlenül;
 Félve sohajtozott szerelme jeléül!

Még - is mind ezekre semmi szemeimben,
 Nem tünt, nem ötlődött el - fojlott szí-
 vemben.

Oh ha fegedelmed az én vakságomból!

Fel - ébresztett volna, balgatagságomból;

Talám tudtam volna, lábaidhoz elvén,

Könyebbíteni még élted történetén.

Távol a' Világtól minden Emberektől,

El - rejtven Titkunk az egész Természettől:

Esmérhettünk volna szabad keservünkben,

Még gyönyörüséget e' fájdalmas helyben:

Vélled a' boldogság lakna térségünkben,

Egy mást segítettük volna bilintsünkben.

Gyászos Tziprusokból árnyékos Barlangi,

Vagynak az hegyeknek különös honnyai ...:

H

Az

Az Oltár lábánál Remeténk közben
 Meg - egyeztünk volna könyörgéseinkben.
 Az Egek Királya ki Hitünk fogadta,
 Bofzszonkodás nélkül Templomába látta
 Vólna, két szerető hogy miként szolgálja,
 Áldásos kegyelmét híven hogy imádja.
 Két hasonló szívünk bődög békefésége,
 E' veled változott firalom helysége,
 Nékünk különösen olly szállás lett vólna,
 Mellyben a' szeretet kényére mulatna....
 Már tsak egy koporsó maradt szerelmemnek
 Mellyben nyugszik Hamva forvadott Tes-
 tednek.

Ah szívemből még - is femmi ki - nem ragad,
 Más gondolatokat magában nem fogad!
 Örökké fogsz élni e' szívbe, melly tisztel,
 Még - is hallak, látlak beszélgettz Lel-
 kemmel.

Az hely holott gyakran fájdalmad jártatott,
 Sokszor ott létembe könnyeimmel ázott.
 Az Isten Házában helyyed el - foglalom,
 Sokszor írom Neved, könnyemmel le - mo-
 fom.

Mi lesz ennyi rosznak vége, mint írtozom
 Édes Anyám szánd - meg illy hofzszas u-
 nalmam.

Az idő meg - állott szomorú völgyünkben,
 Fájdalmas napokkal kinez életemben.
 A' midön Tárfaim, kegyes munkájokban
 Fáradván, édesen nyugofznak álmokban.
 Egyedül vagyok fenn tsendes Udvarunkban,
 A' félelmes bánat bátor az homáiban.
 Hiván Adelájdöt, 's az éj nyugodalját,
 Rebegésemmel töltöm el - fojását.

Me-

Menyek nagy lépéffel, a' Lelkek úgy tét-
 zik,

Hogy a' fetéttséget, mellöllem el üzik.
 Ismét vízfza jövök orditva fáradtan

Koposomhoz, mellyet tartok karjaimban.
 Adelájd árnyéka ott szemembe tűnik,

Öröm fog-el azzal, hogy ő meg-jelenik.
 Néha az a' Lélek a' Türi Erdőkben,

Szalad, buvik, mint a' szél olyan feré-
 nyen,

Fel - ugrom követvén szakad lélekzetem ;

E' tsalfa Árnyékon kapkodik a' szívem ;

De gyenge párája azonnal el - múlik ;

A' midön ölelni akarom el - oszlik.

E' bálványzott Afzszonyt némelykor tsú-
 dalom ;

Sugáros fényével ékefitve látom ;

Mint egykor abban a' mofojgó berekben ;

Az hol el-rablott volt első tekintetben.

Holott az Istenség, ki - képét viselte,

Tifzteletem benne, magának meg-nyerté:

Igy szól hozzám: „ szünnyél parantsolj
 szívvednek

„ Az Halál az úttya a' bóldog életnek.

„ Most én itt múlatok az hol végre élünk ;

„ El - enyész árnyékunk, 's nem tsalatik

„ Lelkünk.

„ Az Isten, kit szoktak menykövel festeni ;

„ Jól tévő azomban kíván szerettetni.

„ Ne féljed kedvesem sullyos büntetését ;

„ Mert teremtésének meg-botsáttya vétké ;

„ Efedezefemre óltalmaz tégedet,

„ Tsak rövid időre meg-láthattz engemet :

H 2

„ Már

„Már- is a' tündöklő örökké valóság,
 „Nyilatkozik szemed előtt az igazság.
 „Imádjad, szolgáljad áldott Istenedet,
 „A' ki biráfodra adja Szeretődöt.
 Tsalfa káprázatok! háborodásomban,
 Hijában kapkodok el - hagyott jármamón.
 Adelájd . . . Istenem ötet Te meg-
 győzéd,
 És a' szerelmeft, Hiv Keresztyénné tevéd.
 Előtted a' földig hajlott tiszteletem,
 Minden ohajtásom Óltárodhoz vittem ;
 Miért engedtel hát időt látására ?
 Vagy mi okon hoztad halni e' pufztára ?
 El - felejthetem - é? haldokló nézését,
 Nyájas beszédeit, felém nyújtott kezét,
 Tüzével még tellyes szagगतott szavait,
 Szívemre bé - metzett végső fohajtáfit.
 Sorfomnak Királya eléggé büntettél,
 Avagy tsak Sirunkban minket egyeztes-
 sél ;
 Mentsed gyarlóságát, kimély egy olly szívet,
 Melly téged bofzszontott, azonban sze-
 retett,
 Bátor reménsséggel várt késő Halálom,
 Istenemtől léfszen első ajándékom.

Ezek sükeretlen firalmas panaszim,
 És az halál még - is nem vészti Napjaim.
 Meg - elégszel Atyám? emlékezetemre
 Melly fűrü bánkodás nem tódúl szívedre!
 Illy tselekedettel magad esmértetted,
 Mellyel kegyetlenül Nemzéd üldöz-
 ted,

Egye-

Egyedül nevedre borzadok, írtozom,
Te ellened kiált hűsz esztendősinó kímom.

Oh Te! kit a' végzés hozzá kötelezett,
Hogy meg - bocsíszulj. Mond - el néki é-
letemet,

Íszonyodjék ő - is, vehesse szívére
Fájdalmas nyögésem légyen értelmére,

Egy nyájas Fiumak mérges üldözője,
Adelájd Hohéra, lehet - é Nemzője.

Nem! mert kegyetlenül el - bontá kötéseim,
E' Koporsót mért nem lehet hozzá vin-
nem!

Hogy az a' mit mívelt gyötrené életét,
'S Fianak romlása kínozná vénségét!

Mit mondok! . . . engedj - meg tévejgé-
seimnek,

Egy vétkes szerelmes dühöségeinek.

Néha kegyetlen vólt, érzem hogy tisztelem,
Soha nem kedvellett én meg - is szere-
tem.

Titkoldjad el - sölle meg - vallot bajomat,
Ha ő még élével téged vigasztalhat.

Oh kínos gondolat, oh gyötrelmes sorfóm!
Az édes Anyámat nem vigasztalhatom.

Szorófs hivatalom ide kötelezett,
Még élek, 's az Hóltak közé elegyített.

Veled már ezután' soha nem szólhatok,
Nem törölöm könnyed a' mellyet foly-
tatok.

El - gyengült erődnek gyámola nem lészek.
El - esett karodnak már nem segíthetek.

H 3:

Hü-

Hiában kiáltok az édes Anyámra,
 Hivom el - nehezült szemem zárására,
 Lehet, hogy most midőn szívem téged ohajt,
 A' tized engemet haldokolva sohajt.
 Anyám már túl vagyok Iste-
 nem el - esem
 Te nyitod firodat, te vagy - é kedvesem?
 Te vagy követlek - is a' min-
 denek úttján
 Melly kedves az Halál ennyi kinok után!

V É G E.

A

SZERENTSÉTLÉN
SZERELMESEK,

avagy

GROF COMENS.

SZOMORU DARAB.

SZE-

S Z E M É L Y E K.

GROF COMENS, Trappéli szerzetes. FRA-
TER, ARSÉN Név alatt.

FRATER ÖTIM.

A' VITEZLŐ DORSINYI.

A' TRAPBELI APÁT-ÚR.

SZERZETESÉK.

*A' Fdték-Hely vagyon a' Trappéli Apát-Ura-
ságban.*

A'

A
SZERENTSÉ TLEN
SZERELMESEK,

avagy

GROF COMENS.
SZOMORU DARAB.

ELSŐ JÁTÉK.

A Kárpit fel-takarodik, és láthatni egy terjedt Föld alatt lévő mély Boltozatot, a' hová a' Trapéli Szerzetesek temetkeznek; a' Klástromnak két hosszú szárnya oda rúg: két grdditson mennek-bé, mellyek durván faragott kövekből vagynak össze rakva, és mindenik mint egy húszt léptöből áll. Csak egy Lámpás világosítja. A' közepében egy nagy kereszt fel-emelkedik, a' millyent Trintereminkben lehet látni. Az alá van építve egy kevésse fel-magasított Temető darabos Kövekből, sok egymásra hánt Koponyák ragasztják azt a' Temetőt a' Kereszthez, melly a' nevezetes Ránszé Apát Urnak Temetője, a' ki-is a' Trapélieket szerzette. Bellyebb bal része felől van egy ujjonnan áfott sír,

H 5

mely

mellynek szélén fekszik egy Kapa; egy Asó, 's több a' féle szerzőmök. Etébb jobb kézre vagyon ismét más sír, két részében ennek a' Föld alatt lévő Bóltnak láthatni számtalan sok alatsón kereszteteket, mellyek: a' meg-hólt szerzetesek Temetőjét jedzik. A' jobb-kéz felül való grádits felett függenek a' Harangoknak kötelei. A' nagy kereszt alatt a' Koponyák felett van írva Déákul.

Cogitavi Dies antiquos, & Annos æternos
in Mente habui, ugyan azon Kereszt felett
vagnak írva ezek:

Itt a' Halál 's az Igazság, iszonyu Faklyájokat,
nyujtyák - fel világolni,
E' lakásból, mely nem szenved világi dolgokat,
kell az örökké valóságra menni.

Olvashatni még két részén a' Bóltzatnak
ezen közbe metszett Írásokat:

Halando! hallyad a' néked kiáltó szókat,
Léteddel hijában hiszed-el magadat,
Ugy lehet: írtozzál halhatod forfodat
E' mái napnak felét magadnak nem ígérheted,
És hogy érzéketlen hamvad ezekkel elegyited
'S a' Halálnak örökös almára fekteted.

*

*

*

Hafzontalan Tudományok esmérettségében,
Bátor a' Világnak Rabjai járjanak ferényen,
Tévelygésekkel, tsalafsák magokat Mesterség-
gekkel,
Itt halni tanulni kell.

Vak

Vak Ember, kinek Lelke a' Hazugságok-
 nak szolgál,
 Sok világiakról való emlékezet talál,
 E' helynek tekintete ofzlaffa szunyadozáfadot,
 A' hól az életnek álma végződik:
 A' Halálnak ebredése ott kezdődik.

* * *

Ember ki félsz magad meg-esmézni,
 A' ki a' Temetőnek szörnyüségét kerüled,
 E' Halavány Lämpás világánál, szemlélheted
 Végezéfedet. *Halni, többször nem születni.*

I. J E L E N É S.

A³ Gróf Comens egyedül Frater Arsén
 neve alatt, mely neven az egész Játékban
 hivattatik, a' Kereszt lábához borúl a' Rán-
 szé Temetője felé hajlott, fel-kél, szemeit
 Egre veti, azután körül nézván, így szól:

E' Halálnak szentelt szomoru lakhelyben,
 Szörnyü Bánatokkal, szüntelen vétkekben,
 Nagy Isten lántzomat 'sámollyadhoz éppen
 Hurtzolom! még elég, 's ég Arsén szívében!
 Meg-átalkodással szerzetes ruhában
 Mintegy Hite szegett, kínos fájdalmában.
 Érzem, hogy az Ember ellenem támadott!
 Gyarloságom soha így nem uralkodott!
 Indulatok Ura! ki Lelkemet adtad,
 E' Langot melyemben avagy nem ólthatod?
 Nem tudsz-é meg-gyözni? 's üldözö nyilaim
 Avagy nem lehet-é ofzlatni kínaim

Mel-

Melleyek minden napon nagy obb kedvességgel
Téveztk érzésim fok gyönyörűséggel.
A' Koporfók között nyájasságról szóllok!
Félelmes szentséggel, hát mért nem borza-
dok?

A' hól Ránzfé nyugszik, ez az a' Temető!
Ránzfé a' ki mint én mit mondasz
vakmerő?

Az ő példájára életed végezzed,
Felejtse hibáit, jóságát köveffed.
Ránzfét nyomozni kell, de győzedelmében
Követni bátorság jó tétéményében.
Követni ah miként a' test fanyargatás,
Könnyeim Imádság az örökös kínzás,
Nem olthatnak bennem egy emlékezetet
Melly az ISTENTől-is el-hajtja szívemet.
Itt, a' hól a' Hóltak halmaison feküsznek
Mondjam-é Istenem mit szívemben érzek?
Haldaklo szózáttal mely nevet kiáltok,
Adelájd egyedül kit mindenben látok!
Ah még jobban bántom Isteni Felsőged
Tsak ötet szeretem. Szállítsd rám menköved'.

Meg-valhatom hát így Hitetlenségemet,
Hogy femmi meg-bánás ne fogja szívemet!
Itt e' Köfalaknak tüzetem meg-gyonom
Lelkem mind ezekre még-is ki nem adom!
De miképpen várom vallás-tételemmel
A' meg-bánást? midőn tüzetem könnyemmel
Élesztem; tulajdon Sebemet ujjítom
Adelájd szépséget hóltig bálványozom
'S Én okoztam baját; én folytattam könnyét;
Ellene támasztám Férje dühöségét.
Még-is . . . el-felejtsem! elmémből ki-veffem!
Mely-

Mellyről Istenemnek ígéretet tettem.
Tsalárd fogadáfom; tizta szeretetem
Ebben a' mértékben soha nem érzettem.

Szerentsétlen Comens, ennyi véték után
Tsak Halálođ kékik, nyilt Koporsót kíván.
Ihol vár kezettel kézfittetett firođ
Szemedet, Lelkedet ezekhez szoktassad.
Sies bé - szállani, történeteidet
Rejtsd el igen nyájas érzékeny szívedet
E' Temető Helyben, gyülekezett Hóltak
A' Földből ki - bűván engemet kiáltnak
Követlek érzem az Isten bosz-
szút állott
Meg - érdemlem.

(*Vizsza dől a' Kereszt Lábdhoz, és
az előbbeni bádjadságában eszik.*)

HARMADIK JELENÉS.

AZ APÁT - UR, COMENS.

Az Apát - Ur nagy buzgósággal le - szál-
ván Kezeit mellyére kereszthben téfzi, Co-
menshez közeledik, a' ki még mind azon mó-
don a' Kereszt Lábanál vagon.

Frater Árfén?

COMENS.

(*felelvén.*)

Ki kiáltott?

(*Eszre vészi az Apát - Urat, 's a' szokás
szerint, siettséggel le - borúl előtte.*)

Atyám!

Az

Az A P Á T - U R.

Kely - fel.

(A Játék Hely széle felé elé vifzi)

Jöttem hogy szívem meg - nyissam
 Fájdalmas, és Titkos firalmid fogadjam
 Szomorú unalmid méltán Törvényünket
 Botránkozthatják tsendes életünket:
 Szólhatnak molt szoros köteleiségedről
 A' nékem adatott Hatalom 's erőről.
 De gyűlölöm a' képmutatás Lárviáját
 Ne szemlélj mált bennem, csak Barátot 's
 Atyát.

Az embert a' kinek szíve meg - eshetik
 Terhes nyavallyádon veled bánkodhatik.
 Az Isten, ha olyan irgalmas nem volna;
 Imáandósága nagyon meg - tsonkálna.

(Még téfzen egynehány lépést.)

Vallásunkban fintsen semmi kegyetlenség
 Helyt talál mindenkor a' töredelmesség
 A' nyomorúltaknak panaszszát halgatja.
 Ingyen kegyelemből fejedelmét nyújtja.
 Erős támasz köve minden Halandóknak
 Kiket a' mostoha történetek nyomnak.
 E' veszett világban holott a' hamisság.
 Uralkodik rajtunk irigység, tsalárdság.
 A' Vallás tántorgó lépélink bátrítja
 Küszködéseinkben könnyünket szárazsítja.
 Oh hát kedves Fiam! Atyád kebelében
 Öntsed - ki firalmid szíve rejtekében.
 Már öt esztendeje el - múlt hogy esetid
 Vagy az Isten maga vezérli útaid.
 E' Szent kerítésbe bátorságos partra
 Mellyet a' Világtól ugy tetfzik el - zára
 A'

A' hól olly különös áldások lakoznak
 Mellyek a' Föld szíjén fel-nem taláttatnak.
 Az ártatlan Lélek kedves tsendesége
 A' jó erkölcsöknek nyugvó békefésége.
 Mind ezekkel nem bírsz bánatid árúlnak
 Sohajtasz szemeid könnyekben lábbognak
 Ha könnyed Atyai szívemben folytatod
 Nem leszsz ollyan sullyos terhed ha meg-
 ofszod.

Szoros rendtartásink rajtad könyebbitvén
 Remetéink közé neved nem esmérvén
 Fogadtalak, midön még születésedet
 Nem tudtam, és honnan lett érkezésedet
 A' Vallástól avagy kell-é titkolódní
 Tiszta kegyességgel meg-lehet nyítani
 A' Szenteknek Szentét, 's töredelmességgel
 Minden szerentsétlen ott vizagztaláft lel,
 Irgalmafság feküdt az óltár lábához

C O M E N S.

Atyám! . . hólíg való gyötreme itt kínoz.

A Z A P Á T - U R.

Tzégéres vétkekkel ha motskoltad élted
 A' Váltságnak Urát búval engedzteled
 Menykövet óltani egy tsep könnyel lehet,
 Ha van ollyan vétek kit a' Világ büntet.
 'S törvény igazsága fegyverre juttathat.
 Nints ollyan melyet az Eg meg-nem botsát-
 hat.

C O M E N S.

Gyalázatos vétkem nintsen min pirúlljak
 Mellyek ifzonyodáft szégyennel hordoznak.
 Oly

Oly képtelenségre alkalmas nem voltam
 Tsak egyet vetettem meg nem job-
 bithatam.

A' kedves hibákban igen el-merültem
 Egy mérges italtól hogy meg - részegedtem:
 Végre melly szózatot szalasztok? mint mon-
 dok

Itt a' szeretetnek kínos rabja vagyok
 Még - is érzem éget abban az i-
 dőben

Midőn meg - akarom folytani szívemben.
 Térden álva mondom esedezésimet
 Atyám meg - mutatom mélységes sebimet:
 Olvashatsz szívemben Oh bár enyhitenél
 Vagy tsendefithetnéd 's halni fegitenél:

Az APÁT - UR *meg - ölelvén.*

Szóly kedves Gyermekek, bizzál Barátodban;
 Ugy a' kegyelemnek erős hatalmában,
 Az Isten munkáját hibáson nem hadja,
 Érzékeny szívedből nyilad ki - ragadja,
 Könnyeid meg - óltják keserves tüzedet;

COMENS *meg - hatva.*

Igy a' Baráttságnak nyitom - meg Lelkemet
 E' kö-falak között, holott a' tisztaság
 Kényére lakozik tsupán az Igazság,
 Ha szabados léfzen alázott voltomnak,
 Még meg - emlékezni romlott világunknak,
 Tsudáiról, 's hamar múlandóságáról
 Futkosó fényéről, tsalfa nagyságáról:
 'S Hogy elődben tégyem szokott ámitását;
 Tudjad hogy Böltsömnek még ártatlanságát
 SZO-

Szemfény vesztésével környül kerittette
 Hogy nagy születéssel meg - ékesítette.
 A' Comens Ház, mellyben lett éltém kezdete
 Királyok Székéig nagyságát emelte.
 Szines jókkal 's Földi álmokkal tellyesek,
 Királyoknál voltak Eleim kedvesek.
 Halmozták múlandó nagy nevezeteket
 A' Győzedelemre nem szánták véreket.
 Nyertek az Udvartól mérges ajándékot,
 Mellyet Világ tisztel ma mind Méltóságot,
 Az Atyám egyetlen oszlopa Házunknak.
 Nöni látta velem Léányát Bátyának.
 Egy titkos indulat közünkbe férkezett,
 Adelájdhan végre . . . föbb kedvem egyezett
 Szívünkhez, kezünkhez szintén el-jutottunk:
 Már a' Házafságra majd Kofzorúztattunk.
 Várt készen az Óltár vagy-is Halál szája,
 Szüléinken forgott gyűlölség fáklyája,
 A' fősvénység mellyet a' Pokol mérgében
 Szerzett; meg-zavará egyes értelmekben
 Hijában mütattya a' vérség erejét
 Harag vészti rajtok győzedelmességét.
 Követik vaktában, 's a' melly kéz éltünket:
 Egyezettette volna, el-választ bennünket.
 Zokogó firással lábaikhoz esünk
 Atyai Szívektől meszfzire küldetünk,
 El - rémült Anyámnak nem hallyák firását
 Töllem - is el - zárják szerelmem látását.
 Holmi ok - Levelek kezemben kerülnek,
 Mellyek egy Jószághoz igaz részt engedtek.
 Bátya veszedelmét bizonyofsá tették.
 Az Atyám haragját 's javát segítették
 Nem habozok semmit. Könnyörülő voltam,
 Mit mondok? egyedül szerelmem halgattam.
 I Igaz-

Igazságainkat, melyet úgy gyűlöltem,
 Tsak femmivé tettem Lángal el-égettem.
 Az Atyám meg - tudja Fiát el - felejtí,
 Boszszújának árját a' Fejemre önti,
 Nyájas Szeretömnek bújától terhelve,
 Hijában esdeklik az Atyám fehhette.
 Szánakozás nélkül egy Toronyba vísznek,
 Hol még jobban gerjedt lángja szerelmeknek.
 Akarták hogy máshoz életemet kössém
 Mint álnok hitetlen aval szövetkezzem,
 Ugy szabad lehettem. Elmém meg-állítam
 Fel-idúlt Atyámat jobban meg-boszszantam
 Hérágja özönét rajtam apaszította
 Keményebb fogságban tétet és nem hagyta
 Hogy a' leg - kegyesebb Anya, mint gyá-
 molom,

Sírjon velem együtt 's leheffen oltalmom.
 Kínom győzhetetlen hajlandóságomat
 Jobban erőfíté, 's hogy szabadságomat
 Nyerhettem, érzékeny szív után indultam.
 Az édes Anyámnak ölében szaladtam
 Kinek-is írása ujjabb eseteket,
 Ad tudtamra bővebb szerentsétlenséget
 Él-é még? kialtom lehet reménségem
 Az Anyám ordítva nyujtya-el Levelem
 Ah! Atyám melly nyilak Isten szava ellen
 (Kinek akarattya; hogy erőt tüzemen
 Végyek) az a' Levél Szememben Lel-
 kemben

Életem fogytáig nyilván jelen léfzen.
 Olvaom: „A' midön ez irás kezedhez
 „Kerül, már késő leszsz fogni végzésünkhöz
 „Kegyetlen kötelek fognak tartoztatni
 „Alatson módokkal nem szánták el-venni
 „Sza-

- „Szabadságod, mellyet meg-adni tartoztam,
 „Ez áldozatommal Látzodat óldoztam.
 „Életed személlyed forgott fen ezekben
 „Mellyek az enyinnél drágábbak mindenben
 „E' szerint szivemet meg-öltöm 's örvendek
 „Hogy oly iszonyito jármat rám vehetek.
 „Mellyet a' Szeretöm nem irigyelhetett
 „Szaggattatásomra sok fegyver egyezett.
 „Többet tettem érted ezernyi halálnál,
 „Mert el-enyészetem jobb volna kínomnál.
 „Gróf Ermanuszé Comens iszonyu
 történet,
 „Zokogo sirással írom ezt a' rendet,
 „Rövid idő alatt Hólnap Férjem léssen
 „Jaj! hozzá tégyem-é? hogy másnak ölén-
 ben.”

Kötelességemnek kívánok felelni,
 A' Tiéd leszsz engem már elfelejteni
 Látásomtól 's töllem meszszire távozni
 És az enyim léssen egyedül meg-halni...

A Z A P Á T - Ű R.

Mitsoda bajokkal terhes zürzavarral,
 Tellyes ez a' Világ veszélyes Sziklával
 Mindenható végzés! oh Isten! mely uton
 Vezeted az embert, hogy partra juthasson.
 Árnyékában jártál oh Fiam szárnyának.

C O M E N S.

Más kisérteteim még hátra vóltanak
 Dühös szerelmemmel, kétségben eséffel
 Sebes indulatim égető tüzével
 Aval a' Satánnyal melynek hatalmában
 Vóltam, érkezem az Adelájd házában.

Meg-látván ferényen lábaihoz esem
 Kivont Fegyveremmel kínálom így kérem:
 „Vedd-el életemet szegezzed mellyemben.”
 Azomban felém jö Ermáfnzé méregben.
 Egyenlő indulat bennünket kényszerít
 Bofszu-állásunknak szomjusága hevit.
 Fegyverink közibe Társa firva szalad
 Kinek látására mérgünk jobban gyúlad
 Egymáshoz vagdalunk, folyini látom vérem
 Meg - indulok jobban, mellyét által verem
 El - esik Adelájd, hogy mit tse-
 lekedtem !

Kérdi, szaladj . . . mondja aval eszem vesztem.
 Vérrel motskofitva fél hóltan el - fognak
 Egy sötét Tömlötznék fenekére zárnak.
 Vártam hogy a' Halál gyötrelmem végezze
 Igazság szablyája Fejem törvényezze
 Ott az étszakának felét el - töltöttem
 Fogságom meg - nyittyák „ vegyed fegedel-
 „ mem
 „ Mert az idő drága, mond egy iüméretlen
 „ Meny - ki, egy Irigyed tudd - meg hogy
 most menten.

Egy Irigyem? . . . De majd szememtől távozott.
 Kínaimnak még tsak a' gyanú hibázott
 E' fekete mérget kebelemben vittem
 Mind az egész Poklot hogy féltém szerel-
 mem.

A Z A P Á T - U R .

Az Ember melly számos veszélyel kinlódik
 Mint egy gyenge Nád-szál szelektől hanyatik
 Azt szenveded Fiam! 's még illy Ifiantan.

C O-

C O M E N S.

A' Történet üldöz éltém hajnalában,
 Nem elég ez eset, hire hozzám el-ért
 Hogy az a' kegyetlen életére meg-tért.
 'S örökös firásra jutott Felesége,
 Kinek miattam lett halálos insége,
 Olly kedves javamtól meg-válva dühöffen
 Nem esmervén semmit a' mi élészthessen.
 Azon a' szomorú édefségen kívül
 Hogy el-rejtekezve szenvedjek egyedül.
 Mindenféle kintshez Uri Méltósághoz
 Gazdag reménségem meg-vetem azokhoz
 El-hagyom Barátim Atyámfiaival,
 Az édes Anyámat kin szenvedő gyászszal,
 Mint idegen, megszűze világtól távozom.
 Szaladok temetni mélylységes Bánatom
 Keressem kö-sziklás Tanyát vagy puztákat
 De nem kaptam elég sötétes Barlangot,
 A' holott kedvemre Remete mordsággal.
 Képzelhettem volna sorfomat bánattal
 Eszembe jut végre vagy sugallá az Ég,
 Hogy egy tiszteletre méltó Hely vagyon még.
 Mellyben a' félelem lakik kegyefséggel,
 Hol fanyarúsággal böjtel tsendefséggel.
 Minden nap mutatya kedvetlen ortzáját,
 A' Halálnak, firnak, iszonyító vóltát.
 E' lenne lak helyem . . . magamban kiáltám!
 Életemnek, végét abban határozám.
 Ugy vagyon ott lészzen bumnak Temetője.
 Unalmam, siralmam, fájdalmam rejtője,
 Titkos Hivségemet, kedves Adelájdóm!
 Várjad onnat mert csak Tenéked áldozom:
 Téged' ott mint Istent szívemben tisztellek...
 Ennyire vihetett hatalma bünömnek.

El-érek meg-halgatsz véghetetlen Tüzem,
 Ahitatóssággal szemedtől fedezem.
 Szerzetedben állok; segítségül hívom
 Elménk káprázattját tsalfa ökofságom,
 Ama tehetetlen meddő böltseséget (*)
 Mely bajunkban adhat tsekély fededelmet
 Sükeretlenséget gyakorlom tseleit (*)
 De még ingerlette szívemnek sebeit.
 Napjaim kinokkal kezdődnek végződnek,
 Valláshoz szemeim könnyel emelkednek
 Világosult Lelkem hozzá ragasztkodik
 Segedelme által Szivem-is bänkodik
 Isten Szerelmével, hasznos félelmével
 Meg-hatott egészszén töredelmességgel,
 De Atyám, ez a' Szív még nints meg-hódolva
 Vagynak ellenségim benne háborodva.
 Vétkes Lángom érzem magamban gyúladni
 Tsábító Tárdgyomat rajtam uralkodni
 Küszködik, és üldöz, Követi nyomdokom
 Eddig a' veremig hól végemet várom.
 Kellemetességgel ujjabb szépségekkel,
 Sohajtott, és könnyen bírhat Könnyeimmel . . .
 A' Földhöz ragadok oh kedves orvasom
 Ne vesd-meg kérésem; légy erős gyámolom
 Jöj Segítségemre.

A Z A P Á T - Ű R.

Kedves Atyámfia,
 Ellenségeidet az Isten meg-bírja.
 Meg-sem-is szenvedni hogy óltalma alatt
 El-alélva hordozz olyan bünös jármat,

Bó-

(*) Philosophia.

(*) Sophisma.

Bódult érzéfidben tsendességet botsát,
 A' Viadal után nyerik-el a' Pálmát.
 Eröltetéfedet várja sírj esedez,
 Meg-átalkodással jutsz győzelemhez.
 Gyengeséged 's vétked hogy meg-esmértet-
 ted

Elöttem magadat kedvefőbbé teted
 Nem te vagy egyedül a' ki itt aggodik,
 Halál árnyékában kínofon bujdoklik,
 A' Frater Ötim-is illy gyötrelmet szenved
 A' mái Étszaka bánatokkal terjed.
 Óltárunk Lábánál halljuk sohajtozik,
 (*) Ki-fszabott ideje már szintén bé-telik.
 Bé-avatására kéfzen tartom lántzát,
 Haldoklik 's nem tudják bánattjának okát.
 Gyakran követ Téged.

C O M E N S.

Ez iszonyu helyben,
 Fájdalmát éleszti nyegödöz szüntelen
 Epefzto gyötrellem Leikében febhette,
 Néha Könnyeivel firomat öntözte.
 Egy titkos indulat tsak arra kénfzerit,
 Hogy unalmainak tudjam eredetit.
 Hajlandóságomnak érzem nagy hatalmát,
 De . . . halgatok tartván Törvényünk szabását.

Az A P Á T - Ú R.

Halgatás oktattya a' Vallásos Leiket,
 Ránfzé tanította. De ezen Környéket.

I 4

Egy

(*) Novitiatus.

Egy idegen (talám Isten végzéséből)
 Meg-kereste, 's szólak egygyel szerzetünkből
 Ártatlanságomnak napjaitól fogva,
 Hogy Szent Szolgálatban foglalatoskodva,
 Vagyok, e' Világban niats esmérettségem,
 Miként neveltetem alig emlékezem.
 A' Bal szerentsének szövetneké által,
 Világ mély Tengerén tett utozásokkal
 Tanultabb vagy mint én, jól tévő módokban,
 Meg-búsult Szíveknek vigasztalásában.
 Említeni fogod Istenünk hatalmát
 Meg-gyözöd mutatván életed példáját.
 Számláljad a' veszélyt, háborut, zürzavart,
 Melly tévelygésekkel, 's indulatokkal tart
 Áldozattja lévén e' Lelki kínozoknak,
 Tanátsolni jobban tudsz mint más azoknak.
 Kik az örvény mellet szédült fővel járnak,
 Virágokkal hintet uton veszni futnak.
 Leg-első Törvényünk használni szolgálni,
 Szabadságot adok velle beszélni.
 Egy szomorú Szívnek firalmát fogadni,
 Terhének súlyában bizonyos részt venni.
 'S ha Szívünk bánattyát magában nyugtattya,
 Főbb köteletségünk, 's az Eg akarattya.
 Szólj az Idegennel addig én áldozom,
 A' Halandók Könnyét Istenemhez nyujtom.

(Comens a' földre borúl előtte.)

III. J E L E N É S.

COMENS egyedül.

Egy Idegent...látni...mely terhemre esik!
 Hogy ha velem együtt kínok alatt finlik.

De

De van-é valaki e' széles világon?
 Viszontagság nélkül hogy magán ne sírjon.
 Ha mint a' Történet nyögő áldozattya,
 Egy vigasztalonak jó vóltát ohajtya.
 Kinek izánakozo Szavai enyhítsék,
 Édes beszédekkel fájdalomát szüntessék.
 Ilyen segítségét várhatfz - é Arféntől?
 Bóldogtalan nem függ az egy Szenvedőtől!

NEGYEDIK JELENÉS.

COMENS, DORSINYI.

Az alatt mig Comens az utolsó Versfeket mondja, a' Klástromnak jobb felől való részéről egy ismeretlent vezet egy Szerzetes; kinek - is Trapbéli szokás szerint intve mutatja Comenset. Annakutánk le-borúlván előtte, el-hagyá a' Szerzetes a' gráditson felett; Comens nem látja Dorsinyit midön le-száll, e' pedig néha néha meg-dlván írtozni láttatik.

(Dorsinyi a' gráditson időnként meg-dlván a' Föld alatt való helyet nézegeti.)

Almélkodva néma háborodásomban.
 Tsudállom a' Vallást ilyen hatalmában
 Világi szemeknek Egek! mely tekintet!
 Itt mivel az ember lehetetlenséget.
 Melly Tárgy!

(Nagyon olvassa az utolsó szavait egynek a' köbe metzett írások közzül:)

Hogy a' Halál, és hogy az igazság,
 Írtoztató Letzke! Rémitő valóság.
 Felsőleges tsudának hathatos munkája!
 Ihól a' Természet magát meg-haladja!

(Az utolsó vers után le-száll, a' Játék helyyén
előbb mégyen, észre vévén Comens, eleiben
szalad 's le-borúl előtte, Dorfini tartoztat-
ja serénységgel 's maga meg-hajol előtte.

Mit tselekszel (*) Atyám! állj-meg mi tar-
tozunk,

Hogy meg-alázódván lábodhoz borallyunk.

Oh! nem esméreres vitézség példája,

Emberi erőnek nints ilyen tsudája.

Mennyei Böltseség lakja e' Sirokat,

Bár nékem-is adna új gondolatokat.

Lántzomból hijában szabadúlt Rab lévén,

Ez helyyre fáradtam támaszam szükségén.

Már két Esztendeje szerentsétlen forsom.

E'fzomfzéd Kastélyban hogy magamban tartom

Reméltem az idő, és Remeteségem,

Meg-tsendefitheti hékételenségem.

Elmém indulattyát hogy zabolázhattya,

Szívemnek sebeit hogy meg-gyogyithattya.

Nagyobb fájdalommal e' tiszta Lelkekhez

Jöttem, orvosságot keresni sebemhez.

Tsalárd indulatim amitáfok ellen.

Vallás segítségét hívni inségemben.

C O M E N S.

(az utolsó versekre mohon nézvén
Dorfinyt mondja.)

Ez ő ... e Dorfinyi ama gyilkos Férfj-nek

Jó erköltsü öttse.....

(mondja neki lelkendezve.)

Adélájd! ... mit kérdek?

Mit tsinál? szeret még?

(félre)

(*) Tsak az Apát-Urat hívják Atyának, de betsü-
letből a' többi Szerzeteseknek-is meg-lehet adni a'
világiaknak.

égek! mint tévelygek

(Dorsinyi részéről nézván Comenset elevenen mondja neki.)

Isméred... Személye... A' Gróff.

C O M E N S.

(háborodva.)

E' lak Helynek

Nem áll Büszkesége Földi gyarloságban,
Árfén Fráttert látod alázatosságban
A' Bóldogtalanabb s' utolsobb Halandót.

D O R S I N Y I.

(szüntelen nézván őtet.)

Nem tsalatkozom-é? vallyon látok valót?
Ijedkezésemből alig józanodom
Itt... ilyen ruhában... Comens?....

C O M E N S.

Önnön magam.

A' ki szelmemet gyözni meg-akartam,
Életem Halálom végét itt kivántam:
Egész Természettől magam el-rejtettem,
A' ki fok fok fíralom, és esedezésem
Között, jobban égek ártalmas tüzemtől,
Söt minden órában távozom Istentől.
Siefs ha meg-lehet szaporittsad vétkem,
Elefszted gyerjeszted törvénytelen tüzem.
Végre... Adelájdról bátorkodj szóllani,
Jaj inkább... igyekezd szívemből írtani.
Nem... rolla ne beszély: kerülem hallani
Mondjad... tsak éppen azt... tudsz-é hírt
mondani.

Jobbak-é napjai? follynak-é békével?
Szépsége

(felre)

(félre)

mit kérdek szemtelen tüzemmel.

D O R S I N Y I.

(hirtelen.)

Uralkodását még jaj! tarttya szépsége.
Egy irigyed vagy on.

C O M E N S.

annak fegettsége,
Kínos életemnek hozfzát meg-nyujtotta,
Ahoz gyötrelmemnek fokát ragasztotta,
Nevezd a' Kegyetlent.

D O R S I N Y I.

Mindgyárt meg-esméréd,
Nem fogod okozni tám meg-is könnyezed.
Szeretet Reménység egyenlön vakított,
Óltari áldáshoz szintén el-is jutott.
Midön rokonságim vízfzta tafzitottak,
A' Föfvénység által kötelim szakadtak.
Ebben az időben a' Bátyám kedvére,
Érdemetlen lévén kintse nyerésére.
Adelájdhoz magát hitléffel kötteti,
Szépsége félelmes 's Nemes tekinteti.
El-titkolt érdeklő nagy szomorúsága,
Meg-tettzik halálban lankadt bádjadtsága.
Szerelem bajával tellyes lévén szívem,
Ujjabban nyilait tsak könnyen bé-vefzem.
Nem tekintem azt-is hogy ujj háborura,
Futok, panaszalok emlékezem arra.
Adelájd halgattya efetem srattya,
Gyakron e' beszédem efzében forgattya.

Sze-

Szerelmem Tárgyának kegyetlen szülöi,
Miatt. Máshoz tartják ötet kötelei.

„Ha máshoz köteles lehet hát síratni,

„Fel-kiált Adelájd bajos színeskedni.

„Suljos titkolni a' Hívségtelenséget,

„Mely kínos hordozni azt a' nehéz terhet.

„Hogy egy olyan Szívet mely másnak adózik

„Egy olyan Férfj bírjon ki nyilván tsalatik.

Ezt mondván egy néhány Könnye ki-tsordula

Hogy jobban szépítse kebelében húlla.

Végre meg-sajditám lángomnak hévségét,

És hogy meg-szerettem Bátyám Feleségét.

Jol esett hogy önnön magamtól írtoztam,

Dühösön oda jöszsz vasra tőnek láttam.

Adelájd akkor könnyező szemekkel,

Tellyes szépségének kedvességeivel.

Térdeim öleli kéri fegedelmem,

A' szegény Comensnek életét hogy mentsem

„Anyira betsüllek meg-mutatom Lelkem

„Tudjad mely indulat . . . erre bír szerelmem,

„Nem fedezem Tölled bűnöm 's történetem

Zokogo sírás közt még ezt-is értettem:

„De gyászos Hibámtól még meg-nem vakul-

tam,

„Jóságadban bízom hogy ezt meg-mondottam

„Botsáffad-el ötet, 's én . . . maradjok nyögni

„Ígérem részemről hogy meg-tudok halni.

Azonnal szavait szakasztván fogadom.

„Afszszonyom irigyem életét meg-nyujtom,

Meg-fojtam magamban tsalárd érzésemet.

Egyedül követem tsak betsületemet.

Mikor szabad lettél Dorfinyi vezetett.

Azon erőszakban érzek nagy örömet.

A^r

A' jó tselekedet ily édességgel bír,
Meg-térvén ezt mondám „Szíved immár
nem sír

„Aszszonyom! ő szabad, 's háládatosságul,
„Örökös titkolást kérek jutolamul.
„Én meg-sérthettelek: de már tiszteletem,
„Engedelmet nyerhet, törölheti vétkem.
Lelkem még-is teli vólt bünös tüzemmel,
Ujra vízfíza estem 's el-gyengült el-mémmele.
Fáradtam fok kínos tufakodásokban,
Lankodt mérészségem el-hagyott azokban.
Ugyantsak el-tudtam szaladni, hijában
Szerelmem velem jött, újabb lakásomban.
Meg-kellenék gyözni, 's itt egy Irigyemtől
Kérek fegedelmet hogy mentsen ügyemtől.

C O M E N S.

Érdemes Dorfinyi Tölled miket hallok,
Jaj! Jó-téteményid fokától bámulok.
Az én gyarłoságom néked kell bíztatni,
Nékem kell ... Szerelmem végig fel-áldozni.
Ugy vagyon a' vallás nyujtya fegedelmét,
De már az Istennek sem értem beszédét.
Karjaim ugy tetfzik ellene támadnak
Tudom hogy vétkeztem az Egek Urának,
Midön ez órában Adelájdrol többet
Nem szóllok. Jaj minden furdollya mel-
lyemet
Ez érzékeny szívnek sebét minden vérzi,
Vann itt egy Halandó ki-próbáját téfzi. (*)
Miként hordozhatja ezt a' terhes igát,
Ugy lehet hogy ő - is mint mi érzi baját.
Vélet-

*) Novitiatus.

Véletlen szerelem áldozatja lévén,
 E' köfalak közzé jött firni esetén.
 'S nem tudom nyögése sürtü so-
 hajtása,
 Szánakozáfsomat ébrefzti firása.
 Ugy tetfzik hogy keres; még-is fut sze-
 mentől,
 Indúlatom hozzá értem - is Lelkemből.
 Értekezném Tölle, örömeft bújáról,
 Szorgos kívánságom még sem tehet arról,
 Örökös némaság szájunkat Zárlotta
 És soha

Ö T Ö D I K J E L E N É S .

COMENS, DORSINYI, A' FRATER ÖTIM.

*Ötim végefele, az előbbi jelenésnek, a' bal ré-
 ről száll-le a', Gráditson nagy bajjal látfszatik
 jöni, meg-látja Comenset; két kezeit az Egre emeli.
 Le - ejti öszve kaptsolva, az után edgyiket szívére te-
 fzi meg - áll fájdalomtól el - nyomatva, száll le-fele,
 egynéhány lépéft téfszen a' Játék helylen. Abbrázatját
 nem lehet látni ennek a' Szerzetesnek, mivel kön-
 tösevel bé-borította.*

C O M E N S .

(látván ötet.)

Né hol van! mint érdekel vólta!
 Istenem hát ujjabb szenvedéffel kinzasz?

(Ötim a' Comens firja felé mégysen lassú
 lépéffel.

D O R S I N Y I .

Hová mégy?

CO.

COMENS.

Siromhoz

DORSINYI.

Oh Egek! mit mondasz?

Ez

(Comens mutatván a' maga firját.)

Igen - is ott van kinaim határa.
 Haszontalan álmodom hol tűnik, mit pára,
 Ott leszsz rövid időn talám ez órában.
 (Élete Comensnek nagy teresh magában)
 Hufzon hat esztendő's nyomorúságomat
 Majd oda temetem gyötrelmes vóltomat.

(Ötim a' Comens firját olyan tekintettel nézi, melly szívből láttatik szármozni, kezeit az égre emeli, a' Comens firja felé terjeszti, azután egybe kaptsolván. Szemeit Comensre fordítja.)

A' mi Törvényünknek ez a' rendtartása
 Klastromunkban lakó Reméték szokása,
 Hogy bátor kezekkel áfsák - meg a' helyet
 Sirokat.

(Meg - hatva ,

Hol a' Szív többet nem fzerethet!
 Az enyim készíttem . . . az Ötimé ott van

Mutatja az Ötim firját melly jobb - felől való részén vagyon a' Játék helynek.

Szegénynek

(Comens nézi szüntelen, látja hogy a' Kapát a' fir partyáról kezében fogja.)

Mi

Mi viszi oda olyan bátran ?
Vagy kimélni akar e' szörnyü munkában.

DORSINI

(nézván ötöt)

Szánakozik rajtad ! résztes nyavalyádban !

COMENS.

A' Halál eszközen

(Ötim egynehány izben dolgozni akart az-
zal az eszközzel, de mind annyiszor ejtet-
tette-e' a' kezéből.)

ereje szakadván

(Ötim ki-ejti a' kezéből, 's mélyen nyög.)

Jaj !

COMENS.

milyen nyögések ! . . .

DORSINYI.

(lelkénderve)

meg-ütköztvén szaván.

Nem tudnád

COMENS.

(Ötim Comens felé mégyen egy néhány
lépést.)

közelit

(Comens eleiben mégyen, Ötim hozzá for-
fordúl, nagyot sohajt, és vissza tér, Co-
mens mondja néki fájdalommal.)

Hát távozol töllem ?

Egek ! Jaj ! meg-szegtem hitemet . . .

(Dorsinyi a' ki Ötim után akar menni.)

legy velem.

K

Com

*Ötím lassan fel-mász ugyan azon gráditson
mikor a' vége felé nagyon meg-fordúl még Co-
mens látására kezét az Égre emeli, 's ki-
mégyen.)*

HATODIK JELENÉS.

COMENS DORSINYI.

COMENS.

*(tartoztatván szüntelen Dorfinyt ki-is Öti-
met akarja kísérni.)*

Ne késérjed kérlek mert Törvényünk tiltja,

És

(vissza jön a' Játék helyé felé.)

..Láffad míg szemem könnyét mind ki-ontya

Azt a' szerentsétlent gyarapodva szánván,

Sorsát meg - érteni naponként kívánván.

Egy tsudás ingerlés háborgat kén-
szerit

A' melly veszedelmem üldöz, nő 's keferit.

Dorfinyi hadjál - el tudlak - é?
segíteni?

Nem de mutathatom iniként kell meg-halni.

DORSINYI.

Esmérjed Dorfinyit . . . nem tsak tusakodik

Hogy azt meg - fotjhaffa a' mi hizelkedik.

Nagybb erőszakra ezentúl kész vagyok

Akaratod ellen 's ellenem szolgálok,

Meg - győzöm magamat betsület leszfz tzelem

Egy Levelem által Adelájd akarom;

Tudja

CO-

COMENS.

(fenn szóval)

hogy meg - halok . . .

DORSINYI.

hogy szeretsz

COMENS.

Istenem!

Mit mondasz! Kitsoda? én tartsam - fenn
tüzem?

'S még Te gerjesztenéd? holott kell óltani.

Te vagy a' Dorsinyi! kitől lehet félni.

Én meg - is halgatom ötet 's itt nem hagyom,
Távoztas Istenem vezérelj járásom.*(Egy néhány lépést tévén, hogy el - menyen)*

DORSINYI.

Hát el - hagynád? midőn édes Anyád mellett

COMENS.

Vissza jöven nagy indulattal

Tudod hogy hol vagyon! láttya még az Eget!

DORSINYI.

Még eddig Atyádát firban nem követte.

COMENS.

Az Isten hát Töllem ötet - is el - vette

DORSINYI.

Kemény gyölölségét felejtven haragját.

Késő meg - bánással végezte pályáját,

Már érzékeny Atyád forfodat nem tudván,

Tsak magát akozta halálod firatván,

Az édes Anyádnak nyögő bánattyait
Egyedül Adelájd szünteti kínait.

COMENS.

Az Anyám 's Adelájd

DORSINYI.

Fájdalmak edgyezett.
Ki-tartoztat? eredj! töröllyed könnyeket,
Nékem kell kedvelnem e' bánatok helyét
Adelájd tudom majd halgattya szerelmét.

COMENS.

Tévefzteni akarsz, terhelné lántzomat.

DORSINYI.

Nem tudod hogy már négy Télfolyt- el az
alatt,
Hogy a' ki szerelmünk kedves tárgya vala,
Meg-fzabadúlt; és hogy a' Bátyám halála...

COMENS.

(nagy indulattal)

Adelájd

DORSINYI.

fzabad . . .

COMENS.

(kétségsbe eséssel)

's én lántzakot hordozok!

(Hofzfusz halgatás után.)

Nagy Isten! hát elég boldogtalan vagyok!
Lábánál monghatnam neki hogy szeretem
hogy

Hogy csak ő forfomnak Afzszonya mindenem
 És imadásában fővebb kedvem nyerem
 Mind eddig szerelmét, hogy hordozta szívem.

(*Dorsinyinak dühösen*)

Távozzál kegyetlen fuffad látásomat
 Mért vetted - el bóldog tudatlanságomat
 Pokoli kínomhoz a' megannyit szereztél
 Az ilyen Jótétel méltó egy Irigyhez.

DORSINYI.

Mi az? vagy a' Hittel

COMENS.

(*szüntelen dühösen*)

örökös már lántzom!
 Minden szempillantás nehezíti látom.
 Gyötrelmem, titkolni kéntelenítetttem,
 Fájdalmam, siralmom, magamban emélttem
 Nem remélvén semmit csak olly életemnek,
 Végét, kit fok bűnök, 's bánatok üldöztek,
 Utolsó órámon még vétkefebb lélek,
 Iszonyú jövődöt egyebet nem érek.
 E' szörnyü örvényben veszélstem Lelkemet
 Isten ostoránál nem látok egyebet,

(*Dorsinyihez*)

Kegyetlen melly hálál szaggattya kebelem,
 Négy egész esztendöt vetélkedtem velem
 Kötelezéfemnek késleltem határát.
 Hogy magamra végyem irtoztató jármát,
 Midön a' szeretet Reménység . . . örökre
 Fuffan el-szívemből, 's hadja gyötrelmekre.
 Inmár esztendeje hogy az Ég haragja,
 Ide kötelezett 's vagyok kínos fogja

K 3

És

És midőn el-dölk sullyától terhének,
 Akadályoztatnak sírba nem érhetek
 Szerentsétlenebbül életben kinlódom,
 Ő szabad még szeret Egek! 's én
 imádom

Mert minden érzésem tellyes szerelmemmel
 Azt kiáltom nappal, abban egek éjjel
 Ugy vagyon, ez a' Tűz meg - emésztt süteget
 Az Ég, betsületem, ellent hijában vet.
 Törvény, Illetlenség semmi nem tartoztat,
 Indúlataimnak árja el - ragadott
 Szüntelenül égő szerelmemnek élek
 Réfzégességem gyújtják sok némti érzések
 Jaj szánakozáford kérttségben esésem,
 Botsáffa - meg. Ne menny kíván látni sze-
 mem

Ez helylyben . . . Dorfinyi tudja tsak egye-
 dül

Hogy nem látok semmit Adelajdon kívül.

DORSINYI.

(el - menvén.)

Jaj! miat szánom! . . .

H E T E D I K J E L E N É S .

C O M E N S .

(magdra)

Pokol környékezte szivem
 Nem esmérem magam fegyverkezz Istenem!
 Ellenségem ellen, a' kit bálványozok
 Nagy Isten! meg - győzni tölled nem léfzen
 sok.

(Az első Játéknak vége.)

M A.

MÁSODIK JÁTÉK.

ELSŐ JELENÉS.

Comens egyedül le-szűll olyan állapotban mellyből fájdalma meg-tettzik, elő mégyen a Játék helyen, egy darabig! mellységes gondolatban vagon ; az után így szűll :

Melley sürű halálos ködök környékeznek?
 Tudom szándékomat? avagy mit mivelek?
 Dorfinyi viszfűzű jön meg akar halgatni
 Mi lesz reménységem? mit tudjak kívánni?
 Szakaszszam kötelem? Békómat el-vefsem?
 Az óltárnál mondott hitemet meg-szegjem? ..
 De vallyon szívemből költött fogadásom
 Mellyet- is okozott tiszta nyájófságom,
 Nem előzte-é meg gyűlölt esküvésem?
 Rabja-é az ember az Égnek Istenem?
 Gyarlósága önként hordozhat-é jármat?
 A' Bünösök Attya, (kiket sok sanyargat)
 Teremtő Istenünk! kiket Lelkünk szeret,
 Kegyetlen mordsággal találná-é kedvet?
 Hogy fájdalmok nyila szaggassa formáját.
 Vagy örökös Hals fel-dűllyá munkáját.
 Az én könnyeimmel táplálná haragját,
 Kin szenvedéseim nevelnék nagyságát,
 Solgálnám-é azzal vagy hiven tisztelném

K 4

Ha

Ha hofzszas rabságra napjaim szentelném!
 Nem, észre térek már; Az emberi vakság
 Ne fogadjon olyast, mellyben nints szabadság
 Avagy nintsen elég bilintsünk, és Lántzunk?
 Számtalan terhünket nevellyük-é magunk?
 Hitemet le-tettem Mind el-felejtödtek
 Szerelmem imádom lábáthoz repülek,
 Ha tsak meg-tekintem; minden bűm enyé-
 fzik

Kellemetefisége szívembe tenyészik.

Ha tüzem gyúlását az Ég nem szenvedné,
 Meg-tudná óltani, 's könnyen meg-gyöz-
 hetné.

Kövessd tunya Comens! az Istent bosz-
 szontsad

A' káromkodáshoz vakságod ragaszszad.
 Hite szegett szentség törő meddig mehetsz
 Bolond kérelmeddel, mellyet meg-nem gyöz-
 hetsz.

Erős köteledet szaggatni akarod
 Alatsonságokra magadot bátrítod,
 Hogy ha szemeinknek Tűnő káprázattya
 Melly a' jó erköltsnek tsak a' fenyét tartya.
 A' Betsület kötne valamire téged
 Felelj ha szavadot vallyon szegni méred?
 És a' Vallás annyi Mennyei karakkal
 Hallotta Hitedet, egy Isten azokkal.
 'S Te meg-tsalnád Bűnöd bocsátó Istened?
 Ha meg-nem téríthet menykövét nem féled?
 Hallod fejed felett haragjának jelét
 Omlanak meg-nyitják a' halál örvényét.
 Ezer kísértetek halovány árnyékok
 Merefztik szemeket, fenyeget a' szájok.
 A' Sir fenekéről ijesztő szózatok

Meg-

Meg - nyilik mi lehet Ránsé a' kit látok.

Ő ki haragjának tüzét okádja rám,
Fél-tamad . . . Könyörülj! könyörülj! oh Atyám!

Beszél! „Bóldogtalan mely felé tévelygefsz

„ Az Isten öléből de merre szédelgefsz.

„ El akarod hagyni velle szövetséged

„ De halálos átkát lehet - é kerülned?

„ Végyed füleidben csak hijában hatott

„ Gyul a' Pokol, rettegj; mert az Ég el-hagyott

„ Kialtya sákmányát majd el-is ragadja,

„ Mit tégyek? . . . kit szivem imád meg-ta-gadja.

„ El-hagyom végtelen hajlandóságomat,

„ Felejtsem egy olyan kedvellet Tárgyomat,

„ A' mely az Egekkel Lelkemből osztozik,

„ Mit mondok? . . . Adelájd . . . tsupán ural-kodik.

„ Dörgösz (*) erős Isten! legyen immár haj-lok

„ Követvén Törvényed felejttem meg-halok

K 5

MA

(*) A' Frantziában igy van *Dieu Jaloux* 's az értel-me szerént nem-is botránkozthat, de én a' Ma-gyarban ezen szónak szokott ki-fejzését ide il-letlennek tartván szántszándékkal más szót tet-tem.

MÁSODIK JELENÉS.

COMENS DORSINYI.

Az utolsó Jelenés vége felé Dorsinyi a' jobb felől való gráditson egy Levéllel a' kezébe az égre emelgeti szemeit, néha az írásra veti, a' leg-mélységesebb fájdalom tetszik rajta, 's jön a' Játék hely felé.

(Comens látván Dorsinyit egynéhány lépéssel feldje menyen.)

Dorsinyi . . . de mitől származik bánattya . . .

Dorsinyinek szüntelen szemei a' levelen, és halad a' Játék helyen.)

Kezében egy Levél . . . Könnyével áztattya!

(Meg - indulva)

Szóly Dorfinyi . . . minden érzésim szakadnak . . .

Adelájd . . . nevére könnyeid hullanak!

DORSINYI.

(szónakozással nézván rádja.)

Comens . . . Oh! nyavallyás . . .

(Félre)

el-futok szemétől

COMENS.

(indúllattal)

Verjed már mellyemben a' kést melly öldököl
Nem felelhetz semmit! hallak nyegedözni

DOR-

D O R S I N Y I.

(mély fájdalommal)

Nints egyéb mit tégyünk, Comens meg-
kell halni,

(félre)

De mi a' szándékom? Hív barátságomnak
Titkolni kell inkább hírét ez újságnak.

(Háborodva)

Hadgy el írásomban bánatim enyimek

C O M E N S.

Titkolódáfaid jobban ijesztenek.
Minden szeretetem láffam a' Levelet.

D O R S I N Y I.

Mert szánakozásom annyira nem mehet
Fájdalmoktól mentlek

C O M E N S.

akarok szenvedni

D O R S I N Y I.

Nékem kell gyötrődnem

C O M E N S.

énnékem ki-múlai

D O R S I N Y I.

(félre.)

Mit miveltem? magam....arra nem vihetem;
A' végső Menkövel meg-nem üttethetem....!

(Comenshez)

„ Ne

„ Ne térjél többé e' szomorú Világra
 „ A' hol nem tekintesz egyébre csak kinra “

(egy néhány lépésti tévén hogy el-men-
 nyen.)

Isten hozzád Comens

C O M E N S.

(dühös fájdalomiban, és Dorsinyinak úttját
 el-árván.)

... Nem ; ... nem méggy kegyetlen...
 Az Írást meg - látom !

D O R S I N Y I

(meg - árván.)

majd el-vészsz véletlen
 Ha szeretsz engedd - meg

C O M E N S.

Nem engedek tudjad

D O R S I N Y I.

Meg - fojtod szívemet !

C O M E N S.

az enyim szaggatod.

(Dorsinyi el akar menni, Comens térdeit öllöli.)

Add ide . . . el-hagynál . . . Lábadohoz borulok.

(Dorsinyi serényen fel-emelvén, és meg-öllölvén.)

Látod sérelmemet . . . mutatom nem titok.

(Igén nagy fájdalommal)

Mit kívánsz hát még-is?

C O-

C O M E N S.

(hirtelenséggel.)

efetim végével

Leveled 's Halálom.

(Dorsfyni akképpen nékie oda adván)

.... Olvaffad hát 's halj-el.

C O M E N S.

(olvaffa)

Végre szorgalmatos keresésünk után,
 Lakásod fel-kaptuk, oh bár ezt így tudván
 Lennénk bizonyofok, hogy ott bekefésében
 Ertél jobb idöket, és gyözedelmesen.
 Uralkodol bírván indulataiddal,
 De jaj! mi követhet e' tudositással;
 Esztendeje tudjad hogy történetétől,
 Uldözve távozván maga lak-hellyétől.
 Kedves szeretője szüntelenül Lelkét,
 Lakván, Adélaíd ... el-végzé ... életét.

C O M E N S.

(el-gyulván egy Szerzetesnek a' sírjára esik.)

D O R S I N Y I.

(fel-akarván emelni)

Comens! Oh! Barátad ... níképpen enyhi-
 tfen
 Ez helyben

HAR.

HARMADIK JELENÉS.

COMENS, DORSINYI, Az APÁT. UR.

*(Az Apát Ur le-szádván a' jobb felől való grá-
dítson, és a' Játék helyre meg-érkezvén :)*

Tudjuk-meg miért jött az Idegen. . . .

*(Dorsinyi tartván Comens-t, és az Apát- Urat
meg-látván :)*

Oh! Atyám fiefs - el . . . Comens halálára
E' Levél. . . .

(melly - is földön van Comens lábaind!)

Szerelme . . . mit adok tudtára?

*(Comens valamennyire meg-térvén a' Halál Tor-
kából látván az Apát - Urat kiáltja.)*

Adelájd már meg-hólt Atyám!

(aval vízszá esik)

AZ APÁT-UR.

(meg-ölelvén, és karjain tartván.)

Barátodat,

Halgaffad, ki veled siratja forfodat.

A Hit meg-vigasztal, ő tiszta Természet,

Érzékeny, serényen adhat segedelmet

Vizontagságodban jöttem védelmedre.

Engemet meg-ható Könnyed törlesztére.

DORSINYI.

(a' Játék hely szélén.)

Mi dolog! a' Vallás mihént szánakozik,

Mely mások szájában csak fenyegetőzik.

Félnek tőlle máfutt, hogy kéz a' feldesre,

Ah! Halandok jertek ide szerelmére

Az

AZ APÁT-ÚR.

Az Emberi Hibák vége mely kegyetlen!

(Comenshez a'kit ölében tart.)

Ne vond-el magadat nyugodj hívségemen,
Jöjj vissza szavamra, hadd-el ajúlásod,

COMENS.

(fel-emelkedvén egy kevesfő.)

El-vesztettem ... Pokol! van-é nagyobb kí-
nod?

(ujra vissza esik.)

AZ APÁT-ÚR.

(Dorfnyihoz)

Engedjél egy órát magunkra, ...

(Dorfnyi el-akar menni.)

COMENS.

(méreggel fel-álván.)

Maradjon,

Atyám hogy nyögésem értse, 's halni lássan.
Még minden bűnömöt meg-nem esmérhette,
Hogy Jónak Árnyéka van bennem azt vélte
Betsülhetne azért tsalattatásából,
Meg-térjen ... kívánom Dorfnyi ... 's ma-
gadtól.

Hogy a' Pokol, az Eg, 's a' világon minden
Meg-fizethetetlen vétkeket esmérjen.

Hogy meg-átalkodott Lelkem szemléljétek,
Mert most mikor réám szólnak a' Menykövek
Azon tanakodtam ... hogy bontván kötéseim
Szívemet Lábiához tégyem... 's már nem lelem
Az Isten lakolat.

(Dorfnyi ki-mégyen.)

el-

el-távozol Töllem?

AZ APÁT-ÚR hoz

Atyám nem ellenzed hogy bé-nyomja íze-
mem?

NEGVEDIK JELENÉS.

COMENS, az APÁT-ÚR.

AZ APÁT-ÚR.

Egyedül tsak nékem szívednek sebeit
Mutafsad. . . .

C O M E N S.

(Még mind a' Temetőn, és mintegy dühösségben)

a' mellyet semmi meg-nem gyógyít
Atyám már túl vagyok: menten porrá tehet
Az Isten ki büntet várom a' Menkövet.

(a' Földet öleli kényyában.)

AZ APÁT-ÚR.

Bóldogtalan Arfén! oh! Fiam esmérjed,
Az Iltent, kit bántasz, és a' ki vár Teget.
Kétség kívül réád készülvén nyilával,
Rettenhet bennünket Szent igazságával.
Elönkben teheti vétked büntetését
Meg-búsulásának nagy emlékezetét.
El-nyomhat egészfszen ereje félelmes,
De az Isten ... Atya, irgalmas, 's kegyelmes.
Te vízfza élz ával mint el-fájult magzat.

CO-

C O M E N S.

(ugyan azon állapotban.)

Atyám ... Jaj meszszire engemet el-hagyatt
Adelájdót töllem el-vette. . . .

(ezen Szókat sirva mondja.)

A Z A P Á T - Ú R.

és magad;

Mérféled mondani olly vakmerő Szavad!

Hitetlenségedben okozad az Eget,

Inkább kőszönnyed az Atyai kegyelmer.

Mit mondok? firatod el-veszett tárgyadot

De ki vetette-el véle Adelájdót,

És ki áldozza-fel? Te vagy világtalan

Te lévén Hitedhez ollyan álhatatlan.

Az óltártól szököl mélységes örvényben

A' világhoz meg-térsz bűnnek fertőjében.

Az Isten a' ki egy tekintettel láttya

Az örök időket, mélységek hattyá.

Olvasta szívednek tsalárd rejtekeit

Fel-találta titkos, bűnös végzéseit

Látta hogy készen vagy Hited szegésére;

Annak indítóját el-vette végtére

El-fáradt kegyelme az Emberre hagyott

Hogy könnyed húl melyet az Ég meg-bo-
tsátott.

Nyerjén Malasztokat néked, és Tárgyodnak

Hivatalom hozzád kényszerit hogy szóllyak.

Engedjed karadat

(Fel-emeli Comenset, a' ki támbáskodik
maga-is és az Apát-Ur karjaira támaszkodik.)

C O M E N S.

.... Mit kívánhat sz Atyám!
 E' Temetőn színtén végzettem nyavallyám
 Mért hivól életre a' mitől úgy futok
 Nevezze nagy bűnösnek jól tudom az vagyok,
 De a' Tárdjam Atyám éppen fedhetetlen
 Én szerzettem baját 's az engesztelen
 Égnek tsak engemet kel vala büntetni.
 Ártatlan Adelájd ügyét kimélleni!

Az APÁT - UR.

Tisztellyed végzését imádjad haragját
 Szenved.

C O M E N S.

.... meg-tetézte fájdalomimnak halmát
 Utolsó tsapáffal akart el-végezni.
 Nem félem halálom bátor szemmel látom.
 Mint bús esetimnek orvofsát, 's határom
 A' mitől rettegek az Isten haragja.
 Vond ki hát szívemből a' nyilat mely hatja
 Irtózom mondani Adeláid meg-hólt
 'S az ég felett soha ily hatalma nem vólt.
 Ő kísér egyedül engem Koporsómban
 E' szomorú Métsnek sárgás Világában
 Ő az a' kit látok bővebb kedvelséggel
 Az óltárnál ötet imádom hívséggel,
 Annyival - is inkább terhelve kínomtól
 Hogy már meg-térést-is, nem várok ma-
 gamtól.

Az APÁT - UR.

Bátor reménséggel éle szízed magadat
 Mélység fenekéről kiáltsad Uradat.

Gya.

Gyalázó Rabságod vasait meg - rontya
 A' Tenger Királya, az egeknek Attya:
 Kinek egy szavára szélvészék el-múlnak
 Az égi háborúk 's Menkövek háborúnak:
 Meg - tudja érzéfid tsendességet adni
 De alhatatoson kell kegyelmét kérni.
 Akarod hogy gyarló Lelkedben serkennyen
 Ditső igyekezet, 's az a' láng gerjedjen
 Melly bennünk indította az Isten szerelmét;
 Forgassad előtted a' Halál félelmét,
 A' melly idvefséges irtózást okozhat;
 Temető szövetnek nyissa látásodat;
 És nagyobb kézséggel végézzed firodát.
 Mellyben majd nyugtatod a' romlott Agyagat;
 Rettegj: hogy a' Lélek melly élünk haladjá
 Az ujj változásra átkát meg-ne hadja.
 Fély: nézvén szabados Istened ültébein
 Sírod felett; mérő serpenyő kezében.
 Itélő Birádot, 's már nem Atyád látod
 Itél :... oh halandó hól leszsz maradásod?

(mutatván sírját)

Isten Fegyverétől majd amott le-verve;
 Emészto tüzedet óltod el-temetve.
 Majd ott rothad szíved; most azért hajoljon;
 Kötelességedre a' Halál tanítson;
 E' Rettentő Urral el-hagylak.

(egy néhány lépést tévén hogy el-ménnyen)

C O M E N S.

(tartoztatván indulással)

egy szóra.

Atyám ... az az Ótim vagyon nagy kinomra:
 Tszak az elébb látám ... és alig aihattam,

L 2

Mi

Mi ok hozta vizfzsa hogy azt meg-tudhaffam.
 Itten .. nyomdokomban ... láttatik ofztozni
 Terhemben, Munkámban, kíván segíteni.
 Sírom felett gyengült kezét emelgette,
 Nagyobb bájdassággal újra le-ejtette.
 Avagy ismér engem ... mért sír? járj végére,
 Mely fetét Etfzaka borúlt esetére.
 Tsudáalom magamban hogy mi indit arra,
 Adelájdön kívül, mi lehet javamra?

Az A P Á T - U R .

Szüntelen az a' név? bé-töltem kedvedet
 El-menyek fel-fedem a' homályos leplet.
 Ötim majd meg-mondja tsudálatos okát,
 'S értéfedre adom. Terhes állapottja!
 Élete hajnalát szintén hanyatlattya!
 Félő hogy bujának meg-emészto mérge,
 Ne légyen maradék napjainak vége.

C O M E N S .

(indulattal)

Illy vizzontagság-is forfomban meg-talált.

Az A P Á T - Ú R .

E' Temetön fiam tanulljad a' halált,
 Kereffed meg mondtam borzaszto félelmek
 Oktatják az embert jóra

(egy néhány lépéft téfzen hogy ki-mennyen)

C O M E N S .

(feléje menvén)

Nemes Lélek!

Mellyet a' Természet 's kegyefség egézfzen
 Bir, 's abban jóságát példázza az Isten,
 Mivel hogy nem lehet hozzá reményle-
 nem

Az

Az édes említés foglallya már Lelkem
 Akár tsak (jaj tsupán szánakozást kérek)
 Hogy egy Barátomnak ölében könnyezzek
 Meg - fojtsunk e' szerint minden indulatot
 'S örömünkre az Eg nem ad egy Barátot,
 Atyám!... Fájdalmimban Dorfinyi vigasztalt
 Hogy jöheffen visszfa

A Z A P Á T - U R.

(mellyéhez szorítván őtet)

mí ellent tapasztalt

Bennem akaratom? vóltam-é kegyetlen?
 Avagy egy keresztyény érzéketlen legyen?
 Nem ismered mégis erőszakok nélkül,
 Avallás erejét igazán egyedül?
 A' nyájas szeretet tézsi valóságát
 Ha az Isten maga nem szeretett vólna
 Követnök Törvényét? minden réá unnak.
 A' szeretet bírja az okofság tüzét
 Arra, hogy bé - végyük a' Hitnek értelmét,
 Barátod meg - látod.

C O M E N S.

(le-borúl az Apát-Ur előtt)

* * *

Ó T Ö D I K J E L E N É S.

COMENS egyedül tér visszfa a' Játék hely elejére.

bajaim mely nagyok!
 Érzékeny szíveknek mely számos a' kínok!
 Enyészetünk előtt, hányszor kell meg-halni?
 Minden bánt, meg - indit, jön engem szaggatni
 Az az Ötim Comens jaj ne fufs ve-
 széllyben

L 3

Van-é

Van - é még könny, szintén, ki apadt szemben,
 Adhatz - é még helyet Halál hidegében!
 Az érzékenységek, tsüggedő szívedben.
 Mindent el-veztettem! ... én ki emésztdöm
 Én ki nem vagyok már ... kiáltlak Istenem!
 Akarod hogy ötet felejtsem! ... oh kinok!
 Kivánod hogy végre utánna ne írjok:
 És az az erőszak nints tehetségemben
 Vétkezem, botsásd - meg, boszszú álló Isten
 Akarnék ... engedni

(*A Ránzé Temetőjéhez szalad, öleli nagy
 indulattal, és könnyeket hullat*)

ah! adjad szívedet

Te a' ki szüntelen tudtad érzésidet
 Ránzé Te szeretted; és a' nyájaságot,
 Tudod..... miként győzted meg a' gyarló-
 ságot.

Jó erkölcsöd mellyet az Ég óltalmazott
 Felejtette veled kedvesebb Tárdgyadot,
 Koporsója mellett, hidegült Testenél
 Istenhez, ki ötet el - vette, meg - térél
 Nékem nints olly erőm Jöjj segítség-
 gemre

Jöjj; 's hódold kínzómat Ki meg - győz
 mindegyre

Szívem ellen Ránzé, Fegyvered fordítsad
 Adelájdnaik bennem szerelmét ofzlafsad.
 Mondhatom azt Oh Jaj! ... meg - térek
 nevére

Segítség a' Vallásnak minden erejére.
 Híjában áztatnám Sirod' könnyeimmel
 Szeretted úgy mint én? el - esem terhemmel

(*A*)

(*A Temetőre hajlott, a' Kereszt Lábdnál
mélységes bánatban.*)

*

*

*

HATODIK JELENÉS. COMENS, ÖTIM.

*Ötim le-szál a jobbfelől való gráditson, a' mely
felé Comens a' Temetőn Fejét a' karjára hajtotta,
és így nem láthatja Ötimet, 's ő sem veheti ész-
re Comenset. Ötim a' Sírdíig tzaamag; lehet pedig
emlékezni, hogy a' Játék helynek jobb felőlvaló ré-
szén vagyon. Ez a' Szerzetes a' kinek mindekor a'
Feje köntösével bé-van burkolva, sokáig szemléli
utolso nyugoddlmának helyét; el-hadja azt a' hel-
lyet, egy néhányot lépik hogy meg-térjen, azomban
észre vészí Comens, háborodva látstatik, feléje me-
gyen, ismét el-távozik tőlle, újra viszfa jönn; Co-
mens ötet nem látja, fel-emelkedik 's a' Játék hely-
nek bal része felé megyen a' magá Sírdíhoz. Ötim
a' helyére szalad, 's látván hogy Comens Könyve-
ket hullatott a' Temetőre ott marad olyan formán
helyeztetve a' mint Comens volt.*

(*Comens fel-emelkedvén a' mint említ-
ve van sírja felé mentében.*)

**Menyek hogy kegyetlen végemet el-érjem
Mit mondok? a' Halál nem egy reménségem.**

(*Az Asot kezében vészí*)

**Föld bátor lak helyem, vallyon kebeledben
Juthatok-é hamar illyen vészélyemben
E' szaggatott Szível ezer üldözésben
El-érhetek-é majd a' végső semmiben?**

(*Bé-nyomja az Asot, fúrja a' Földet 's akadályt
taldl, az alatt Ötim tsokolja a' Temető hel-
lyet, 's úgy tetszik mintha a' Comens Kön-
nyeit szívében akarná szedni.*)

L 4

Egy

Egy mozdulhatatlan követ ide tettél!
Oh Föld! ... Könyeimnek 's munkámnak
engedjél.

(sírva)

Lágyult oldaladban ... tsak egy sírt keresek
(Köveket hany-ki a' sír szélire, meg-áll 's
Követi beszédét az Asora támaszkodván.)

Ujjabb gyötrelmekkel napjaim tellyesek.
Így miért félténem gyászos életemet,
Boltsömtől fogva sok szerentsétlenséget
Ismértem, sok rozfszat viszontagságokat
Létemben nem értem egyebet fájdalmat.

(Ássa a' földöt, le-téski az ádot, egy Kopo-
nyát fel-vészen 's komor ügygyel vizsgálja.)

Az Ég sугárától éledett állathól
A' véges emberből mi marad-meg, ihól!
Szerettek ok nyilván, .. szívek már nem érez

(Irtozás, és fájdalom jelével kezéből ki-ejti a'
Koponyát, a' mely Otim felé hengereg. Co-
mens a' Homlokát két kezére hajtva, egy
ideig úgy marad Otim, ijedkezett mozdu-
lást téskén, a' Koponya látására.)

Istenem! elalélt erőmben védelmezz.

(Otim fel-emelkedik, az Égre fordítja szemeit,
kezdé szívére téski, 's ujra az előbbeni állás-
ban helyezkedik: Comens vészi a' Kapát,
a' földet kétfelé hánnya lábát a' sírjában
téski, mélységes gondolatokban szemléli,
mellyek a' Lelket meg-hattyák.)

Hogy hamvamnak helyét tekinthessem bá-
tran

Itt semmivé lézsek e' kitsiny szál-
lásban

Min-

Minden el - enyészik a' Remény - is
ofzlik.

Itt . . . a' Szeretetnek hatalma el - múlik.

Adelájd - is végre . . . élek . . . még gyuladok

Érzem . . . hogy Adelájd tsak a' kit imadok.

*(El - ejti a' Kapát, maga - is bádjadva a' Temető
felől való szegeletére esik a' Sírnak, attól
a' Játék nézők láthatják. Otim a' kit még
Comens nem vehet észre, egy néhány lépést
tészzen feléje, visszafordul jönni; Fajdalomnak je-
leit adja, a' Temetőkhöz tér, fel - kezére oda
támaszkodik.)*

Ne itéld Istenem végső fohajtásom

Hadjad utoljára hogy el - töltsöm magam

Azon Tárdjal . . . a' kit néked fel - szentelek

Meg - szegett Hitemért botosánatot kérek.

Hogy a' kebelemben tartám a' mi gyujtott.

*(Kebeleből ki - vonnya az Adelájd képét. Otim
éppen Comenshoz közeledett, kezkenőjét sze-
mére téfzi, 's halgatja a' Comens beszédét
figyelmetességgel.)*

Kedves Képét . . . a' mely szívemhez ragadt.

El - lehetett volna élttem nélkül venni?

(Szemeit a' képre függeszti.)

Ihol tekintete hogy kell felejteni!

Könnyem majd le - mosta szemeimben je-
len

Mely nagy a' hatalma a' valláson 's Égen!

Még az Istennél - is jobban tisztetelek

Oh! Bálványzott Aszszony, érted most - is
égek.

A' leg - meg indultabb szívnek kívánságát

*A' képet borította tsókjaival 's könnyhúla-
tásaival.)*

Ked-

Kedves Adelájdóm! . . . végye ohajtását,

(*Ötim két kezét Comens felé nyújtja, a' ki
ötet meg-nem láttya, 's mintegy kéz a'
kiáltásra.*)

'S Lelkemben végtére formált gondolatim

Ö T I M,

(*Kidáltva*)

Ah! Gróf Comens . . . !

(*nyakra före vízfza szalad*)

(*Comens serényen a' képet kebelében vízfza
tévén 's ijedkezve*)

szava hangzására . . . !

Ötim! . . .

(*vízfza tér*)

Nevezett.

(*Ötim a' jobb felől való grádits felé mégyen*)

szózatya kegyetlen ... mért szaladsz?

(*hozzája menyen*)

Lábadnál halok - meg ... meg - nem tartoz-
tathatsz

(*Ötim ki-nyújtja karját hogy a' Comens kü-
zelítését tartoztassa*)

Hát meg-nem halgatol!

(*el- bdmúl*)

Tsuda fog erején . . . !

(*Ötim egynehány léptsön fel-ment; le-efik:
két kezét a' térdeire támasztya oly for-
mán mint a' ki fránkodik.*)

Sír!

(*Comens indulatosan Ötim felé menve egy
léptsöre hág*)

Meg - tudom

ÖTIM

Ö T I M.

(*Fel-emelkedvén és szüntelen intvén hogy feléje ne mennyen.*)

Aly meg . . . az Ég rendelésén,
(*Ötim végre kinoson fel-menyen gyakran vizsgálva tekintvén.*)

C O M E N S.

(*el-bámúlva a' gráditson marad*)

Isten akarattya! Tovább nem léphetek!
Vakmerő halgatás mellyet nem érthetek!

(*Ötim felé fordúl a' ki a' grádit's tetején van,
Ötim kezeit egyben kaptsolja: az éghöz szó-
házkodik: Comenset nézi, még mélyen szó-
hajt, 's készen van hogy a' Játék helyet
el-hadja.*)

Ötim! . . . kedves Ötim . . . kerül, nyeg buj-
doklik,

(*Comens még fel hág egy néhány léptőn
hogy Ötimhez mennyen, és sírva kiáltja*)

Ötim halgassad meg . . . egy szómat

(*Sokdíg késéri szemmel Ötimet a' ki végre
el-halad: Minekutánna még Comenset
tekintgette volna, kezeit az égre emelvén,
's szívére tévén.*)

távózik! . . .

*

*

*

H E T E D I K J E L E N É S.

C O M E N S.

(*egyedül le-szállván.*)

Hangjai Izavának Lelkemben hatottak

Kedves káprázatok! miként ostromlatok . . .

Két-

Kétségben eséfem kétszeres fájdalom
Öregbiti minden meg - háborodáom

(A Temető felé mégyen)

Oh Isten! ki büntetisz; kit szüntelen bántok
Adjad hamar végét kínos napjaimnak
Istenem. . . . Oh ments- meg vóltomnak ter-
hétől!

(egy kezét a' Temetőre támasztotta.)

*

*

*

NYOLTZADIK JELENÉS.

C O M E N S.

*Dorsinyi le- szálván sietve a' bal részről való
grádszról 's Comens felé szaladván.*

(Comens Dorsinyi eleibe szalad nagy indulattal).

Esmér!

D O R S I N Y I.

(ugyan olly indulattal)

Ötim talám élete végétől
Nints megszűze, . . .

C O M E N S.

(ijedve.)

. . . mit mondasz?

D O R S I N Y I.

e' szempillantásban

Látám hogy vontzolak a' Halál torkában,
Az helyre; holott a' szánakozás végre (*)
Kegyesszemet vét a' nyögő természetre.

C O M E N S.

(fájdalommal, és egy néhány lépést tévén)

El - vesztelek! Ötim!

DOR-

(*) Az Ispotály, vagy a' betegek háza.

D O R S I N Y I.

Sárgás színe alatt,
Vólt olly tekintete mely meg-háboritatt
Comens meg - kell látni.

C O M E N S.

én ma véle léfzek
Fuffunk mert ezentúl semmitől nem félek.
(*ki menyen*)

D O R S I N Y I.

Követlek.

* * *

K I L É N T Z E D I K J E L E N É S.

DORSINYI *egyedül.*

Oh Egek szállyon rá irgalom!
Ha ez helyben nintsen, hol van nyúgodalom?

A Második Játéknak Vége.

BAR:

HARMADIK JÁTÉK.

ELSŐ JELENÉS.

(Comens fetteggyel le-szálván, és Dorsinyi ötet követvén, ugyan azon serénységgel.)

C O M E N S.

(még a' gráditson)

Ne kísérij! ...

(le-szállott a' Játék helyre:)

D O R S I N Y I.

e' Hóltak bółtozattja alatt.

Mit kerefsz?

C O M E N S.

a' mélyebb fetét éjtszakákat.
 'S ha vólna a' Földnek iszonyubb szállása,
 Egy ügye fogyotnak a' lenne lakása.
 Hogy rejtsem fájdalmam Halál' ejjelében,
 Szövetkezett minden üldöztetésemben.
 Játékát találja minden sértésemben
 Bóldogtalan forsom el-kerülhetetlen
 Mint esmérem már azt a' Pokoli Lelket
 A' mely szűnés nélkül gyötri életemet.
 Mely Bóltsoimtól fogva szomjuzván Könnyeim?

Szá-

Számös eseteken vitte történetim'
 Álhatatossággal dühödött 'Sákmányán,
 Emézfszed kegyetlen: kínaim halmozván.

D O R S Y N Y I.

Halál árnyékával magad környékezed
 Nem hogy enyhitenéd; sőt kínod ingerled.
 Keferü epével élödni kedvelled
 Fogyafztó unalmad magadban élefsted.

C O M E N S.

Ötimhez.... azt tudod millyen esméretlen
 Hatalom úgy tetfzik szoritott szívesen
 Hogy Adelájd után egyedül ő vagyon,
 Tsak a' ki szívelemhez ferkezzék olly nagyon.
 Ötim... Kit szeretek 's mi okból nem értem
 Távózik mindenkor kerülni személyem
 Kétségben eséfem foganatlan könnyem,
 Báuatinak okát titkon tarttya töliem.
 Sőt azt mondják: 's félek az ujj gyötrelemtől
 Hogy gyáfzos élete nints meszfe végétől.
 Ha meg - halna ... De mit hafználna élete?
 Mit mondok? az enyim forsához kötötte
 Dorfynyi honnan jön, az a' hajlandóság
 Okozhatná, avagy a' Bóldogtalanság.
 'S az szerentsétlenek gyengült nyájas Szívek,
 Másfokénál valljon jobban érezhetnek?
 S' vagyon-é minékünk oly titkos örömnök
 Hogy ha hajunk' másnak mondyuk könnyeb-
 bülünk.

Könyebb-é a' sullya, a' meg-öfztott bajnak?
 Vagy az Ég, mellyet a' bóldogtalanabbak
 Gyakron kevesebb-é mint mások hathatnak,
 Szükségünk közt helyt ad az illy indulatnak.

Öti-

Ötmet mellettem gyakor ízben látom
Keres; szalad . . . 's érte nyughatatlankodom.

D O R S I N Y I.

A' mit mondol szintén azt érzem magamban

C O M E N S . 1

Minden-is erőfit e gondolatokban.
Az emberi elme mit fegithet nekünk
Gyenge világával nints mit ditsekedjünk.
Gyarlo Szövetnekét mellyet egy lehellet
Táplál, el-álatja a' leg-kiffebb eset.
Érzésünk oszlása az elménkben gyengit,
Magamat tekintvén felelmem kiffebbit.
Az álmodt ez előtt semminek tartottam.
Ma hiszek annak-is, azon háborodtam.
Így alacsonyittya a' Szerentsétlenség,
Azt, kit Úr képenek nevez a' Büszkeség:
Akkor midön a' nap érkezik Délére,
A' Törvény engedi hogy hadgyuk szemünkre:
Jönni az Álomnak édes tsendességét,
A' Halál-is nyomta szemeim fedelét.
Nyögésben el-fáradt Szívemnek kínait
Akartam szüntetni keserves Jajait.
Mely Álom rettentett búval, félelemmel!
Setét kerítésben jártam tévellygéffel.
Mellyet villámások kettös borozdákkal
Világositottak 's a' hogy tántorgással.
Léptem; Lábam alatt a' Föld nyilatkozott;
Feneketlen égő mélységet mutatott.
Bodorgok haladván terjedet pusztákon,
Hólmi romladozott helyen 's omlásfokon.
Emlékezet Kövek alól, Temetőköl,
Nyegödést hallottam sírok fenekéről.

Régi

Régi épületek maradványa felett,
 Láttam feregleni szomoru Lelkeket.
 Síralmas hangokkal a' Mezőség zengett
 Sok Koporfok halma Égig emelkedett
 Mintha a' Termézfzet e' helyet utálván,
 A' világ Sírjának hagyta volna tsupán.
 A' Halált mutatta ez Hely Szemnek Szívnek
 Pufztító tsapáfit minden érzéseknek.
 Szemlélttem egy verefs Métsnek világánál,
 Egy félemllett Afzfonyt halavány langjánál.
 Gyáfz Ruhában kezét az Égre emelte
 A' Halálos bánat, sírás emészttette.
 Azonnal meg-hatott Szívvel hozzá futok. . . .
 Látom . . . hogy . . . Adélájd lábainál vagyok
 'S egy nyögő Koporfot szoritok ölömben,
 Melyből egy kifértet Ötim köntösében.
 Fel-fedezi magát; még most-is képzelem,
 'S Rettent a' Haláltól nints annyi félelmem.
 Egy nagy Tüz egészfszen Testét körül vette
 Látszatott hogy az a' Láng szívét égette.
 Ály-meg azt kiáltya fájdalmas szózáttal.
 Kegyetlen! nézd forsom tellyes számos kínnal,
 Oh! bár-e Tüz által melynek vége lehet
 Vétkes szerelmemért tehetnék eleget.
 'S Meg-tsendefithetném az Egek haragját:
 Sírassad mig idöd vagyön bünöd számát
 Látod Adélájdöt . . . e haldaklo szókkal.
 Az én kebelemben lö egy Tüzes nyillal,
 El-várlak, azt mondja: és él-esik, erre
 Morogva viszfsza tér a' sír fenekére.
 A' Pokol utánna kezdett ordítani.

* * *

M

MA-

MÁSODIK JELENÉS.

COMENS, DORSINYI, négy Szerzetes.

Ezek a' négy Szerzetesek a' jobb felől való szárnyáról jönnek-ki a' Klostornak, rendre fogják a' Harangkötelet, minekutánna egymás előtt le-borultak volna, mondják:

Az első SZERZETES.

(süketes, és síralmas szózáttal.)

Halálra.

D O R S I N Y I.

(Halván keserves hangját a' Harangnak a' mely ez orától fogva mind szól a' Játék végéig.

melly Szózat!

C O M E N S.

(ijedkezve a' Szerzetest nézvén)

haldoklik! Dorfiyni

Máfodik SZEZETES.

(éppen azt követvén a' mit az első)

Halálra.

Harmadik SZERZETES.

Halálra.

Negyedik SZERZETES.

Halálra.

Ez a' négy Szerzetes vissza-tér, fel-téteik hogy a' Harangnak másfelől-is kötele legyen, mellyet más Szerzetesek húznak a' Klostorbamba, a' kiket nem láthatni.

DOR-

D O R S I N Y I.

Mi lehet!

C O M E N S.

Nem kételkedem már, láthatod rendünket.
A' midön köztünk egy meg-hal.

* * *

H A R M A D I K J E L E N É S.

Comens. Dorsinyi, az Apát-Úr két Szerzetessel
A' kik közzül az edgyik kezkenőjét a' Szemin tartja,
a' májki pedig nagy szomorúságban vagon.

A Z A P Á T - U R.

ne firjatok!

(**) Nyújtóztató Ágyat-néki tsinállyatok.

C O M E N S.

(meg-látván ötet, a' fájdalomtól el-fogva
feléje szalad el-is jelejtí a' szokás szerint
előtte le-borúlni.)

Ötim

A Z A P Á T - U R.

(sebhette)

Meg - hal

C O M E N S.

Atyám! igaz hogy ő meg-hal!

A Z A P Á T - U R.

Mind e' firás 's magam keserves hivatal;

M 2

C O -

(**) Emlékezni kell arra hogy midön ezek a' Szerzetesek Haldoklanak ; Hammura, és Szalmára fektetik őket.

C O M E N S.

(a' leg-fájdalmasabb szózáttal)

Oh! Atyám hogy véle nem lehet meg-hal-
nom !

'S azt véltem hogy tsak egy halált kell firatnom.

(félre)

Engedj - meg Adelájd ... ugy vagyon nem
tudom

Millyen indulatból.... nyom el e' fájdalom.

A Z A P Á T - U R.

Örökre el - veszttem.... soha nem láthatom

D O R S I N Y I.

Mint meg-tudott nyerni érzem indulatom !

A Z A P Á T - U R.

E' szomorú helyben, majd le kell hogy szál-
jon

A' mi szokásunkban Hamvam hogy meg - hal-
jon.

COMENS az APÁT - URhoz.

Tudod - é

A Z A P Á T - U R.

bajának ki kell nyilatkozni

C O M E N S.

(fiettéggel)

Meg - tudhattyuk Atyám

A Z A P Á T - U R.

Ötim fog beszélni

Azt tudom magától, hogy ő utollyára

Szabadságot kívánt a' bátor szóllásra,

Hogy

Hogy egy mélyen zárva tartott szíve titkát
Meg - elmértetheffe 's enyhitse fájalmát.

COMENS.

(félre)

Egy nagy titkot! jobban nyughatatlankodom

DORSINYI.

(félre)

Mint egyez kétségsben de min tanako-
dom!

* * *

NEGYEDIK JELENÉS.

COMENS, DORSINYI, Az APÁT - UR,
SZERZETES K.

*Két Szerzetesek le - szállanak mély gondolatok-
ban a' két grádiison, kezeket mellyekre kótsolván.
Mindenik térdet hajt, a' Kereszt, és az Apát - Ur
előtt; azután két sorban állanak szembe a' Játék hely-
nek két oldalán: az Apát-Ur a' közepin áll, e-
gyik részén a' Játék helynek állanak Comens, és
Dorsinyi, nagy szomorúság, és nyughatatlanságban
lenni látszatnak, várván hogy Otim mit fog ki-nyi-
latkoztatni. A' Harang szól mindegyre, de annyira
hogy a' beszédet könnyen tehet azért hallani.*

AZ APÁT-UR.

(a' Szerzetesekhez)

Ki ki végyen helyet 's halgasson

*(A' Szerzetesek rendben állanak a' mint említ-
tetett kétféöl, és igen mély szomorúságban
A' Haldoklók deszka Tábláját verik; a' mint
e' szokásban van a' Trapbéli Szerzeteseknél.)*

a' Halál.

Sorsát bé - fejezvéen köztünk egyet meg - szál

M 3

Frá-

Fráter Ötim szintén el-ér az órához
 Mellyen minden kerül az igaz Birához,
 'S az ember akár ki légyen, rakva bünnel
 Imádjuk az Eget azért egyefséggel.
 Buzgón könyörögjünk; a' Mennyeknek úttyát
 Meg-találjuk aval az élők kapuját.
 Egyedül a' ment meg a' Pokol törétől
 Meg-térő hatalmat készít a' vétkekből.
 Az Isten büntető Mennykövét meg-óltya,
 Fegyveretlen karját kegyelemre hajtya,
 Kéreljük Ötimért az ég segedelmét,
 Hogy e' szerentsétlen már meg-győzvéntestét,
 A' jó reménységnek tüzével tellyesen,
 A' Halál pohárát ihaffa tsendesfen
 'S Hogy békével Lelke meg-vetvén kötelét,
 Meg-nyitva talállya Istenének ölet.

*Ő maga 's a' Szerzetesek - is mindyájon szem-
 ben a' Kereszt felé fordúlnak, 's ezt az imádd-
 ságot mondják; mellyet maga nagyon mond,
 de a' Szerzetesek tsak az utólsó szót mond-
 ják nagyon:*

Könyörgés.

Nagy Isten! halgafs meg - kegyelmesen,
 Hogy a' halhatatlan Lélek a' Te tüzed által
 éledjen,
 A' múlandó Hamu hogy a' földhöz térjen,
 Az én Lelkem ésmér, szeret, és áld egy Istent,
*(Mindnyájan a' Szerzetesek egyfzersmind
 mondják az utólsó szót:*

Egy Istent!

AZ APÁT-UR

(követvén)

Az én Lelkem egyedül Te benned bizik,
 Tá-

Távoztassad a' veszedelmet a'melly meg-talált,
 AZ embernek ki az élet álmától tsalátik,
 Nagy Isten könnyebítsed a' Halált,

(*Mindnyájon a' Szerzetefek mondják*)

A' Halált !

Az APÁT - Ur követi

Nyiffad - meg oh Isten az örökké valóság-
 nak kapúját.

Hogy álmélokodjam a' fok féle tsúdákon.

'S Láffam a' Te halhatatlan kezedenk munkáját.

A' Reménység 's a' hit velem edgyütt szár-
 nyalt

Nagy Isten alattam zárjad - el a' Pokolt.

(*Mindnyájan a' Szerzetefek.*)

A' Pokolt.

Az APÁT - UR követi.

Rontsad - meg a' Testnek jármát

Törjed öszve a' halandóság lántzát,

A' Halál petséttye mindent meg-béjegzett.

Arjának folytában mindent elegyített.

Te benned vagyon oh Istenem egye-
 dül örökkévalóság.

(*Mindnyájan a' Szerzetefek*)

Örökké valóság.

*

*

*

Ó T Ó D I K J Á T É K.

COMENS, DORSINYI AZ APÁT - UR,
S Z E R Z E T E S E K.

*Négy újabb Szerzetesek a' kik közzülkettő egy
Durva Föld edényt hoz Hamval teli; a' más pedig,
Szalmát a' hónya alatt.)*

A' Negyedik SZERZETÉS.

(az Apát - Urnak lassu szózáttal:)

Ötim már érkezik.

A Z A P Á T - U R.

Barátim fiesünk,
Szenvedéseinek végső helyt kézzittsünk,
Ötim azt kívánta hogy halála előtt
Láffa maga firját; mig ideje el-jött.

*(Mellette vagynak az ujjonnan érkezett négy Szer-
zetesek, egy ahoz való eszközzel, mely az
edényben van; vészen egy kevés Hamvat,
's a Földre veti, szemeit az égre emelvén, 's
mondván:*

Örömnök Lelkei! jertek vigasztalni.

*(A' négy Szerzetesek egy keresztet formálnak
a' Hamuból, mellyet szalmával bé-teritnek;
a' Játék helynek balfelől való részére tsi-
ndlják az Ötim Sírja mellé, a' két sor Szer-
zetesek,*

zetefek az el-terített Hamvan alól álnak, úgy
 hogy Comens éppen szemben esik Ótimmel
 midőn oda helyheztetik.)

'S e Halálos Ágyban nékem kel fektetni!

C O M E N S.

Erdeklő tekintet! nem mehetnék erre. . . .

AZ APÁT-UR COMENShez.

Zabolázd bánatid bé-álván helyyedre.
 Frater Arfén, 's gondold hogy az Eget bántod,

(Comens búsulásában a' Szerzetefek sorjában
 áll; ő második a' jobb felől való Szerzete-
 fek sorjában: Dorsinyi egy néhány lépéssel
 fellyebb áll a' Szerzetefeknél, 's egy kevéssé
 felre olly formán, hogy sem Comens, sem
 pedig a' Szerzetefek előtt nem áll.)

D O R S I N Y Ihez.

Te, ki az Istennek gondját rajtad látod.
 A' kit kétség kívül maga ide hozott,
 Kit a' tsalfa világ szünetlen tsábitott.
 Hartzokban meg-halni láttál Vitézeket,
 A' kiknek Hívságok vakitják a' földet
 'S Böltseket a' kiknek büszkeségek tsak fény ..

D O R S I N Y I.

(látván Ótimet le-szállani)

Egek! . . .

AZ APÁT-ÚR.

majd meg-látod hogy hal egy Keresztény.

HATODIK, és utolsó JELENÉS.

Comens, Dorfinyi, az Apát-Úr, a' Szerzetesek
Ötim kit a' Szerzetesek tartanak, a' harmadiknak
 egy fészület a' kezében.

Az APÁT-ÚR látván *Ötimet*.

(*Dorfinyihoz*)

Ihól jön önökben.

(*Ötimhez eleiben menvén.*)

Atyámfia jövel,
 Idveséges Halált nyerjél kegyelemmel.

Ö T I M.

(*jödegelvén a' Játék helyen.*)

Itt várom e-szerint kínos Halálomat!

Az APÁT-ÚRhoz.

Oh Atyám! méltoztasd nyujtani Karodat.

(*Az Apát-Úr segíti, és Hamura fekteti, egyik a'
 Szerzetesek közül a' ki tartotta, el-menyen.
 Háta megett marad az a' Szerzetes a' ki a'
 fészületet tartja, Ötim kérdi az Apát-Úr-
 tól a' ki-is mellette vagyon.:*)

Közél vagyon Sírom?

C O M E N S.

(*figyelmetesen nézvén felre.*)

Szava tekintete. . . .

Az APÁT-ÚR.

(*Ötimhez.*)

Itt van.

(*mutatja nékie.*)

DOR-

D O R S I N Y I.

(félre)

mely gyanítás Lelkem környékezte!

Ö T I M.

(Sírját nézván)

Bádjadt mérészségem kíván erősödni.
 Ez a' példás eset . . . tanit kit kit halni.

(Lehet képzelni hogy Ötimnek lassu, és el-gyengült Szavának kell lenni.)

Az A P Á T - Ú Rhoz.

Meg-engedted Atyám hogy én igazsággal,
 Egy titkom meg-mondjam a' mely tsudálattal
 Láthatobbá téfzi az Isten munkáját.

Ki-jelenti ebben kegyelmét, 's hatalmát.

Ugy van, meg-látjátok el-titkolt utait,

Mellyen kárhozattól meg-ment, és idvezit.

Adjad oh Istenem! hogy teli torokkal,

Ditsérjem hatalmad e' szörnyü példával!

Ujjítsad a' végre el-gyengült szózatom,

'S hogy azt bizonyítsa végső fohajtásom.

Mely nagy hatalma van az erős Istennek.

A' midön irgalmaz egy bünös Léleknek.

Az A P Á T - Ú R.

Irgalma mindenkor kész réánk szállani,

Aldásának számát kész velünk közleni.

'S mi háládatlanok meg-vetvén Kegyelmét,

El-zárjuk előtte szíveink Kebelét.

Ö T I M.

(a' Szerzeteseknek)

(egy kevéfse fel - van emelve, és gyakorta a' jobb karjára támaszkodik.)

Ti

Ti Ditső Remeték! kik el-mondott hitem,
 Igaznak vételtétek színes kegyefségem.
 Ugy az adott Nevet hogy meg-érdemlettem,
 És hogy az Óltárhoz buzgosághól jöttem.
 Bennem áldozatját egy el-romlott szívnek,
 Gyalázatos rabját a' nagy szeretetnek.
 Látsátok . . . egy Afzfzonyt.

C O M E N S.

(erre a' Szóra az ijedségnek nagy jelét mutatja, a' mely állapotja minden szempillantásban nevekedik.)

Az APÁT-ÚR.

egy Afzfzonyt ez Helyben?

Ö T I M.

Ki a' Világnak élt, és meg-hal Istenben
 Vétkes Afzfzony vagyok; ugy vagyon, meg-vallom,

Méltó a' szánásra; nagy bűnös azt tudom!
 Kinek tsak a' Vallás vizsgáztatja végét,
 Comens lássad, halljad, ismérjed, személlýét.
 Annak a' kit egy vak szeretet vezérlett...
 Minden szerentsédtől ki téged tévelztett...

(Ezen utolsó szókra jobbatkán fel-emelkedik, és a' feje nem lévén annyira bé-borítva köntösével, ábrázatja egészfzen ki-tetfzik.)

C O M E N S.

(Kidittáffal Ötimhez térdre akarván borulni, és láttátván hogy kezeit neki akarja fogni.)

Adelájd!

D O R S I N Y I.

Oh Egek!

ÖTIM.

ÜTIM COMENSnek,

(kezzével visszsa tafzítván)

Térj-meg.

C O M E N S.

(lábainál)

Adelájd nem

(a' Szerzetefekhez a' kik ötet fel-akarják emelni.)

Lábánál meg-halok.

Az APÁT-UR COMENShez.

A' Vallás reménlem.

C O M E N S.

(ugyan azon állapotban a' fájdalom dühűségével, és sírva.)

Énnékem már nintsen.

Ü T I M.

Ha vagyok kedvedben,

Ne bántsad az Eget.

C O M E N S.

. . . El-nyom inségemben.

Ü T I M.

Szeret minket, büntet . . . halgaffad szóllásom

(Comens fel-kél, a' Szerzetefek ölökben esik, 's a' legg-nagyobb badgyadságban vagyon. A' Dorfinyi tselekedeteit nem lehet annyira látni, mint a' Comensét, mert az nintsen annyira el-rejtve a' Szerzetefek között Ü-tim-is a' Szerzetefek között áll. Az Apát Ur inkább a' Jéték helyly elcin áll.)

A'

A' világnak egy nagy példával tartozom

(*Dorfinyihoz tsudálkozva, és meg-hatva:*)

Magad-is mulatsz!

(*A Szerzetesekhez mutatván Comenfet, és
hozfzafon halgatván:*)

Ihól széínességem,
Szerentsétlen Tárdgya ... kit igen szerettem
Kiért az Istent oly gyakran felejtettem!
Első sohajtásom Comenfet tisztelte,
Szívünket világi jó részegítette
A' föld, az ég, minden tsak magunknak ha-
gyott

(*Mutatván Comenfet*)

En ötet, 's ő engem egyedül imádott.
Kedves szerelmünkben Lelkünk elegyedett
Végre szeretömhez színtén kötelezett,
Azonban Szülöink hogy meg-hasonlottak,
Menyegző faklyáink mellyek tsillámlottak,
Gyúladván; szavokra akkor el-aluttak,
Örök gyötremre így el-választottak.
El-kell vala nyomnom a' Jó erköltsökkel
Indúlatim, mellyek küszködtek az éggel.
Meg-tartám szerelmem, 's bizonyos vez-
temre

E' hibás lépéssel futék esetemre,
Comensért magamat fel-kelle áldoznom,
Érte, erőszakkal lön párosodásom,
Tárgyaúl kerestem e' tisztes kötésnek
Egy embert, ... ki soha nem tettzett szí-
vemnek.

Kinek gyűlölséges választása ötet
Meg-menté, 's kinokra taszitta engemet.
Találtam olly Férjem, ... kit utálnom kellett
Illy

Illy kötés Istenem haragot érdemlett.
 De tapasztalám-is ifzonyító végét,
 A' Tiszta szeretet kínos részegségét.
 Mert bódúlt szerelmem nem tsendefed-
 hetett

'S indított szívemben törvénytelen tüzet.
 Meg - tsalám Férjemet: vittem az ölében
 Olly szívet melly örült titkos vétkeiben.
 Kétszínégem bünöm el-nem fedezhette
 Kénszerített Társát féltetni kezdette
 A' kegyetlen sullyos büntető eszköze
 Lön az igaz Isten ostorozó keze..
 De távól járt attól, hogy tévellygésemre
 Szememet meg-nyitá, 's hajtson szerelemre.
 Nem hogy félelmemben hozzá ragfzkodtam.
 Vólna, szeretömért könnyemet hullattam.

*Comens serénységgel el-hagyván öleit a' két
 Szerzeteseknek, és a' magúéban szoritván az
 Apát - Urat el-kénszerezett kétségben eséssel,
 a' melly nem engedi hogy hamar kidlthassan,
 egy kis időmúlva:*

Oh Atyám!

(Az Apát-Ur ötet kebeléhez szoritotta)

Ö T I M.

a' Halál fel-bontá kötésefem,
 El - vévé Férjemet ... Comens birta szívem
 Szaladok, keresem születefe helyén,
 Panaszlott az Anya rég jelen nem létén,
 'S egyefsen sirattuk: A' nagy Sérelemben
 Az Isten gyakorta le - száll a' szívekben,
 De én nem fogadtam. Mélyéges sebemben
 Comens vólt szünetlen emlékezésemben
 Okofság, betsület, Lelkem megszűze hagyta
 Az

Az Annyát . . . el-hagyom, ezt fenki femi
 tudta,
 Tsak egy Afzszony a' kit magamévá tettem
 Történt haláloamat általa hirdettem.
 Nememhez illetlen köntösben öltöztem,
 Az új ruházatban szeretöm kereftem
 Egy hiv baráttyának neve jut eszemben,
 A' ki nem meszszére lakik ez helyységben
 Sietek hozzája . . . ez állapotomban
 Szemlélyük az Eget tsudás munkájában.
 Egy indulat mellyel hijában küzködtem
 Ingerlett ellene nem áihat szerelmem.
 Hogy Templomotokban jöjnek, és úgy tettzet
 Hogy az Isten maga erre kényszerített.
 A' Szózatok között mellyek magasztallyak,
 Angyali szárnyakon az Egeket hattyák,
 Meg - különböztettem egy szokott szózatot
 Lángaló szívemben, melly annyira hatott.
 Azt véltem hogy tsalfa álommal bajlódtam,
 Közeledem . . . de mely tekintetet láttam?
 Szemlélttem az idő változtatásában
 El-hervadott képét a' fanyargatásában
 Tárdjannak . . . és töstént szünhetetlen langját
 Meg - esmértem szívem Urát, 's Hodittóját,
 Ijedkezésemben kiálték szertelen,
 Minden indulatim hánykodtak féltemben,
 Tsak hamar (gondollyad mint el-tévellyedik
 Az ember ha romlás szívéen uralkodik)
 Fel-téstem magamban . . . hogy én az Istenöl
 Egy Lelket el-rablok ki-buzgott tüzétöl
 Vakmerő halandó? egyenlője mertem
 Lenni az Istennek hogy irigye lettem!
 Tudakozom 's hallom . . . hogy Comens Szer-
 zetben.

Állott,

Állott, azon napon . . . midőn e' lak helyben
Az Ég akarattya engemet vezérlett,

(Comens ki-ragadván magát az Apát-Ur
öléből kényszeredett dühösségben)

Istenem! haragbd már meg - elégedett?

(Egynéhány lépést téfszen a' Játék helyen
a' fájdalomban tébojodva.)

A Z A P Á T - Ú R.

Köszönd az Istennek hogy nem büntet Téged?

(Hozzája menyen, és nyájason :)

A' Haládatlanok számát Te neveled
A' kit jó vóltából veszélytől meg - mentett
Igazsága elöll kebelée rejtett.
Bekételenségre Te vetemedhetel
Jövel

(Ölét nékie ki-nyittya, 's kebeléhez szo-
ritván :)

Bizonyos légy ; az Isten nem hágy - el.

(Comens sirva visszadöl az Apát-Ur ölében)

Ö T I M.

Annyi szervedéfem, 's veszedelmem után
El - juték firatott szeretömnek nyomán,
Comenset a' szemem igaz fel - kereste
De . . . szerető szívem Tárdját el-vesztett
Istenem! a' kivel annyit vetélkedtem,
Haragod Menykövét nem küldéd ellenem,
Siralmas szerelmem által kötelezni
Akartál, 's ez helyben életem végezni,
Az emberek előtt mélységes végzéfid,
Ugy annyira rejted nagy Titok Tanátsid

N

Hufz

Hufzszor - is el - hagytam ezen köfalakat,
 Meg - tértem annyiszor ; 's kedves lakáftokat
 Hogy kerültem volna ! mely az ég , úgy tet-
 szik

A' holott kedvesem meg-hal... 's most lakozik
 Hogy szakadhatnék el? mellette meg - halok,
 A' melly Levegő Ég tartya abban vagyok;
 Ha azt nem mondhatom , mennyire tisztellem
 'S ha meg - kell fojtanom Égő szeretetem
 Avagy tsak... halhatom, mindenkor láthatom,
 Magamban beszédem eszerint folytatom,
 A' szeretet meg-nyert. Atyám hozzád jöttem,
 Szorofs Törvényedtől éppen nem ijedtem,
 Comens azt követte. Lángoló Tüzemet
 Kegyes buzgóságnak vélted vétkeimet.

Az Isten esmérí tsalárdságainkat !

Végre próbáltattad velem a' Lántzokat....
 Kezeimre vettem Comens olyant hordott
 Atyám közöttetek melly szív múlatozott!
 Mellyet most előtted egészfszen meg-nyitok
 Hogy számtalan bünöm fokát láthassátok.

Az örök Istennek áldása mindnyájon

Ugy hitték; tartoztat az óltárnál gyakran
 'S egy embert tiszteltem színlett áldo-
 zattal !

Istenem egy ember képét jó illattal !

A' győzött - meg téged' irigyed vólt benne!
 Mit mondok? szívemnek nem vólt más Istene!

Az A P Á T - UR.

Igy meg - átolkodott indulatainknak
 Mérge minket tehet még bálványozóknak
 Az Istennél , más , Ki érdemel imádást ?

ÖTIM

Ö T I M.

(*mútatván Comensét*)

Sorsának Tárfai, tudván hogy e' lakáft
Életünk végéig el-nem lehet hagyni,
Hamvam hogy melléje kell takaríttatni,
És hogy körüllette írhattam, nyöghettem
A' Jóval, hogy ötet szereztem, élhettem.
Reménység, 's meg-térés nélkül bódog voltam,
A' Jó erköltsöktől többet mit várhattam?
Magamtól titkoltam szívemnek nagy búját.
Melly el - hervasztotta életem virágját
Gyengültem Comensért. Siromhoz ha
mentem.

A' magam szomorú forsán nem törődtem,
Velem nem gondoltam éppen ezt mondtam
Itt. . . . a' szeretömet majd nem imádkhatam,
Jaj csak az ő írján hullattam könnyemet
Az okozott nékem halálos kesérvet.
Dolgában serényen osztozni kívántam
Nem éreztem akkor lankodságom, bajom.
Még ma-is akartam reszkető kezemmel
Áskálni azt a' írt, el-fogyott erőmmel
Hol Comens de szívem szándékom nem
hagyta

A' Temető elfközt kezem el-hullatta.
Tsudálni fogjátok hogy illy gyengeségben,
És a' szeretetnek e' részegségében,
Egy Aszszony meg-tudta gyözni indulattyát
'S Annyira fojtani szorgos kívánságát.
Hogy kinzó Urának ki ne adja magát
De nem, a' kegyefség tartoztatta szavát,
A' szeretet 's az a' félelem mivelte,
Hogy tsendesnek tettző napjait kimélte.
Istenhez (a' kit ma tiszttelek) gondoltam

Térhetek, szeretöm, és ugy gyanakodtam
 Hogy Comens írása véghetetlen buja,
 Az igaz vallásnak szerentsés munkája
 Azzal elégedvén hogy halhaffam, 's láffam
 Hányszor gyenge szívem, szavam, és járásom
 Istenem készültek engem el-árulni,
 De igen szerettem és meg-tudok
 halni.

C O M E N S.

'S könnyek özönében én el-nem veszhetek
 (*Az Apát - Urnak írva*)

Oh! Atyám Barátom!

AZ APÁT-UR.

(*érdeklő szózáttal Comenset élében tartván*)

tsendefedjél kérlek!

Légy Keresztyén

Ö T I M,

végre az Isten vezetett.

Tántorgó lépéssel el-értem e' helyet
 Comens Könnyivel e' Temetöt áztatta
 El-foglalom helyét, hogy ő oda hagyta,
 Sirását haldakló kebelemben szedtem,
 Meg-hatott érzésem tovább nem győzhetem;
 A' szeretet meg-nem gátolhatta magát
 Fájdalmának tudni akartam az okát
 Hallom a' kezében egy Képetskét látok
 Meg-tudom gyötrelme tárgya hogy
 én vagyok
 El-kiáltám magam a' szívem hafadott

DOR.

DORSINYI.

(félre a' Játék hely elején)

A' tsuda fájdalom, ijedtség el-nyomott
El - efem

(Comens haragoson ki-ragadja magát az
-Apát - Ur karjai között, 's egynehány
lépést tézzen a' Játék helyen.)

Ö T I M.

(Comensnek halható szóval.)

hová mégy?

COMENS.

(a' leg-nagyobb kétségben esésben a' Szer-
zetesek között a' kik ötet körül vették)

keresek valamit.

A' mivel végezzem életem gyötrelmit.
Dühütt kinaimban voltam majd el-alélt
Egy öldöklő kéffel ki - óltam

(Méreggel kezét a' szívére tézsi.)

Ö T I M.

(mély illetődéssel.)

Szerettél ?

COMENS.

(meg-térvén Ötimhez)

Ha szeretlek!

Ö T I M.

múlafs, lássad meg-térésem

COMENS.

(engedelmeskedik, mozdúlhatatlanúl meg-
áll Kezeit a' homlokára tézsi bádjadva.)

N 3

Halá-

Halálom hafznállyon, mert ártott éléfem

(a' Szerzetefeknek)

Tudjátok büneim, szemlélyétek mérgét,
 A' mindenhatónak érezvén most kezét.
 Szemeim meg-nyiltak; most látom tettemet.
 Comensfen az Isten karja nehezedett
 A' bóldogtalanon, ki szövetségese
 Vóltam, hogy értettem ötet-is bünteffe,
 Mit mondok? egyedül mindent tselekedtem,
 Örökös igazság, tsak magam vétettem,
 Botsás - meg önéki . . . egyedül szenvedjek,

C O M E N S hez.

Imádtam az Istent, hogy érted el-vefzszek,
 Kéréfem meg-hallá. Tifztább szeretettel
 Kérlek kényszeritlek vétünk töröllyük - el
 Comensfem, . . . szerelmem . . . Jaj mely fzőt
 ejtettem!

Az Istent boszszontom, kit rád ingerlettem.
 Ne írasd halálom; íraffad éltemet
 Jaj inkább felejtsed emlékezetemet.
 Töltsön-bé az Isten fogjon-el hatalma,
 Meg - téréfed légyen halálom jutalma,
 Szólly, ha meg-igéred?

(Comens el esik Adeláljd mellett a' ki - is
 fir a' kezín néki melyet oda nyújtott.)

. . kedves Adelájdóm!

Ö T I M.

Ne vonakodj attól a' ki vezet tudom
 A' Vallás ezután gyúlaszszon ebreszszon
 Fogadd meg - téréfed

CO-

C O M E N S.

(háborodva)

Fogadom... úgy léfzen.

(Zokogva)

Hogy szeretlek végig

Ö T I M.

(viszfa vonván kezét, és háborodva.)

hagy-el... mert félhetek...

(Comens fel-kel 's a' Szerzetesek öleiben estk
a' kik ötöt tartják, Ötim kezét szívére tévén:

Igy hát tsak az Halál ölthattya-meg, Egek!

Az A P Á T - Ű Rhoz.

Atyám fegedelmed magam ellen kérem
Ha az Istenemet eddig felejtettem ;
Halyak - meg ő benne. Nintsen - é ideje
Hogy gyötrött szívemet szállya - meg ereje?
Szeretni... kívánnám egyedül tsak ötöt,

DORSINYIhoz.

Szánnya a' barátság firalmas ügyemet
Dorsinyi munkájit az indulatoknak
Láthatod a' mellyek azokból származnak.

A' SZERZETESEKhez.

Ti kiket társimnak nevezni nem merek
Ötimért az Istent egyefen kérjétek
Jó erköltsetekkel, ugy vagyon nem birtam,
De a' tizteletet azomba meg - adtam.

Az

Az APÁT-ÚRhoz.

Oh jaj Atyám léfzen arra szabadságoni
Hogy tudodra adjam végső kívánságom.

(mutatván Comenset.)

Egykor az övével edgyefittsék Hamvam;
Mit mérek kívánni szály bé kebelemben
Iftenem gyözzél meg - utolsó időmben
Határozzad ebben már büntetésemet
Hogy halálom által szüntesd szerelmemet.
Tovább terjesztenéd még boszszuállásod
Tedd semmivé szívem szerelmemet ...
óltsad.

Töröld ki személyét

(a' Szerzetesnek a' ki a' Feszületet tartja)

adjad ... hogy firáfom

(buzgón tsókollya a' feszületet.)

Az APÁT - ÚRhoz.

Atyám! Oh Iftenem! meg - halok
Comenfom!

COMENS.

(Az Adeldjé testére borúlván.)

Jaj haldoklik!

(A' harangot el-hadják)

(Dorfinyi feléje menvén)

Comens

Az Apát-Ur-is hozzája menvén.)

Szerentsétlen Arsén!

DOR-

DORSINYI.

(az Adelájd Testéről el-akarván vonni.)

. . . . Comens!

AZ APÁT-UR.

Fiam! . . . mennyit szenvedek eseten,

(A Szerzetesekhez)

Leg-első Törvénye az igaz Vallásnak
Az hogy Hellyet adjon a' szánakozásnak.
És hogy könyörűlön bünyösön gyarlókan

(mútatván Comensre)

Ifzonyú esetét enyhítsük mindnyájan
'S a' halál torkából nyavalyáit mentsük - ki

(Egy néhány Szerzetesek mennek hogy onnan el-
vonnák.)

COMENS.

(fel-kelevén, és firva.)

Adelájd! . . .

(A Szerzetesek törekedve akarják el-vonni)

Ő Tölle, nem választ-el senki.

(El-esik de ugyan tsak fel-emelik.)

Kegyetlenek! . . . kinom végét késlelitek . . .

(Az Adelájdna kézfizett firban döl.)

Avagy tsak e' firben velle egyesüllyek

(El-esik, két karja el-terjedett, az edgyik
szélén a' firnak)

Melléje temetve

O

DOR.

DORSINYI.

kinya éröt vészén!

Az APÁT - UR.

Szánakozván ügyén vigyétek - el innen

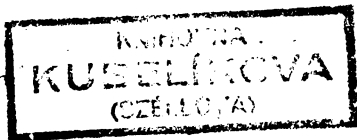
(*A' Szerzetesek körül vészik Comenset*)

Serénységgel, buzgón vigyázzatok rája,
Emberi gyarlóság firtalmas példája!

Mi leszz, egy Halandó, ha szívét el-fogja
A' fzerelem, ha már az indulat rabja.

A' Kárpit le-fordúl.

V É G E.

Národní knihovna ČR
Historické fondy

66 E 313

Národní knihovna

1002284192

